

KỶ NIỆM
25
NĂM

NGÀY THÀNH LẬP HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG
(30/10/1996 - 30/10/2021)

HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG

DẤU ẤN MỘT PHẦN TƯ THẾ KỶ

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT

Chịu trách nhiệm xuất bản
GIÁM ĐỐC - TỔNG BIÊN TẬP
PGS.TS. PHẠM MINH TUẤN

Chịu trách nhiệm nội dung
ỦY VIÊN HỘI ĐỒNG BIÊN TẬP - XUẤT BẢN
TS. VÕ VĂN BÉ

Biên tập nội dung:

ThS. PHẠM THỊ KIM HUẾ
ThS. NGUYỄN THỊ HỒNG BÌNH
TRẦN THỊ THANH PHIỆT
ThS. NGUYỄN TRƯỜNG TAM
NGUYỄN PHAN NAM AN
NGUYỄN VĂN T HÀ

Trình bày bìa:

Chế bản vi tính:

BÙI NAM
PHẠM THÚY LIỄU
NGUYỄN THỊ TUYẾT VÂN
TRẦN THỊ THANH PHIỆT
NGUYỄN TRƯỜNG TAM
NGUYỄN VĂN T HÀ

Đọc sách mẫu:

Số đăng ký ký hiệu xuất bản: 4070-2021/CXBIPH/5-50/CTQG.
Số quy trình xuất bản: 838-Q /NXBCTQG, ngày 16/11/2021.
Ngày phát hành: tháng 11 năm 2021.
Mã ISBN: 978-604-57-7280-5.

HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN
TRUNG ƯƠNG
*DẤU ẤN
MỘT PHẦN TƯ
THẾ KỶ*

NGÀY THÀNH LẬP HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG
(30/10/1996 - 30/10/2021)

HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN
TRUNG ƯƠNG
*DẤU ẤN
MỘT PHẦN TƯ
THẾ KỶ*

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT
Hà Nội - 2021

Lời Nhà xuất bản

Hội đồng Lý luận Trung ương là cơ quan tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về các vấn đề lý luận chính trị, làm cơ sở cho việc hoạch định, hoàn thiện, phát triển đường lối, chính sách của Đảng, về những chương trình, đề tài, đề án khoa học cấp nhà nước về lý luận chính trị, phục vụ trực tiếp công tác lãnh đạo của Đảng.

Trải qua một phần tư thế kỷ xây dựng, trưởng thành và phát triển, Hội đồng Lý luận Trung ương đã đạt được những thành tích và kết quả to lớn, đáp ứng kỳ vọng của lãnh đạo Đảng, Nhà nước về nghiên cứu và phát triển lý luận chính trị phục vụ hoạch định đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Với 5 nhiệm kỳ hoạt động, Hội đồng Lý luận Trung ương đã tổ chức triển khai nghiên cứu, khảo sát, tổng kết thực tiễn xây dựng 52 báo cáo tư vấn về các vấn đề lý luận chính trị, làm cơ sở cho việc hoạch định, hoàn thiện, phát triển đường lối, chính sách của Đảng trên các lĩnh vực: chính trị, xây dựng Đảng, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; văn hóa, xã hội, con người; quốc phòng - an ninh - đối ngoại; tổ chức, quản lý nghiên cứu khoa học lý luận chính trị nhằm xây dựng lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, với 203 đề tài cấp nhà nước; thực hiện 42 cuộc hội thảo, trao đổi lý luận quốc tế; tổ chức xuất bản và phát hành 360 đầu sách lý luận chính trị, từng bước bổ sung làm phong phú thêm lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Ghi nhận những thành tích đạt được trong công tác, góp phần vào sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội và bảo vệ Tổ quốc,

ngày 19/8/2016, Hội đồng Lý luận Trung ương vinh dự được Đảng, Nhà nước tặng thưởng Huân chương Độc lập hạng Nhất.

Để lưu lại những dấu son quan trọng từ thực tiễn hoạt động, Hội đồng Lý luận Trung ương phối hợp với Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật xuất bản cuốn sách ***Hội đồng Lý luận Trung ương - Dấu ấn một phần tư thế kỷ***.

Cuốn sách giới thiệu khái quát về sự ra đời, quá trình xây dựng và phát triển của Hội đồng Lý luận Trung ương một phần tư thế kỷ qua; những suy nghĩ, kỷ niệm của những người đã và đang công tác tại Hội đồng Lý luận Trung ương từ nhiệm kỳ đầu tiên (1996-2000) đến nhiệm kỳ thứ năm (2016-2021).

Xin trân trọng giới thiệu cuốn sách cùng bạn đọc.

Tháng 9 năm 2021

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT

Mục lục

	<i>Trang</i>
• <i>Lời Nhà xuất bản</i>	5
• Quyết định đầu tiên của Bộ Chính trị về việc thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương	13
• Đánh giá của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng về những đóng góp của Hội đồng Lý luận Trung ương	14
• Dấu son 25 năm	15
NỀN MÓNG ĐẦU TIÊN (NHIỆM KỲ 1996-2000)	17
• Làm sáng tỏ hơn nữa lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam	21
<i>– GS. Nguyễn Đức Bình</i>	
• Dưới mái nhà chung, bùng sáng lên một chân trời lý luận	28
<i>– Nhà báo Hà Đăng</i>	
TỪNG BƯỚC KIẾN TOÀN (NHIỆM KỲ 2001-2005)	31
• Hội đồng Lý luận Trung ương qua chặng đường 25 năm xây dựng và phát triển - một số điều suy nghĩ	37
<i>– GS.TS. Lê Hữu Nghĩa</i>	
• Tự hào là thành viên của Hội đồng Lý luận Trung ương	44
<i>– GS.TS. Nguyễn Thị Doan</i>	

- Một vài cảm nghĩ về sự ra đời của các cơ quan chuyên trách công tác lý luận của Đảng đến sự ra đời của Hội đồng Lý luận Trung ương 48
– PGS.TS. Đào Duy Quát

MỘT BƯỚC TIẾN MỚI (NHIỆM KỲ 2006-2010) 53

- Phát huy trí tuệ tập thể, nâng cao chất lượng hoạt động lý luận chính trị 59
– PGS.TS. Tô Huy Rúa
- Mười năm công tác tại Hội đồng Lý luận Trung ương (2006-2016) - một chặng đường với nhiều kỷ niệm 66
– GS.TS. Hoàng Chí Bảo
- Dấu ấn và kỳ vọng 71
– PGS.TS. Phan Xuân Biên
- Thực tiễn cao hơn lý luận 74
– PGS.TS. Nguyễn Quang Điển
- Một số kỷ niệm với Hội đồng Lý luận Trung ương 78
– PGS.TS. Nguyễn Văn Thọ

SỰ GHI NHẬN XỨNG ĐÁNG (NHIỆM KỲ 2011-2015) 83

- Tiếp tục đổi mới nội dung và phương thức hoạt động của Hội đồng Lý luận Trung ương 94
– TS. Đinh Thế Huynh
- Những điều đáng nhớ 101
– GS.TS. Vũ Văn Hiến
- Cảm nghĩ nhân dịp kỷ niệm 25 năm thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương 105
– Đại tướng, GS.TS. Tô Lâm

- Tự hào tham gia Hội đồng Lý luận Trung ương 108
– *ThS. Bùi Thanh Sơn*
- Đóng góp của Hội đồng Lý luận Trung ương vào sửa đổi Hiến pháp năm 1992, ban hành Hiến pháp năm 2013 111
– *PGS.TS. Nguyễn Việt Thông*
- Mối quan hệ nhà nước - thị trường 115
– *TS. Trần Du Lịch*

NỖ LỰC VƯƠN TỚI (NHIỆM KỲ 2016-2021)

119

- Lý luận phải vươn lên dẫn đường và đồng hành với thực tiễn, phải có tầm nhìn vượt trước 132
– *Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng*
- Tiếp tục đổi mới phương thức, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của Hội đồng Lý luận Trung ương 141
– *GS.TS. Nguyễn Xuân Thắng*
- Một phần đời đáng nhớ - nhìn lại và đôi điều tâm sự 146
– *GS.TS. Phùng Hữu Phú*
- Công tác lý luận: Thực trạng, vấn đề và giải pháp 150
– *GS.TS. Tạ Ngọc Tấn*
- Để Việt Nam có một nền lý luận cách mạng tiến bước cùng thời đại 155
– *PGS.TS. Phạm Văn Linh*
- Hội đồng Lý luận Trung ương với nhiệm vụ đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong thời kỳ mới 159
– *Thượng tướng Nguyễn Trọng Nghĩa*
- Những kỷ niệm sâu sắc, ấn tượng, tự hào và những mong muốn đối với Hội đồng Lý luận Trung ương 162
– *Thượng tướng, PGS.TS. Bùi Văn Nam*

- Kỳ vọng tiếp tục đổi mới và hội nhập trong nghiên cứu Lý luận 166
– PGS.TS. Lê Bộ Lĩnh

MỘT NHIỆM KỲ MỚI (2021-2026) 169

DẤU ẤN CÙNG NĂM THÁNG 173

- Danh sách thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương qua các nhiệm kỳ 175
- Hoạt động tư vấn 184
- Tổ chức, quản lý nghiên cứu khoa học lý luận chính trị 186
- Hội thảo quốc tế 188
- Ấn phẩm đã xuất bản của Hội đồng 189

Lời kết 190

Một số hình ảnh hoạt động của cơ quan Hội đồng Lý luận Trung ương 192

“ Lý luận như cái kim chỉ nam, nó chỉ phương hướng cho chúng ta trong công việc thực tế. Không có lý luận thì lúng túng như nhắm mắt mà đi”.

– HỒ CHÍ MINH

Quyết định đầu tiên của Bộ Chính trị về việc thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương

Huân chương
Độc lập hạng Nhất

“ Thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương để tư vấn cho Bộ Chính trị về công tác lý luận; giúp Thường vụ Bộ Chính trị chỉ đạo phương hướng, nội dung các chương trình nghiên cứu khoa học xã hội thời kỳ 1996-2000 nhằm xây dựng lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của Việt Nam”.

(Trích Quyết định số 06-QĐ/TW ngày 30-10-1996 của Bộ Chính trị khóa VIII về việc thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương)

Quét mã để xem
Lễ kỷ niệm 20 năm thành lập
Hội đồng và đón nhận Huân chương

Đánh giá của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng về những đóng góp của Hội đồng Lý luận Trung ương

“ Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư đánh giá cao những kết quả hoạt động của Hội đồng, những đóng góp của các thành viên Hội đồng qua các nhiệm kỳ. Kết quả và những đóng góp đó cũng là kết quả chung, đóng góp chung của giới lý luận, của các cơ quan khoa học, của đội ngũ trí thức trong cả nước với sự giúp đỡ, ủng hộ, tạo điều kiện của các bộ, ban, ngành, đoàn thể ở Trung ương và các cấp ủy địa phương. Trân trọng ghi nhận những đóng góp, cống hiến đó, hôm nay Đảng, Nhà nước trao tặng Hội đồng Lý luận Trung ương Huân chương Độc lập hạng Nhất. Tôi nhiệt liệt hoan nghênh và chúc mừng các đồng chí, chúc mừng Hội đồng Lý luận Trung ương từng bước trưởng thành và đang ra sức đổi mới để có những phát triển mới cùng với sự trưởng thành và phát triển của Đảng ta, đất nước ta”.

(Trích bài phát biểu của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng nhân kỷ niệm 20 năm thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương và đón nhận Huân chương Độc lập hạng Nhất)

Quét mã để xem video

Dấu son 25 năm

- **52** báo cáo tư vấn về các vấn đề lý luận chính trị, làm cơ sở cho việc hoạch định, hoàn thiện, phát triển đường lối, chính sách của Đảng trên các lĩnh vực: chính trị, xây dựng Đảng, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; văn hóa, xã hội, con người; quốc phòng, an ninh, đối ngoại
- **203** đề tài cấp nhà nước
- **42** cuộc hội thảo, trao đổi lý luận quốc tế
- **360** đầu sách đã xuất bản
- **Được Đảng, Nhà nước tặng thưởng Huân chương Độc lập hạng Nhất**

NỀN MÓNG ĐẦU TIÊN

(NHIỆM KỲ 1996-2000)

“ *Lý luận làm cho quần chúng giác ngộ, bày cho quần chúng tổ chức, động viên quần chúng để đấu tranh cho đúng. Nhờ lý luận mà quần chúng hiểu rõ nguyên nhân vì sao mà cực khổ, thấy rõ đường lối đấu tranh để giải phóng mình, hiểu rõ phương pháp đấu tranh với địch. Có lý luận soi đường thì quần chúng hành động mới đúng đắn, mới phát triển được tài năng và lực lượng vô cùng tận của mình”.*

(Hồ Chí Minh: *Toán tập*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2011, t. 8, tr. 276-277)

Bối cảnh ra đời

Trong quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng ta luôn quan tâm đến công tác lý luận, trong đó có công tác nghiên cứu lý luận. Nhiều tác phẩm lý luận của Lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc và của các nhà lãnh đạo tiền bối của Đảng được viết trong các thời kỳ cả trước và sau khi thành lập Đảng, dù trong hoàn cảnh khắc nghiệt của nhà tù đế quốc, luôn có giá trị to lớn cả về lý luận và thực tiễn, trở thành cơ sở cho việc hình thành đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, soi đường cho cách mạng Việt Nam đi đến thắng lợi vĩ đại của Cách mạng Tháng Tám năm 1945 và tiếp sau đó là thắng lợi của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, giải phóng hoàn toàn miền Bắc năm 1954. Trong giai đoạn miền Bắc xây dựng chủ nghĩa xã hội và tiếp tục cuộc đấu tranh giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước, công tác nghiên cứu lý luận tiếp tục được Đảng ta coi trọng.

Tuy nhiên, vì không có một tổ chức chuyên trách giúp Trung ương nghiên cứu lý luận, cho nên nhiều vấn đề về chiến lược và sách lược của cách mạng Việt Nam và cách mạng thế giới không được nghiên cứu sâu để giải đáp kịp thời.

Chính vì vậy, năm 1965, Bộ Chính trị khóa III đã ban hành Nghị quyết số 131-NQ/TW ngày 28-12-1965 về việc thành lập Ban Nghiên cứu lý luận của Trung ương (gọi tắt là Ban Nghiên cứu Lý luận Trung ương), với sự tham gia trực tiếp của nhiều đồng chí lãnh đạo chủ chốt của Trung ương Đảng, gồm các đồng chí: Lê Duẩn, Trường Chinh, Phạm Văn Đồng, Võ Nguyên Giáp, Nguyễn Duy Trinh, Tố Hữu. Đồng chí Trường Chinh làm Trưởng ban.

Sau khi giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước năm 1975, nhằm phục vụ việc nâng cao công tác lãnh đạo của Đảng, góp phần đáp ứng yêu cầu về công tác lý luận và tư tưởng của Đảng, Bộ Chính trị khóa IV đã ban hành Nghị quyết số 32-NQ/TW ngày 20-11-1980 về công tác tổ chức, trong đó đề ra chủ trương thành lập Viện Mác - Lênin. Ngày 09-02-1982, Ban Bí thư đã ra Quyết định số 102-QĐ/TW về việc thành lập Viện Mác - Lênin.

Sau Đại hội VIII của Đảng (1996), nhằm tăng cường sự chỉ đạo công tác nghiên cứu lý luận trong thời kỳ phát triển mới của đất nước, Đảng cần có một cơ quan chuyên môn tư vấn, tham mưu cho Bộ Chính trị về công tác lý luận

chính trị. Thực tế đó đòi hỏi cần thiết phải sắp xếp lại một bước hệ thống tổ chức, bộ máy các cơ quan nghiên cứu lý luận chính trị và đào tạo cán bộ của Đảng cho phù hợp với tình hình mới. Chính vì vậy, cùng với việc ban hành Quyết định số 07-QĐ/TW ngày 30-10-1996 về việc hợp nhất Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh với Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, trong cùng ngày, Bộ Chính trị khóa VIII đã ra Quyết định số 06-QĐ/TW về việc thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương, ghi rõ: Thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương để tư vấn cho Bộ Chính trị về công tác lý luận chính trị; giúp Thường vụ Bộ Chính trị chỉ đạo phương hướng, nội dung các chương trình nghiên cứu khoa học xã hội thời kỳ 1996-2000 nhằm xây dựng lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của Việt Nam.

Hội đồng gồm 29 thành viên do đồng chí Ủy viên Bộ Chính trị phụ trách lĩnh vực tư tưởng, khoa giáo làm Chủ tịch, một số đồng chí Ủy viên Trung ương Đảng phụ trách các mặt công tác lý luận, khoa học xã hội làm Phó Chủ tịch và một số chuyên gia am hiểu lĩnh vực khoa học xã hội làm thành viên.

Hội đồng có một Ban Thư ký giúp việc gồm 9 thành viên (đều là kiêm nhiệm, chưa có thư ký chuyên trách).

Ban Khoa giáo Trung ương là cơ quan thường trực của Hội đồng. Ban Tài chính - Quản trị Trung ương bảo đảm về tài chính cho hoạt động của Hội đồng. Chế độ tài chính ghi vào ngân sách hằng năm của Ban Khoa giáo Trung ương.

Một số thành tựu nổi bật

Trong hoàn cảnh trên, Hội đồng đã thực hiện được một số công trình nghiên cứu có giá trị phục vụ trực tiếp việc chuẩn bị các văn kiện Đại hội IX của Đảng. Cụ thể như sau: Giai đoạn 1996-2000, có 7 chương trình cấp nhà nước về lý luận chính trị, với 57 đề tài và 13 chuyên đề. *Chương trình KHXH.01* (10 đề tài) nghiên cứu những vấn đề cơ bản của “Chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam”. *Chương trình KHXH.02* (7 đề tài) nghiên cứu “Phương hướng, mục tiêu, tiến trình và những giải pháp nhằm công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước”. *Chương trình KHXH.03* (10 đề tài) tập trung nghiên cứu những vấn đề về “Xây dựng quan hệ

Đổng chí Nguyễn Đức Bình, Ủy viên Bộ Chính trị, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 1996-2000 đọc báo cáo tại Hội thảo khoa học Trung - Việt về lý luận mang tính phổ biến và đặc thù của chủ nghĩa xã hội

sản xuất theo định hướng xã hội chủ nghĩa và thực hiện tiến bộ, công bằng xã hội”. *Chương trình KHXH.04* (6 đề tài) tập trung nghiên cứu những vấn đề về “phát triển văn hóa, xây dựng con người trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước”. *Chương trình KHXH.05* (7 đề tài) tập trung nghiên cứu những nội dung liên quan đến yêu cầu “Tăng cường vai trò lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng trong điều kiện nền kinh tế nhiều thành phần và cơ chế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa”. *Chương trình KHXH.06* (7 đề tài) tập trung nghiên cứu “Những vấn đề chiến lược chủ yếu của công cuộc bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa ở nước ta”...

Các chương trình, đề tài của giai đoạn này tập trung vào các vấn đề mà giai đoạn 1991-1995 chưa nghiên cứu, hoặc đi sâu hơn vào những vấn đề mà giai đoạn trước giải quyết chưa rõ.

LÀM SÁNG TỎ HƠN NỮA LÝ LUẬN VỀ CHỦ NGHĨA XÃ HỘI VÀ CON ĐƯỜNG ĐI LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI Ở VIỆT NAM*

• GS. NGUYỄN ĐỨC BÌNH

“ **T**oàn bộ các chương trình, ... để tài khoa học xã hội được triển khai nghiên cứu trên nền tảng tư tưởng của Đảng là chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh. Đương nhiên chúng ta không loại trừ mà hết sức trân trọng và biết sử dụng đúng đắn mọi thành tựu khác của trí tuệ loài người. Bản thân chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh cũng cần được tiếp tục nghiên cứu sâu sắc, sáng tạo, không kinh viện, giáo điều mà gắn chặt với thực tiễn, với lịch sử cụ thể, hướng vào làm rõ vì sao cách mạng Việt Nam, công cuộc đổi mới hiện nay,

con đường tiến lên của đất nước phải lấy chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho hành động. Những thử thách nặng nề phải trải qua trong thập kỷ gần đây và ngay cả hiện nay có chứng tỏ chủ nghĩa Mác - Lênin không còn sức sống như một số kẻ tuyên bố? Phải chăng chủ nghĩa Mác - Lênin, chủ nghĩa xã hội đã lỗi thời? Phải chăng lịch sử loài người đã kết thúc ở chủ nghĩa tư bản? Phải chăng chủ nghĩa tư bản hiện đại đã không còn là chủ nghĩa tư bản, đã mất đi bản chất chế độ bóc lột lao động làm thuê và chủ nghĩa

---

* Trích bài phát biểu tại Hội nghị triển khai các chương trình và đề tài khoa học xã hội cấp nhà nước giai đoạn 1996-2000, ngày 10-5-1997 của GS. Nguyễn Đức Bình, Ủy viên Bộ Chính trị, Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 1996-2000.

tư bản hiện đại là giải pháp cho mọi vấn đề đang đặt ra trước loài người, trước mọi quốc gia dân tộc? Phải chăng với sự sụp đổ của Liên Xô, không còn có thể nói đến thời đại quá độ từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội? Nếu chủ nghĩa tư bản hiện đại cũng đầy rẫy những mâu thuẫn nan giải, những ung nhọt, khuyết tật như ngay một số chính khách và học giả phương Tây cũng phải thừa nhận đó là sự “phản phát triển”, là “một thế giới không thể chấp nhận”,... thì đâu là lối thoát của loài người, nếu không phải là chủ nghĩa xã hội? Liệu có hay không “con đường thứ ba”?

Để luận chứng cho sự lựa chọn xã hội chủ nghĩa là sự lựa chọn duy nhất đúng đối với con đường phát triển đất nước ta, không thể không tiến hành một cuộc tổng kết sâu sắc, quy mô về lịch sử. Để có cơ sở vững chắc, không gì lay chuyển nổi cho niềm tin của nhân dân và ngay cả cho chính chúng ta, vào con đường xã hội chủ nghĩa; để có cơ sở bác bỏ tận gốc những luận điệu đối trá, xuyên tạc, những sự phê phán vô căn cứ, những cái gọi là “học thuyết mới”, “cách tiếp cận mới” nhưng thực chất vẫn là thiên kiến tư sản về con đường đi của nhân loại thời nay, tôi nghĩ đã đến lúc phải đặt lên bàn một loạt câu

GS. Nguyễn Đức Bình

hỏi đại loại như trên đây để đi sâu nghiên cứu một cách thật nghiêm túc, công phu và triệt để - “triệt để có nghĩa là nắm tận gốc rễ sự vật”(C. Mác). Muốn thế, công tác lý luận phải cố gắng vượt bậc để làm một cuộc tổng kết lịch sử, tổng kết thực tiễn thật sự rộng lớn và sâu sắc.

Phải tổng kết lịch sử chủ nghĩa Mác, tất nhiên bao gồm cả giai đoạn Lênin và sau Lênin, từ đó có được những dự báo về tương lai chủ nghĩa

Mác ở thế kỷ XXI. Ta biết hàng bao năm nay tương lai học phương Tây tung ra không biết bao nhiêu công trình dự báo về thế kỷ XXI, có những dự báo cả về số phận chủ nghĩa Mác mà về mặt này, bên cạnh *một số tác giả quả quyết chủ nghĩa Mác đã “bị chôn vùi”, đã có không ít tác giả cho rằng kết luận như vậy là quá ư nông cạn và vội vàng, thậm chí có người cho rằng tương lai thuộc về chủ nghĩa Mác*, rằng không thể hình dung thế kỷ XXI mà không có chủ nghĩa Mác, rằng chủ nghĩa Mác đang sống ngay trong nhiều trường đại học phương Tây. Tôi nghĩ, một công trình khoa học bàn về “Vận mệnh lịch sử của học thuyết Mác” xem ra có ý nghĩa rất thời sự hiện nay. Làm được đến đâu là do sức ta, nhưng có lẽ phải đặt vấn đề trên tầm mức như vậy, bởi đó là nhu cầu của thực tiễn cách mạng, là đòi hỏi của chính lịch sử.

Phải tổng kết lịch sử chủ nghĩa xã hội từ lý luận đến hiện thực với tất cả những thành tựu vĩ đại và cả những thất bại, những bài học nghiêm trọng trong ngót thế kỷ XX.

Phải nghiên cứu quá trình vận động của chủ nghĩa tư bản từ sau Lênin, đặc biệt giai đoạn hiện nay, làm sáng tỏ những đặc điểm mới, những gì nó đã có thể mang lại cho văn minh

loài người mà thời Mác và Lênin chưa thể dự đoán; đồng thời làm sáng tỏ chính ngay bước tiến mới ấy của văn minh lại làm sâu sắc hơn bao giờ hết những mâu thuẫn cực kỳ nan giải, xu thế phát triển tự phủ định và giới hạn lịch sử của chủ nghĩa tư bản hiện đại.

Phải phân tích sâu sắc tính chất và nội dung cơ bản của thời đại ngày nay, khúc quanh lịch sử mà loài người đang trải qua, những đặc điểm của thế giới trong giai đoạn chúng ta đang sống, những mâu thuẫn cơ bản, chủ yếu và những xu thế tất yếu đang tác động lên quá trình phát triển thế giới sau “chiến tranh lạnh”.

Tóm lại, một cuộc tổng kết thực tiễn có quy mô lịch sử và ở tầm thế kỷ là cần thiết, nếu chưa đủ khả năng đi thật sâu thì ít ra cũng hình dung cho được bức tranh lịch sử trên những nét lớn, bởi tất cả những vấn đề nêu trên đây đều liên quan đến toàn bộ 7 chương trình khoa học xã hội cấp nhà nước giai đoạn 1996-2000 mà chúng ta phải thực hiện. Hơn nữa, về thực chất và trên mức độ nhất định, đó là nhiệm vụ khoa học trực tiếp đặt ra cho nhiều đề tài nằm trong các chương trình từ KHXXH.01 đến KHXXH.07. Những nội dung trên nếu được nhận thức một cách chính xác, khoa học thì đó là một tiền đề

phương pháp luận rất quan trọng cho việc tiếp cận và giải quyết đúng đắn, có hiệu quả những vấn đề đặt ra trong các chương trình và đề tài khoa học xã hội nói chung.

Độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội là sự lựa chọn duy nhất đúng, là đường lối nhất quán của Đảng ta. Sự lựa chọn ấy là của chính lịch sử dân tộc từ cuối những năm 1920 được Bác Hồ và Đảng ta nắm bắt và thể hiện trong *Đường cách mệnh*, *Chánh cương vắn tắt* và *Sách lược vắn tắt*, trong *Luận cương chính trị* năm 1930 và được thực tiễn gần 70 năm chiến đấu thắng lợi của dân tộc ta dưới sự lãnh đạo của Đảng chứng minh là đúng đắn. Đương nhiên, khoa học cần phải làm sáng tỏ hơn nữa về mặt lý luận sự lựa chọn đó trong bối cảnh lịch sử phức tạp hiện nay. Bởi, khúc quanh lịch sử đầy sóng gió như đã diễn ra làm một số người đâm bối rối trước câu hỏi: dân giàu, nước mạnh bằng con đường nào? Câu hỏi hôm nay làm ta nhớ đến câu hỏi đặt ra đầu thế kỷ: cứu nước bằng con đường nào?

Thế nghĩa là trong lựa chọn con đường vẫn còn vấn đề, bởi có người nói: độc lập dân tộc - đồng ý, nhưng

chủ nghĩa xã hội thì không! Đối với tất cả chúng ta thì vấn đề đã rõ và dứt khoát: "... nước độc lập mà dân không hưởng hạnh phúc tự do, thì độc lập cũng chẳng có nghĩa lý gì"¹, nghĩa là nhất thiết phải tiến lên chủ nghĩa xã hội mới thật sự có dân giàu (toàn dân chứ không phải chỉ một số người), nước mạnh, mới có độc lập thật sự và vững bền. Cho nên "dân giàu, nước mạnh" phải đi đôi với "xã hội công bằng, văn minh". Điểm căn bản, cốt lõi trong tư tưởng Hồ Chí Minh là độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội, không thể hiểu cách khác. Tư tưởng của Hồ Chí Minh sở dĩ trở thành tư tưởng Hồ Chí Minh - tài sản quý báu của dân tộc ta - chính vì chủ nghĩa yêu nước truyền thống Việt Nam được kết tinh ở Hồ Chí Minh bắt gặp trào lưu tư tưởng xã hội tiến bộ nhất của thời đại là chủ nghĩa Mác - Lênin, tạo nên bước ngoặt lịch sử căn bản đưa sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc, vì tự do và hạnh phúc của nhân dân ta đi đúng vào quỹ đạo của thời đại là độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội.

Quả thật vấn đề "hai con đường" vẫn đang tồn tại và tồn tại một cách khách quan trong thực tế đời sống, dù muốn hay không vẫn đang còn là vấn

1. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, t.4, tr.64.

để mà nhận thức chính trị và lý luận khoa học không thể né tránh. Ta đều biết, từ khi bắt đầu sự nghiệp đổi mới đến nay, trong cơ sở kinh tế nước ta diễn ra bốn chuyển đổi lớn: *thứ nhất*, từ một nền kinh tế công hữu thuần nhất dưới hai hình thức quốc doanh và tập thể chuyển sang một nền kinh tế nhiều thành phần; *thứ hai*, từ một nền kinh tế về cơ bản là tự cấp, tự túc và mang quan hệ hiện vật chuyển sang một nền kinh tế hàng hóa; *thứ ba*, từ một nền kinh tế kế hoạch hóa tập trung, bao cấp chuyển sang một nền kinh tế vận động theo cơ chế thị trường có sự quản lý của Nhà nước, trong đó có kế hoạch; *thứ tư*, từ một nền kinh tế gần như khép kín với các nước phương Tây chuyển sang một nền kinh tế mở rộng cửa với bên ngoài. Vấn đề “hai con đường” bắt nguồn từ những điều kiện khách quan trong hiện thực mà các chương trình, đề tài của chúng ta không thể bỏ qua, vì nếu bỏ qua thì còn nói gì đến làm sáng tỏ hơn nữa lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Cho nên, xét trực tiếp trên nội dung này thì chương trình KHXH.01 với các đề tài KHXH.01-04 (Tiến lên chủ nghĩa xã hội bỏ qua chế độ tư bản...), KHXH.01-05 (Mối quan hệ giữa giai

cấp - dân tộc - nhân loại...), KHXH.01-06 (Về những mâu thuẫn cơ bản, chủ yếu và cách giải quyết...), KHXH.01-07 (Về định hướng xã hội chủ nghĩa...) là cực kỳ quan trọng. Toàn bộ chương trình KX.03 (Xây dựng quan hệ sản xuất theo định hướng xã hội chủ nghĩa...) là cực kỳ quan trọng. Ngay các chương trình KHXH.02 (Về công nghiệp hóa, hiện đại hóa...), KHXH.04 (Phát triển văn hóa và xây dựng con người...), KHXH.07 (Về quốc phòng, an ninh...) cũng không thể không tính đến vấn đề “hai con đường”.

Đương nhiên nói “hai con đường”, “đấu tranh giữa hai con đường” chớ vấp lại sai lầm cũ. Trong điều kiện nước ta từ nông nghiệp lạc hậu muốn bỏ qua chế độ tư bản để đi dần từng bước lên chủ nghĩa xã hội, xét tiền đề vật chất, thì công nghiệp hóa, hiện đại hóa là nội dung cơ bản và điều kiện then chốt bảo đảm thắng lợi cho con đường xã hội chủ nghĩa. Vì vậy, vị trí của chương trình KHXH.02 là cực kỳ quan trọng. Nhưng lấy đâu ra máy móc, thiết bị công nghệ, vốn liếng, kinh nghiệm để công nghiệp hóa, hiện đại hóa, nhất là khi không còn “bao cấp quốc tế”? Tìm đâu ra những thứ đó nếu không sử dụng chủ nghĩa tư bản, tư bản trong nước và tư bản nước ngoài.

Từ đó, việc sử dụng một cách rộng rãi và mạnh dạn hình thức kinh tế tư bản nhà nước kiểu đặc biệt như Lenin nói, nghĩa là kinh tế tư bản nhà nước dưới chính quyền nhân dân do giai cấp công nhân và Đảng Cộng sản lãnh đạo là một tất yếu kinh tế. *Một là*, tất yếu để công nghiệp hóa, hiện đại hóa, để phát triển lực lượng sản xuất, xây dựng cơ sở vật chất kỹ thuật cho chủ nghĩa xã hội; *hai là*, tất yếu về mặt quan hệ sản xuất như những nấc thang trung gian, những nhịp cầu quá độ dần từng bước lên chủ nghĩa xã hội; *ba là*, để khống chế và kiểm soát tính tự phát tư bản chủ nghĩa, hướng nền sản xuất nhỏ đi vào con đường sản xuất lớn một cách tự nhiên và có tổ chức. Có điều cần lưu ý là với kinh tế tư bản nhà nước, cuộc đấu tranh giữa hai con đường tất yếu diễn ra cực kỳ gay go và phức tạp. Nếu xét tận bản chất và tính quy luật của các quá trình kinh tế, chẳng phải thực tế đang diễn ra hằng ngày, hằng giờ trước mắt chúng ta là ai sử dụng ai giữa chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa tư bản đó sao? Ai chuyển hóa ai? Rốt cuộc con đường nào sẽ thắng? Những câu hỏi đó làm sao tránh khỏi đùng đến

khi đi sâu nghiên cứu. Ở đây chỉ nêu vấn đề, còn đi sâu phân tích và tìm kiếm giải pháp là nhiệm vụ các đề tài có liên quan.

Một vị trí đặc biệt quan trọng dành cho chương trình KHXH.04 bởi toàn bộ sự nghiệp xây dựng, sáng tạo xã hội mới xét cho cùng là vì con người và do con người. Còn văn hóa nói chung ngày nay cũng được nhận thức ở một tầm cao mới - nó không chỉ là mục tiêu, là động lực mà còn đóng vai trò một hệ điều tiết sự phát triển kinh tế và xã hội. Về chương trình KHXH.05, khỏi phải nói, ai nấy đều biết Đảng là người tổ chức và lãnh đạo toàn bộ sự nghiệp cách mạng của nhân dân, của dân tộc, xây dựng Đảng do đó là nhiệm vụ then chốt, mọi thắng lợi cách mạng, xét cho cùng, phụ thuộc một cách quyết định vào năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng. Điều quan trọng nhất đặt ra cho các chương trình KHXH.04, KHXH.05, cho các đề tài thuộc hai chương trình này là tổng kết thực tiễn sâu sắc, tổng kết có lý luận những vấn đề về phát triển văn hóa, xây dựng con người theo định hướng xã hội chủ nghĩa, về nâng cao sức chiến đấu và vai trò lãnh đạo của Đảng không phải trong những điều kiện trước đây mà trong điều kiện

chuyển sang nền kinh tế thị trường nhiều thành phần, mở cửa với bên ngoài, dân chủ hóa đời sống xã hội, trong điều kiện dân trí ngày càng cao,... từ đó hình thành cho được hệ quan điểm và những giải pháp có tính chiến lược trong sự nghiệp phát triển văn hóa, xây dựng con người, nâng cao sức chiến đấu và vai trò lãnh đạo của Đảng trong giai đoạn mới.

Chỉ còn hơn ba năm nữa là bước sang thế kỷ mới. Quý thời gian khá eo hẹp, do đó, càng thúc bách chúng ta phải tận lực sử dụng với hiệu suất cao cho công việc của mình.

Cần tiếp tục đổi mới tư duy lý luận, đổi mới phong cách nghiên cứu lý luận, khâu quyết định nhất ở đây là tổng kết thực tiễn, tổng kết lịch sử với một phương pháp luận đúng đắn, thật sự mác xít, để xây dựng quan niệm tương đối đầy đủ, hoàn chỉnh, có căn cứ khoa học về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam - sản phẩm cuối cùng được kết tinh từ 7 chương trình khoa học xã hội cấp nhà nước giai đoạn 1996-2000 mà Bộ Chính trị giao cho chúng ta”.

DƯỚI MÁI NHÀ CHUNG, BỪNG SÁNG LÊN MỘT CHÂN TRỜI LÝ LUẬN

• NHÀ BÁO HÀ ĐĂNG*

Thời gian trôi nhanh, thật nhanh. Thấm thoát đã 25 năm. Một phần tư thế kỷ đã qua mà như mới ngày nào.

Tôi nhớ lại, 25 năm về trước, ngày 30-10-1996, giới những người làm công tác lý luận chúng ta sung sướng đón nhận một tin vui: Bộ Chính trị ban hành Quyết định số 06-QĐ/TW về việc thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương với nhiệm vụ “tư vấn cho Bộ Chính trị về công tác lý luận; giúp Thường vụ Bộ Chính trị chỉ đạo phương hướng, nội dung các chương trình nghiên cứu khoa học xã hội thời kỳ 1996-2000 nhằm xây dựng lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của Việt Nam”.

Lúc ấy, tôi vừa kết thúc nhiệm vụ Trưởng ban Tư tưởng - Văn hóa Trung

ương được mấy tháng, cũng vừa chân ướt chân ráo được bổ nhiệm làm Tổng biên tập *Tạp chí Cộng sản*, cơ quan lý luận và chính trị của Trung ương Đảng, cũng lại may mắn có tên trong danh sách 29 thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 1996-2000.

Thú thật, vào thời điểm này, là nhà báo, tôi đã có gần 50 năm tuổi nghề, nhưng với công tác lý luận, coi như còn ở bước đầu chập chững. Ở đời, làm việc gì cũng vậy, đâu có xuôi xuôi mới lọt. Không học hết ABC sao có thể làm tốt các bước tiếp theo để rồi tiến tới TUV và XYZ? Tôi tự nhủ: phải cố gắng, cố gắng nhiều hơn nữa, cố gắng mãi.

Nhiệm kỳ đầu 1996-2000 đã để lại trong tôi biết bao kỷ niệm. Tôi nhớ lắm Chủ tịch Hội đồng, GS. Nguyễn Đức Bình

---

* Nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, nguyên Trưởng ban Tư tưởng - Văn hóa Trung ương, thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 1996-2000.

Nhà báo Hà Đăng

và các Phó Chủ tịch Phạm Minh Hạc, Nguyễn Khánh, Nguyễn Duy Quý... Nhớ các thành viên cùng lứa như Trần Trọng Tân, Đặng Hữu, Đặng Xuân Kỳ, Đỗ Hoài Nam và một số đồng chí khác sau này làm nên nghiệp lớn như Nguyễn Khoa Điềm, Tô Huy Rứa, Phạm Quang Nghị,... Đồng chí Phùng Hữu Phú, nhiệm kỳ này là thành viên nhưng mấy nhiệm kỳ sau đã là Phó chủ tịch, hoặc Phó Chủ tịch thường trực Hội đồng.

Với GS. Nguyễn Đức Bình, tôi muốn kể lại một câu chuyện tâm tình. Ở nhiệm kỳ thứ ba của Hội đồng, có một *Đề tài độc lập cấp nhà nước* được thông qua. Đó là “*Chủ thuyết phát triển của Việt Nam trong thời đại Hồ Chí Minh*

và vận dụng chủ thuyết đó trong thập kỷ đầu thế kỷ XXI (hướng tầm nhìn tới năm 2020 và 2045)”. Tên đề tài rất kêu. Chừng như đó sẽ là một công trình có tính khám phá lớn. Đồng chí Nguyễn Đức Bình, lúc này không còn là Chủ tịch Hội đồng mà chỉ tham gia với tư cách nhà lý luận. Anh nói nhỏ với tôi: Chủ thuyết phát triển là gì? Chả lẽ mấy chục năm nay, chúng ta đã làm chuyện xây dựng và phát triển đất nước mà chẳng có chủ thuyết gì? Anh tự đặt câu hỏi: Chủ thuyết phát triển của Việt Nam có gì khác hơn là tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển đất nước từ độc lập dân tộc đi lên chủ nghĩa xã hội?

Bản đề án “*Chủ thuyết phát triển*” đã được bàn thảo và sửa đi viết lại

nhiều lần liền trong bốn năm, cuối cùng khi đưa ra nghiệm thu, kết quả vẫn là: “Độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam trên nền tảng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là chủ thuyết cách mạng và phát triển nhất quán của Việt Nam”.

Vâng. Làm công tác lý luận là thế đấy: Phải bươn chải nhiều, lao tâm khổ tứ lắm! Lý luận đâu chỉ từ bộ óc nghĩ ra mà phải là sản phẩm của một quá trình liên tục tổng kết thực tiễn và nghiên cứu lý luận mà có.

Hội đồng Lý luận của chúng ta như cây đương lộc. Cứ mỗi nhiệm kỳ qua, với mấy chục đề tài nghiên cứu và báo cáo tư vấn được thực hiện, cái cây ấy lại đâm chồi nảy lộc, vươn cao lên và phát triển thêm một tầng lá mới.

Không phải ngẫu nhiên mà tại Hội nghị tổng kết công tác của Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2016-2021 (ngày 17-4-2021) mới đây, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã có những lời khen và căn dặn chân tình, quý giá. Khen Hội đồng trong nhiệm kỳ qua, “đã đạt được những kết quả to lớn, tương đối toàn diện, rất đáng trân trọng”. Khen cơ quan Hội đồng thật sự là một tập thể đoàn kết, trách

nhiệm, thật sự là đầu mối kết nối các thành viên của Hội đồng, tập hợp, phát huy trí tuệ, sức sáng tạo của các nhà khoa học, nhất là giới nghiên cứu lý luận trong cả nước. Đồng chí Tổng Bí thư căn dặn cần nhận thức đầy đủ, sâu sắc hơn nữa yêu cầu của công tác lý luận chính trị trong thời kỳ mới. Phải tiếp tục đổi mới tư duy phát triển trên cơ sở phát huy tiềm năng, vị thế, điều kiện thực tiễn của chúng ta, phù hợp với xu thế phát triển của thế giới, thời đại. Do vậy, không thể để kéo dài tình trạng còn lạc hậu của lý luận so với sự vận động và đòi hỏi của thực tiễn. Lý luận phải vươn lên dẫn đường và đồng hành với thực tiễn, phải có tầm nhìn vượt trước, phải có những bước đột phá về lý luận phát triển.

Chúng ta vô cùng phấn chấn đón nhận lời động viên của người đứng đầu Đảng: “Có thể nói, một chân trời sáng tạo rộng lớn, một thời cơ phát triển rất tốt đẹp đang mở ra trước Hội đồng Lý luận Trung ương và giới lý luận nước nhà”.

Từ cảm xúc và mong ước cá nhân của mình, tôi lựa chọn đầu đề của bài viết này: “Dưới mái nhà chung, bừng sáng lên một chân trời lý luận”. Liệu có gì quá lời không?

TỪNG BƯỚC KIẾN TOÀN

(NHIỆM KỲ 2001-2005)

“ ... Lý luận không phải là một cái gì cứng nhắc, nó đầy tính chất sáng tạo; lý luận luôn luôn cần được bổ sung bằng những kết luận mới rút ra từ trong thực tiễn sinh động. Những người cộng sản các nước phải cụ thể hóa chủ nghĩa Mác - Lênin cho thích hợp với điều kiện hoàn cảnh từng lúc và từng nơi”.

(Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2011, t. 11, tr. 95)

Trong giai đoạn này, tổ chức của Hội đồng có sự phát triển mới, được nâng cấp về nhiều mặt. Ngày 10-11-2001, Bộ Chính trị khóa IX đã ban hành Quyết định số 13-QĐ/TW về việc thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương thay cho Hội đồng Lý luận Trung ương được thành lập theo Quyết định số 06-QĐ/TW ngày 30-10-1996. Hội đồng trực thuộc Bộ Chính trị.

Hội đồng Lý luận Trung ương có chức năng, nhiệm vụ:

- Là cơ quan tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về những vấn đề lý luận chính trị làm cơ sở cho việc hoạch định đường lối, chính sách của Đảng, về những chương trình, đề tài cấp Nhà nước về lý luận chính trị cơ bản, phục vụ trực tiếp cho công tác lãnh đạo của Đảng.
- Thẩm định những vấn đề mà các ngành, các cấp trình Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư có liên quan đến chức năng, nhiệm vụ của Hội đồng.
- Nghiên cứu, đề xuất những luận cứ về lý luận đấu tranh bác bỏ những quan điểm sai trái với đường lối, quan điểm của Đảng.
- Giữ mối quan hệ với các cơ quan nghiên cứu lý luận của các đảng cộng sản và đảng cầm quyền trên thế giới.

Thường trực Hội đồng Lý luận Trung ương do Bộ Chính trị quyết định theo nhiệm kỳ Đại hội toàn quốc của Đảng, gồm 5 đồng chí, 1 đồng chí Ủy viên Bộ Chính trị làm Chủ tịch Hội đồng. Thành viên và quy chế làm việc của Hội đồng do Thường trực Hội đồng phối hợp với Ban Tổ chức Trung ương chuẩn bị, trình Ban Bí thư xem xét, quyết định. Ngày 22-01-2002, Ban Bí thư ban hành Quyết định số 24-QĐ/TW về 31 thành viên khác của Hội đồng. Hội đồng có một Ban Thư ký. Thành viên của Ban Thư ký do Thường trực Hội đồng quyết định, gồm 9 đồng chí, hầu hết là cán bộ kiêm nhiệm và biệt phái, không có chuyên trách.

Hội đồng Lý luận Trung ương có địa điểm làm việc, có con dấu và kinh phí hoạt động, được cung cấp thông tin cần thiết phục vụ cho công tác tư vấn.

Bộ Chính trị giao cho Hội đồng Lý luận Trung ương phối hợp với các cơ quan chức năng tổ chức triển khai và nghiệm thu các chương trình và đề tài nghiên cứu khoa học cấp nhà nước về lý luận chính trị do Hội đồng trình

Tổng Bí thư Nông Đức Mạnh chụp ảnh với các đại biểu và thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 1996-2000 và nhiệm kỳ 2001-2005 (ngày 29-01-2002)

Bộ Chính trị. Ban Tài chính - Quản trị Trung ương bảo đảm về tài chính cho hoạt động của Hội đồng.

Ngày 22-01-2002, Ban Bí thư cũng ra Quyết định số 25-QĐ/TW về Quy chế làm việc của Hội đồng Lý luận Trung ương. Quy chế đã bổ sung nhiều quy định mới tạo cơ sở cho việc kiện toàn về tổ chức bộ máy, nguyên tắc, chế độ làm việc, về các mối quan hệ công tác của Hội đồng, Thường trực Hội đồng và Ban Thư ký Hội đồng. Theo Quy chế này, Hội đồng Lý luận Trung ương được kiện toàn trên các mặt sau:

Đồng chí Nguyễn Phú Trọng, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Thành ủy Hà Nội, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương phát biểu chỉ đạo tại Kỳ họp thứ nhất Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2001-2005

*** Về cơ cấu tổ chức**

- Hội đồng có 5 tiểu ban chuyên môn (nhiệm kỳ 1996-2000 chưa có các tiểu ban): Tiểu ban Chính trị, Tiểu ban Kinh tế, Tiểu ban Văn hóa - Xã hội, Tiểu ban Xây dựng Đảng và Hệ thống chính trị, Tiểu ban Quốc phòng - An ninh - Đối ngoại. Mỗi tiểu ban có một Trưởng Tiểu ban do Thường trực Hội đồng quyết định. Mỗi thành viên Hội đồng tham gia một tiểu ban.
- Ban Thư ký giúp việc Hội đồng. Thành viên Ban Thư ký do Thường trực Hội đồng quyết định.
- Hội đồng có một số cộng tác viên khoa học. Danh sách và số lượng cộng tác viên do Thường trực Hội đồng quyết định.
- Văn phòng giúp việc Hội đồng. Số lượng cán bộ, nhân viên Văn phòng do Thường trực Hội đồng đề xuất, Ban Tổ chức Trung ương quyết định.

Một số kết quả công tác chủ yếu của Hội đồng trong nhiệm kỳ

- Xây dựng 10 báo cáo tư vấn phục vụ cho việc ban hành một số nghị quyết Trung ương và dự thảo các văn kiện Đại hội X của Đảng.
- Triển khai nhiều hoạt động nghiên cứu khoa học, tổng kết thực tiễn góp phần vào việc tổng kết thành công một số vấn đề lý luận - thực tiễn qua 20 năm đổi mới (1986-2006).
- Nghiệm thu các đề tài còn lại của 5 năm 1996-2000, tổng kết, rút kinh nghiệm về chỉ đạo các chương trình, đề tài của 5 năm 2001-2005.
- Tổ chức hội thảo một số vấn đề cấp bách về đối nội và đối ngoại trong quá trình thực hiện Nghị quyết Đại hội IX của Đảng.
- Tổ chức một số cuộc hội thảo về đấu tranh tư tưởng, lý luận để bác bỏ những quan điểm sai trái với đường lối, quan điểm của Đảng.
- Soạn thảo Quy chế dân chủ trong nghiên cứu lý luận chính trị.
- Tổ chức một số đoàn đi nghiên cứu ở trong nước và nước ngoài.
- Tổ chức tại Hà Nội một số cuộc hội thảo quốc tế về lý luận (mời những nhà khoa học của một số đảng và tổ chức quốc tế dự).
- Chuẩn bị đề xuất các đề tài, chương trình khoa học xã hội 5 năm để trình Bộ Chính trị cho ý kiến.
- Nghiên cứu ra Bản tin nội bộ của Hội đồng Lý luận Trung ương.

Thông báo (số 47-TB/TW) về Kết luận của Bộ Chính trị ngày 13-11-2006, về kết quả hoạt động của Hội đồng Lý luận Trung ương giai đoạn 2001-2005, đã nêu rõ: *“Bộ Chính trị đánh giá cao những kết quả hoạt động của Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2001-2005. Hội đồng đã hoạt động theo đúng chức năng, nhiệm vụ và quy chế do Bộ Chính trị, Ban Bí thư quy định; hoàn thành tốt những nhiệm vụ do Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư (Khóa IX) giao, cung cấp những căn cứ khoa học góp phần phục vụ việc hoạch định đường lối, nhất là việc chuẩn bị các văn kiện Đại hội X của Đảng; phối hợp triển khai và nghiệm thu các chương trình khoa học xã hội cấp nhà nước, đấu tranh bác bỏ những quan điểm, luận điệu sai trái, thù địch; tổ chức thành công những hội thảo quốc tế quan trọng”.*

Đồng chí Nguyễn Phú Trọng, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Thành ủy Hà Nội, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương phát biểu chỉ đạo tại Kỳ họp thứ sáu Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2001-2005

HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG QUA CHẶNG ĐƯỜNG 25 NĂM XÂY DỰNG VÀ PHÁT TRIỂN - MỘT SỐ ĐIỀU SUY NGHĨ

• GS.TS. LÊ HỮU NGHĨA*

Hội đồng Lý luận Trung ương đến nay đã trải qua chặng đường 25 năm (1996-2021) xây dựng và phát triển với 5 nhiệm kỳ. Tôi là người có vinh dự được tham gia cả 5 nhiệm kỳ của Hội đồng, trong đó 2 nhiệm kỳ là Ủy viên và 3 nhiệm kỳ là Phó Chủ tịch. Nhìn lại quá trình phát triển của Hội đồng, tôi thấy rất vui mừng và tự hào về đóng góp quan trọng của Hội đồng đối với công tác lý luận của Đảng, đồng thời nhận thức rõ những yêu cầu đối với việc tiếp tục kiện toàn, đổi mới tổ chức và hoạt động của Hội đồng nhằm nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động, đáp ứng yêu cầu to lớn công tác lý luận của Đảng trong giai đoạn mới.

1. Cần khẳng định vị thế và sự đóng góp quan trọng của Hội đồng đối với công tác lý luận và sự lãnh đạo của Đảng

Qua 25 năm với 5 nhiệm kỳ, Hội đồng đã có bước phát triển vượt bậc, khá toàn diện, nhiệm kỳ sau cao hơn nhiệm kỳ trước, đóng góp quan trọng vào công tác lý luận và sự lãnh đạo của Đảng, nhất là trong việc thực hiện nhiệm vụ chính trị của Hội đồng. Nhiệm vụ chính trị của Hội đồng được Bộ Chính trị quy định trong các Quyết định về thành lập Hội đồng. Quyết định số 28-QĐ/TW ngày 25-7-2016 của Bộ Chính trị ghi rõ: “*Hội đồng Lý luận Trung ương là cơ quan tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về các vấn đề lý luận chính trị, làm cơ sở cho việc hoạch định, hoàn thiện và phát triển đường lối, chính sách của Đảng, về những chương trình, đề tài khoa học cấp nhà nước về lý luận chính trị, phục vụ trực tiếp công tác lãnh đạo của Đảng...*”.

* Nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, nguyên Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Phó Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương 3 nhiệm kỳ, từ 2001-2015.

Có thể nói Hội đồng đã thực hiện tốt nhiệm vụ tư vấn, cung cấp cơ sở khoa học để xây dựng một số nghị quyết, kết luận của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về đường lối, chủ trương lãnh đạo phát triển đất nước.

Hội đồng đã thực hiện ngày càng tốt hơn việc tổ chức, triển khai và quản lý chương trình nghiên cứu lý luận chính trị KX.04 qua các giai đoạn. Chương trình này các nhiệm kỳ trước đây trực thuộc Bộ Khoa học và Công nghệ quản lý, chủ trì triển khai và nghiệm thu qua văn phòng các chương trình, nhưng trong 2 nhiệm kỳ gần đây đã giao cho Hội đồng là tổ chức ngang cấp Bộ thông qua Thường trực Hội đồng và Ban Chủ nhiệm Chương trình chủ động tổ chức, triển khai, nghiệm thu đánh giá và chất lọc kết quả. Thông qua hoạt động của chương trình, hoạt động nghiên cứu của Hội đồng được đẩy mạnh và hiệu quả hơn, làm tiền đề, cơ sở cho việc nâng cao chất lượng tư vấn lý luận, bởi vì không có nghiên cứu thì không thể tư vấn tốt được.

Trong thời kỳ đổi mới, để phục vụ cho việc xây dựng và phát triển đường lối, xây dựng và bổ sung, phát triển Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, bổ sung, sửa đổi Hiến pháp của Nhà

nước..., Đảng ta đã tổ chức nhiều cuộc khảo sát, tổng kết thực tiễn - lý luận lớn. Hội đồng đã tích cực tham gia, có những đóng góp trong những cuộc tổng kết đó. Đó là những cuộc khảo sát *“Về đảng viên làm kinh tế tư nhân (lúc đầu xác định là kinh tế tư bản tư nhân)”*, *“Về các thành phần kinh tế trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội”*, *“Về tổng kết 20 năm đổi mới”*, *“Về tổng kết 20 năm thực hiện Cương lĩnh 1991”*, *“Về tổng kết 30 năm đổi mới”*, *“Về tổng kết 30 năm thực hiện Cương lĩnh 1991, trọng tâm là 10 năm thực hiện Cương lĩnh (bổ sung, phát triển năm 2011)”*... Thông qua các cuộc tổng kết đó, đúc rút thành lý luận, bổ sung vào lý luận, cũng là quá trình chuẩn bị đóng góp vào xây dựng dự thảo văn kiện các kỳ Đại hội Đảng, nhất là Đại hội XII và XIII. Thường trực Hội đồng và nhiều đồng chí Ủy viên Hội đồng tham gia các Tiểu ban, Tổ Biên tập Văn kiện Đại hội, nhất là “nhóm tổng hợp” của Tổ Biên tập đã giữ vai trò nòng cốt trong xây dựng dự thảo các văn kiện trình Đại hội XII, XIII của Đảng. Hội đồng đã chủ động nghiên cứu, đề xuất nhiều vấn đề lý luận mới để phục vụ cho việc biên soạn các văn kiện trình Đại hội Đảng toàn quốc.

Có thể nói thông qua hoạt động khảo sát, tổng kết thực tiễn, nghiên

Các đồng chí Thường trực Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2001-2005 tại buổi tọa đàm “Tổng kết 20 năm đổi mới ở Việt Nam (1986-2006)”

cứu lý luận, Hội đồng đã có đóng góp quan trọng vào xây dựng nhiều nghị quyết của Ban Chấp hành Trung ương Đảng, vào xây dựng và bổ sung, phát triển Cương lĩnh của Đảng, vào xây dựng dự thảo nhiều văn kiện Đại hội Đảng. Thông qua các văn kiện quan trọng của Đảng, nhận thức lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta từng bước được hình thành, bổ sung, phát triển, ngày càng sáng tỏ hơn. Văn kiện Đại hội XIII nhận định: “Tư duy lý luận của Đảng có bước phát triển. Hệ thống lý luận về đường lối đổi mới, về chủ

nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam tiếp tục được bổ sung, phát triển”¹. Những thành tựu về lý luận qua 35 năm đổi mới là kết tinh trí tuệ của toàn Đảng trong đó có sự đóng góp quý giá của Hội đồng Lý luận Trung ương.

Nghiên cứu lý luận để đấu tranh, phê phán, bác bỏ các quan điểm sai trái, thù địch, cơ hội chính trị là một nhiệm vụ quan trọng của Hội đồng và được đẩy mạnh qua từng thời kỳ. Trong nhiệm kỳ 2011-2015, Hội đồng đã thành lập Ban Chỉ đạo 609 về đấu tranh lý luận. Ban Chỉ đạo 609 đã phối

1. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, t.I. tr.74.

hợp tốt với Ban Chỉ đạo 94 của Ban Tuyên giáo Trung ương và Ban Chỉ đạo 213 của Hội đồng Lý luận phê bình văn học - nghệ thuật Trung ương, Hội đồng đã xây dựng dự thảo và trình Ban Bí thư ký phê duyệt về *Quy chế đối thoại với những người có ý kiến khác hoặc trái quan điểm, đường lối của Đảng*. Trong nhiệm kỳ này, nhiều quan điểm sai trái của “Nhóm 61”, “Nhóm 72” được tung lên mạng Internet như phủ nhận chủ nghĩa Mác - Lênin, phủ nhận mục tiêu chủ nghĩa xã hội, đòi đổi tên Đảng, đổi tên nước, đòi phi chính trị hóa quân đội, đòi đa nguyên chính trị, coi chế độ chính trị Việt Nam là chế độ toàn trị, mất dân chủ... Hội đồng đã tổ chức nhiều cuộc hội thảo khoa học xây dựng hệ thống luận cứ phê phán, cho đăng tải trên các báo, tạp chí, bản tin và trên mạng xã hội. Hội đồng đã chủ trì tổ chức cuộc đối thoại trên tinh thần dân chủ, cởi mở với một số người có quan điểm sai trái. Tiếp nối với Ban Chỉ đạo 609, Ban Chỉ đạo 35 của Hội đồng nhiệm kỳ 2016-2021 cũng đã tích cực hoạt động đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, phản bác các quan điểm sai trái, thù địch.

Cùng với những hoạt động trên đây, Hội đồng đã đẩy mạnh hợp tác quốc tế về lý luận thông qua con đường tổ chức

hội thảo lý luận. Nếu trong nhiệm kỳ đầu, số cuộc hội thảo còn ít và chỉ tập trung hội thảo với Đảng Cộng sản Trung Quốc thì những nhiệm kỳ sau số lượng hội thảo tăng lên nhiều và mở rộng quan hệ với nhiều đảng cầm quyền và đảng tham chính trên thế giới như Đảng Cộng sản Trung Quốc, Đảng Nhân dân Cách mạng Lào, Đảng Cộng sản Cuba, Đảng Cộng sản Nhật Bản, Đảng Cộng sản Pháp, Đảng Dân chủ Xã hội Đức. Các cuộc hội thảo quốc tế không chỉ có tác dụng trao đổi về lý luận mà còn góp phần củng cố, tăng cường mối quan hệ với các đảng và các nước trên thế giới.

Có thể khẳng định, thực tiễn hoạt động qua 5 nhiệm kỳ của Hội đồng Lý luận Trung ương cho thấy sự cần thiết, tầm quan trọng và vai trò tích cực của Hội đồng trong việc thực hiện chức năng, nhiệm vụ được Bộ Chính trị, Ban Bí thư giao là tư vấn các vấn đề lý luận chính trị cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư. Bộ Chính trị đánh giá cao kết quả hoạt động của Hội đồng, đóng góp của Hội đồng và khẳng định mô hình tổ chức của Hội đồng là hợp lý, hoạt động của Hội đồng là cần thiết, đáp ứng yêu cầu phát triển lý luận của Đảng. Đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã

khẳng định: “*Sự cần thiết phải duy trì và phát triển, nâng cao hơn nữa chất lượng các mặt hoạt động của Hội đồng là điều đã được thực tiễn khẳng định*”¹.

Những thành tựu của Hội đồng là kết quả của sự lãnh đạo, chỉ đạo trực tiếp của Bộ Chính trị, Ban Bí thư, sự giúp đỡ của các bộ, ban, ngành Trung ương và cấp ủy địa phương, đồng thời là kết quả, nỗ lực phấn đấu qua các nhiệm kỳ của Hội đồng, của cán bộ, công chức, nhân viên của cơ quan Hội đồng.

2. Cần tiếp tục đổi mới mạnh mẽ nội dung, phương thức hoạt động, nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động của Hội đồng

Đại hội lần thứ XIII của Đảng đặt ra những yêu cầu mới, rất cao đối với công tác lý luận của Đảng, trong đó có liên quan đến trách nhiệm của Hội đồng Lý luận Trung ương. Văn kiện Đại hội XIII của Đảng viết: “Nâng tầm tư duy lý luận của Đảng, đẩy mạnh tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận, cung cấp kịp thời cơ sở khoa học cho

việc hoạch định đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Tổng kết thực tiễn 40 năm đổi mới để bổ sung, phát triển lý luận của Đảng. Tiếp tục bổ sung, phát triển hệ thống các quan điểm về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. *Củng cố các cơ quan nghiên cứu lý luận chính trị của Đảng và Nhà nước*”².

Qua chặng đường 25 năm hoạt động, phấn đấu và phát triển, Hội đồng đứng trước một số mâu thuẫn phải giải quyết. Có thể kể ra là:

(1) Mâu thuẫn giữa yêu cầu cao của công tác lý luận của Đảng trong giai đoạn mới với những hạn chế về chất lượng, nội dung, phương thức hoạt động của Hội đồng.

(2) Mâu thuẫn giữa chức năng của Hội đồng (tư vấn) với thực tế công việc mà Hội đồng phải đảm nhiệm trong thời gian qua.

(3) Mâu thuẫn giữa yêu cầu phát huy vai trò của Hội đồng với những hạn chế về số lượng và chất lượng của đội ngũ cán bộ khoa học của Hội

1. Phát biểu của đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Lễ công bố quyết định thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2011-2015.

2. Đảng Cộng sản Việt Nam: Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Sđd, t. II, tr. 234-235.

GS.TS. Lê Hữu Nghĩa phát biểu tại Hội thảo khoa học của Chương trình KX.04/11-15

đồng, với điều kiện làm việc, cơ sở vật chất của Hội đồng.

Đó là những mâu thuẫn nảy sinh của quá trình phát triển của Hội đồng. Cần giải quyết những mâu thuẫn đó để thúc đẩy hoạt động của Hội đồng lên tầm cao mới, đóng góp nhiều hơn cho công tác lý luận của Đảng. Từ thực tế hoạt động của Hội đồng, tôi xin mạnh dạn đề xuất một số kiến nghị như sau:

- Cần bổ sung, hoàn thiện chức năng, nhiệm vụ của Hội đồng.

Các quyết định về chức năng của Hội đồng qua 5 nhiệm kỳ đều khẳng định chức năng chủ yếu của Hội đồng là “Chức năng tư vấn về lý luận chính trị”. Xác định như vậy theo tôi là đúng nhưng chưa đủ. Trong thực tế hoạt động của Hội đồng đã vượt qua “tư vấn”, mở rộng hơn. Đồng chí Tổng Bí

thư Nguyễn Phú Trọng trong phát biểu tổng kết nhiệm kỳ 2016-2021 của Hội đồng đã khẳng định: “Hội đồng Lý luận Trung ương là cơ quan trực thuộc Bộ Chính trị, chịu sự lãnh đạo, chỉ đạo trực tiếp, thường xuyên của Bộ Chính trị, Ban Bí thư, là cơ quan tổng kết thực tiễn và nghiên cứu lý luận của Đảng, làm tham mưu, tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về các vấn đề lý luận chính trị phục vụ công tác lãnh đạo, chỉ đạo của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư; phục vụ việc hoạch định, phát triển và hoàn thiện đường lối, chủ trương của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước”.

Với chức năng, nhiệm vụ như vậy thì vai trò của Hội đồng Lý luận Trung ương cực kỳ quan trọng, hết sức cao

quý. Chức năng, nhiệm vụ đó, theo tôi phải bao hàm các nội dung: Nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn, tham mưu, tư vấn, thẩm định, phản biện về lý luận và chính sách.

- Tăng cường cán bộ khoa học chuyên trách cho Hội đồng đủ số lượng cần thiết, theo phương châm “thà ít mà tinh”; lựa chọn cán bộ tham gia Hội đồng phải là những nhà khoa học có trình độ cao về lý luận, có năng lực tư duy lý luận, có tư duy đổi mới, say mê về lý luận, có trình độ vừa chuyên sâu vừa có óc tổng hợp, khái quát; có bản lĩnh chính trị vững vàng, có điều kiện, thời gian làm việc cho Hội đồng; không câu nệ vào chức vụ và tuổi tác; hạn chế việc chọn các cán bộ lãnh đạo, bận nhiều việc tham gia Hội đồng; xác định rõ chế độ trách nhiệm của Ủy viên Hội đồng, phân công, giao nhiệm vụ và kiểm tra việc thực hiện cho từng Ủy viên Hội đồng.

- Cần xây dựng cơ chế, chế độ gắn kết Hội đồng, Ủy viên Hội đồng với thực tiễn, trách nhiệm tổng kết thực tiễn của Hội đồng. Bộ Chính trị, Ban Bí thư cần giao một số nhiệm vụ tổng kết thực tiễn - lý luận lớn cho Hội đồng ngay từ đầu nhiệm kỳ để phục vụ cho phát triển đường lối theo chương trình toàn khóa của Ban Chấp hành Trung ương.

- Bộ Chính trị, Ban Bí thư cần quy định rõ trách nhiệm của các bộ, ban, ngành Trung ương và các cấp ủy địa phương trong việc phối hợp với Hội đồng trong nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn, trong việc cung cấp tư liệu, tài liệu cho Hội đồng nghiên cứu; cần quy định trách nhiệm các cơ quan khoa học và thực tiễn không chỉ gửi báo cáo cho Bộ Chính trị, Ban Bí thư (qua Văn phòng Trung ương Đảng) đồng thời có trách nhiệm gửi cho Hội đồng để nghiên cứu, chất lọc kết quả nghiên cứu, tổng kết.

- Cần tăng cường điều kiện làm việc, chế độ, chính sách cho Hội đồng, cơ quan Hội đồng và cán bộ của Hội đồng. Các Ủy viên Hội đồng có thể làm việc theo chế độ chuyên gia. Cần tạo điều kiện thuận lợi nhất cho Hội đồng phát huy hết tiềm năng sáng tạo của mình để đóng góp cho công tác lý luận của Đảng.

Phát huy thành công tốt đẹp của Đại hội lần thứ XIII của Đảng, tôi tin tưởng rằng bước sang nhiệm kỳ 2021-2026, Hội đồng Lý luận Trung ương sẽ có những bước tiến mới trong việc thực hiện chức năng, nhiệm vụ cao cả của mình, góp phần quan trọng vào việc nâng tầm tư duy lý luận của Đảng.

TỰ HÀO LÀ THÀNH VIÊN CỦA HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG

• GS.TS. NGUYỄN THỊ DOAN*

Tôi được vinh dự tham gia Hội đồng Lý luận Trung ương bắt đầu từ sau Đại hội IX Đảng Cộng sản Việt Nam. Trong suốt 20 năm qua, tôi đã trưởng thành nhiều từ nhận thức, tư duy lý luận đến hoạt động thực tiễn. Với tôi, Hội đồng Lý luận Trung ương thực sự là một trường học lớn mà ở đó tôi đã học được rất nhiều kiến thức bổ ích cho mình giàu thêm nhân sinh quan cách mạng để phấn đấu, vì nhân dân phục vụ và lúc nào cũng có niềm tin vào Đảng, vào dân, vào Việt Nam nhất định chiến thắng.

Hai mươi năm tôi được hoạt động và rèn luyện trong một môi trường lý luận giàu tính nhân văn và đầy gai góc bởi vì luôn phải đào bới, chất lọc, kế thừa và phát triển những vấn đề lý luận khoa học cơ bản, lý luận chính

trị, và trải nghiệm qua thực tiễn sinh động để có được những tham mưu, tư vấn cho Bộ Chính trị, Ban Chấp hành Trung ương đưa ra được những chủ trương, định hướng phát triển đất nước trong từng giai đoạn lịch sử, phù hợp với xu thế cách mạng trên thế giới và mang đậm bản sắc Việt Nam, làm đẹp hơn con đường Việt Nam đã chọn, một con đường được xây bằng máu, nước mắt và ý chí quật cường của một dân tộc anh hùng.

Để có được những vấn đề lý luận chính trị được Bộ Chính trị, Ban Chấp hành Trung ương Đảng chấp nhận, vận dụng và biến thành những chủ trương lớn trong phát triển toàn diện đất nước suốt những năm qua, tôi đã chứng kiến sự làm việc hăng say của các thành viên Hội đồng, sự đổi mới mạnh mẽ

---

* Nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, nguyên Phó Chủ tịch nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương 4 nhiệm kỳ, từ 2001-2021.

về tư duy và nội dung, phương pháp điều hành của Thường trực Hội đồng, hoạt động của các tiểu ban của Hội đồng qua mỗi nhiệm kỳ. Tôi có nhiều kỷ niệm trong thời gian tham gia Hội đồng. Chuyển đi Trung Quốc khảo sát để thực hiện đề tài nhánh KX.03.07, trời mưa tầm tã khiến đoàn không thể bay đi Thanh Đảo, rồi lộn lộn tại Thanh Đảo khiến chúng tôi phải đi ô tô hàng nghìn cây số từ Bắc Kinh đến Thanh Đảo công tác và ngược lại cho kịp chuyến bay về nước, các đồng chí ở Viện Nghiên cứu lý luận Đảng Cộng sản Trung Quốc đã tận tình giúp Đoàn chúng tôi trong suốt quá trình công tác. Chuyển đi thật đậm tình đồng chí, anh em. Rồi các cuộc khảo sát thực tế ở nhiều nơi đã cho tôi nhiều bài học quý báu. Song, điều mà tôi thấy thấm thía nhất là sự bứt phá về đổi mới tư duy, nhận thức từng vấn đề lý luận chính trị được Bộ Chính trị yêu cầu Hội đồng nghiên cứu, đề xuất, sự cởi mở, biện chứng và rất khách quan trong điều hành của Thường trực Hội đồng đã tạo bầu không khí dân chủ, gợi mở những vấn đề để mỗi người phải đào sâu suy nghĩ, đóng góp, đồng thời cũng là để bồi đắp thêm cho mình những tri thức mới. Từ đó tôi đã vững vàng hơn trên bước đường phấn đấu và phục vụ của

mình. Tôi thấy khó khăn lớn nhất của quá trình phát triển đất nước thời gian qua là vừa phải giải quyết hậu quả do chiến tranh để lại, vừa phải phát triển để tránh tụt hậu so với các nước trong khu vực và trên thế giới. Vấn đề đấu tranh giữa những quan điểm phát triển theo lối mòn và bứt phá để đi lên là một quá trình khó khăn không phải một sớm một chiều mà giải quyết được. Nổi bật nhất là với con đường chúng ta đã chọn, làm thế nào để phát triển mà bản chất của Đảng Cộng sản Việt Nam và vai trò của từng đảng viên trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa được giữ vững và phát huy. Nhiều vấn đề đặt ra để cởi trói cho nền kinh tế, phát huy hết nội lực và thu hút tối đa nguồn ngoại lực là rất cấp thiết, phải bắt đầu từ nghiên cứu lý luận, đòi hỏi Hội đồng Lý luận Trung ương phải nghiên cứu, tham mưu đầy đủ cho Bộ Chính trị, Ban Chấp hành Trung ương. Tôi thấy vấn đề đảng viên có được làm kinh tế tư nhân hay không, vai trò của kinh tế tư nhân và doanh nghiệp tư nhân, cổ phần hóa doanh nghiệp nhà nước đều là những vấn đề mới được đặt ra, là những vấn đề gai góc nhất, cam go nhất vì chạm đến vấn đề tư tưởng, bản chất của Đảng và nhiệm vụ của đảng viên đã

GS.TS. Nguyễn Thị Doan tham gia Đoàn khảo sát của Hội đồng Lý luận Trung ương tại tỉnh Hà Nam

được quy định. Nhưng, đứng trước yêu cầu phát triển, giải phóng sức sản xuất và giải quyết hài hòa mối quan hệ giữa lực lượng sản xuất và quan hệ sản xuất trong giai đoạn mới thì không thể khác được, Hội đồng Lý luận Trung ương được giao nhiệm vụ phải nghiên cứu và tham mưu để Ban Chấp hành Trung ương ra được nghị quyết về vấn đề này. Cùng chung quyết tâm với Thường trực và các thành viên Hội đồng cùng các nhà khoa học, biết là vấn đề khó nhưng tôi vẫn mạnh dạn nghiên cứu, viết bài cho hội thảo và phát biểu tham

luận trong cuộc họp về cho phép đảng viên làm kinh tế tư nhân và vai trò của doanh nghiệp tư nhân trong phát triển đất nước. Có một lần vào khoảng nửa đầu nhiệm kỳ khóa IX, sau khi tôi phát biểu về vấn đề này, tôi đã vấp phải sự phê phán gay gắt của một đồng chí lão thành nổi tiếng trong làng lý luận, thuộc thế hệ cha anh của tôi và tôi thấy lo lắng sau phát biểu của thầy. Ở thời kỳ ấy, nếu đảng viên nào nhận thức khác về bản chất của Đảng Cộng sản Việt Nam đã được quy định thì sẽ bị đánh giá. Song, nếu không có sự điều

hành khéo léo, cởi mở, dân chủ, kiên quyết của đồng chí Chủ tịch Hội đồng khi đó thì chắc tôi không bao giờ dám trình bày quan điểm của mình nữa. Tôi ghi nhớ mãi cuộc họp Hội đồng hôm đó và đó cũng là dấu ấn sâu sắc đầu tiên của tôi khi tôi tham gia Hội đồng. Từ đó, tôi đã học được nhiều điều và rút ra được bài học sâu sắc cho mình: cần mạnh dạn nghiên cứu, mạnh dạn trình bày quan điểm và khi điều hành bất cứ cuộc họp nào thì cần lắng nghe, bình tĩnh, cởi mở và giữ vững bản lĩnh của mình. Tôi thấy tự tin hơn vì Đảng luôn lắng nghe, trân trọng ý kiến của các nhà khoa học nên từ đó tôi đã tích cực nghiên cứu, đọc, học để nâng cao trình độ, tham gia tích cực vào các nội dung khoa học thuộc lĩnh vực tôi có thể tham gia được trong Hội đồng.

Hai mươi năm được tham gia Hội đồng Lý luận Trung ương là 20 năm tôi không ngừng học tập, nghiên cứu. Mỗi kỳ họp Hội đồng là một lần tôi được tham gia vào lớp học đặc biệt, bởi ở đó mỗi thành viên Hội đồng và các nhà nghiên cứu được mời dự họp là một người thầy, một diễn giả, một nhà khoa học đã giúp tôi bù đắp những kiến thức còn thiếu hụt trong cuộc đời mình cả về lý luận và thực tiễn.

Tôi xin cảm ơn sâu sắc đến Hội

đồng Lý luận Trung ương, cảm ơn tất cả các thành viên Hội đồng, đội ngũ cán bộ phục vụ, các nhà khoa học suốt những năm qua. Cảm ơn các đồng chí Chủ tịch Hội đồng của 4 nhiệm kỳ, đặc biệt đồng chí Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương khóa IX, người đã giúp tôi có thêm niềm tin để vững vàng viết và trình bày quan điểm của mình. Từ đó tôi đã trưởng thành hơn về mặt lý luận chính trị cũng như lý luận cơ bản.

Qua 20 năm tham gia Hội đồng, tôi mong muốn Hội đồng Lý luận Trung ương ngày càng đổi mới toàn diện, từng thành viên Hội đồng mạnh dạn phát huy hết năng lực, trí tuệ của mình để cống hiến, phụng sự sự nghiệp của Đảng, nhân dân, xứng đáng là chỗ dựa của Đảng về mặt lý luận chính trị, tổng kết thực tiễn để Đảng ta đề ra chủ trương, đường lối đúng đắn, dẫn dắt đất nước ta có nhiều thành công hơn nữa trong thời kỳ hội nhập, khẳng định với thế giới rằng con đường Việt Nam đã chọn là hoàn toàn đúng đắn, là con đường riêng có của cách mạng Việt Nam, như vậy, nhất định chúng ta sẽ thành công.

Tôi thật tự hào là thành viên của Hội đồng Lý luận Trung ương.

MỘT VÀI CẢM NGHĨ VỀ SỰ RA ĐỜI CỦA CÁC CƠ QUAN CHUYÊN TRÁCH CÔNG TÁC LÝ LUẬN CỦA ĐẢNG ĐẾN SỰ RA ĐỜI CỦA HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG

• PGS.TS. ĐÀO DUY QUÁT*

Năm 1965, sự nghiệp cách mạng ở hai miền Bắc, Nam đang phát triển mạnh mẽ và đặt ra nhiều vấn đề quan trọng về mặt lý luận và thực tiễn đòi hỏi phải được giải quyết để tăng cường sự thống nhất về tư tưởng và hành động trong toàn Đảng nhằm đưa cách mạng Việt Nam đến thắng lợi ngày càng to lớn hơn. Để khắc phục tình trạng nhiều vấn đề về chiến lược và sách lược của cách mạng Việt Nam và cách mạng thế giới không được nghiên cứu sâu để giải quyết hoặc giải đáp kịp thời do *không có một tổ chức chuyên trách giúp Trung ương nghiên cứu lý luận*, ngày 28-12-1965, Bộ Chính trị khóa III, ban hành Nghị quyết số 131-

PGS.TS. Đào Duy Quát

NQ/TW về việc thành lập Ban Nghiên cứu lý luận Trung ương. Lãnh đạo Ban Nghiên cứu lý luận Trung ương gồm các đồng chí: Lê Duẩn, Trường Chinh, Phạm Văn Đồng, Võ Nguyên Giáp, Nguyễn Duy Trinh, Tố Hữu. Đồng chí Trường Chinh làm Trưởng ban.

* Nguyên Phó Trưởng ban Thường trực Ban Tư tưởng - Văn hóa Trung ương, thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 1996-2000.

Sau gần 10 năm hoạt động của Ban Nghiên cứu lý luận Trung ương, nhằm đáp ứng đòi hỏi của tình hình mới, ngày 28-5-1974, Bộ Chính trị ra Nghị quyết số 233-NQ/TW về tổ chức và chương trình hoạt động của Ban Nghiên cứu lý luận Trung ương. Về tổ chức, Bộ Chính trị quyết định lãnh đạo của Ban Nghiên cứu lý luận Trung ương từ tháng 5-1974 gồm: đồng chí Trường Chinh - Trưởng ban, đồng chí Tố Hữu - Thư ký khoa học và các đồng chí Nguyễn Văn Trân, Nguyễn Khánh Toàn, Trần Quang Huy, Đào Duy Tùng là ủy viên. Nghị quyết số 233 xác định: Ban Nghiên cứu lý luận có nhiệm vụ nghiên cứu và xây dựng những vấn đề lý luận chung do thực tiễn cách mạng Việt Nam đề ra, xác định những vấn đề lý luận trong đường lối và trong các chính sách lớn của Đảng, xây dựng lý luận về cách mạng Việt Nam, còn các Ban chuyên môn khác của Đảng có nhiệm vụ nghiên cứu cụ thể những vấn đề thuộc ngành mình phụ trách. Do đó, nhiệm vụ cụ thể của Ban Nghiên cứu lý luận Trung ương được xác định như sau:

a. Nghiên cứu lý luận của những vấn đề chung thuộc về đường lối cách mạng Việt Nam và những chính sách lớn của Đảng được đem ra bàn

ở các cuộc Hội nghị Trung ương và một số cuộc họp của Bộ Chính trị.

- b. Nghiên cứu lý luận của những vấn đề thuộc về đường lối, chính sách của Đảng do các ngành đề xuất trong quá trình công tác, góp phần vào việc tìm ra phương hướng đúng đắn để giải quyết những vấn đề ấy.
- c. Nghiên cứu và đề nghị giải đáp những vấn đề lý luận cơ bản chưa được giải đáp trong quá trình học tập ở các trường Đảng hoặc trong học tập, nghiên cứu các nghị quyết và chỉ thị của Trung ương.
- d. Tổ chức theo dõi và nghiên cứu những vấn đề lý luận đã và đang gây ra sự bất đồng ý kiến trong phong trào cộng sản và công nhân quốc tế hiện nay để phục vụ Trung ương trong việc góp phần đấu tranh bảo vệ sự trong sáng của chủ nghĩa Mác - Lênin.
- e. Thông tin lý luận, giới thiệu những vấn đề mới về lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin do Đảng ta và các đảng anh em đề ra.

Ngày 20-11-1980, Bộ Chính trị khóa IV, ban hành Nghị quyết số 32-NQ/TW về công tác tổ chức, về nhiệm vụ kiện toàn cơ quan tham mưu của Trung ương, Bộ Chính trị quyết định thành lập Viện Mác - Lênin, bao gồm các ban và các bộ

phận như: Ban Nghiên cứu lý luận Trung ương, Ban Nghiên cứu lịch sử Đảng Trung ương và bộ phận xuất bản sách kinh điển của chủ nghĩa Mác - Lênin, các tác phẩm của Hồ Chủ tịch và các đồng chí lãnh đạo. Bộ Chính trị quyết định đồng chí Đào Duy Tùng là Viện trưởng Viện Mác - Lênin.

Năm 1982, đồng chí Nguyễn Vịnh, Ủy viên Trung ương làm Viện trưởng, các đồng chí Nguyễn Thành Lê, Nguyễn Văn Phùng, Bùi Đức Kế, Văn Chương, Hồng Long làm Phó Viện trưởng. Năm 1987, đồng chí Đặng Xuân Kỳ, Ủy viên Trung ương làm Viện trưởng.

Ngày 28-3-1992, Bộ Chính trị khóa VII ra Nghị quyết số 01-NQ/TW về công tác lý luận trong giai đoạn hiện nay. Trên cơ sở đánh giá tình hình công tác lý luận từ sau Đại hội VI đến tháng 3-1992, Nghị quyết đã xác định nhiệm vụ, phương hướng và các biện pháp chủ yếu đẩy mạnh công tác lý luận trong thời gian tới.

Sau Nghị quyết này, ngày 05-5-1992, Ban Bí thư khóa VII ra quyết định về tên gọi và chức năng, nhiệm vụ mới của Viện Mác - Lênin: Đổi tên Viện Mác - Lênin thành Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh. Viện Nghiên cứu chủ nghĩa

Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh là một trung tâm nghiên cứu lý luận của Đảng trực thuộc Ban Chấp hành Trung ương. Ban lãnh đạo Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh thời kỳ 1992-1996: Viện trưởng: đồng chí Đặng Xuân Kỳ, Phó Viện trưởng: các đồng chí Trần Nhâm, Vũ Hữu Ngoạn, Đào Duy Quát. Viện có nhiệm vụ: Vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh nhằm cụ thể hóa và phát triển quan niệm của Đảng ta về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội, góp phần vào cuộc đấu tranh chung nhằm bảo vệ và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, chủ nghĩa xã hội trên phạm vi thế giới. Trước mắt Viện tập trung sức vào việc tổng kết thực tiễn công cuộc đổi mới của nước ta, góp phần cụ thể hóa và phát triển đường lối đối nội, đối ngoại của Đảng, nghiên cứu lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam, lý luận và thực tiễn xây dựng Đảng. Hướng dẫn nghiệp vụ nghiên cứu lịch sử Đảng ở các địa phương và các ngành. Nghiên cứu có hệ thống tiểu sử, sự nghiệp và tư tưởng Hồ Chí Minh, nghiên cứu tiểu sử, sự nghiệp, những di sản tư tưởng của các đồng chí lãnh đạo khác của Đảng ta. Nghiên cứu những vấn đề lý luận và thực tiễn của phong trào cộng

sản và công nhân quốc tế, những biến đổi mới của thế giới phục vụ cho việc xây dựng lý luận về chủ nghĩa xã hội ở nước ta và việc hoạch định đường lối đối ngoại của Đảng. Tổ chức thông tin những vấn đề lý luận trong nước và quốc tế có liên quan đến chức năng, nhiệm vụ của Viện. Tăng cường quan hệ hợp tác với các cơ quan khoa học của các Đảng và các nước trên thế giới. Đào tạo nghiên cứu sinh theo hướng hoạt động khoa học của Viện. Tham gia giảng dạy các bộ môn lý luận Mác-Lênin tại Học viện Nguyễn Ái Quốc và các cơ sở đào tạo khác.

Sau Đại hội VIII, để tăng cường và nâng cao chất lượng công tác nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, gắn công tác nghiên cứu khoa học với công tác bồi dưỡng lý luận chính trị cho cán bộ, ngày 30-10-1996, Bộ Chính trị ra Quyết định số 07-QĐ/TW hợp nhất Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh với Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh. Và để đáp ứng yêu cầu tăng cường việc chỉ đạo công tác nghiên cứu lý luận trong thời kỳ phát triển mới của đất nước, ngày 30-10-1996, Bộ Chính trị ra Quyết định số 06-QĐ/TW thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương để tư vấn cho Bộ Chính

trị về công tác lý luận và giúp Thường vụ Bộ Chính trị khóa VIII, Ban Bí thư chỉ đạo phương hướng, nội dung các chương trình nghiên cứu khoa học xã hội thời kỳ 1996-2000 nhằm xây dựng lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của Việt Nam.

Bộ Chính trị quyết định danh sách 29 thành viên Hội đồng nhiệm kỳ 1996-2000 do đồng chí Nguyễn Đức Bình, Ủy viên Bộ Chính trị phụ trách lĩnh vực tư tưởng, khoa giáo, Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh làm Chủ tịch Hội đồng.

Ngày 10-11-2001, Bộ Chính trị khóa IX ra quyết định thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2001-2005. Theo quyết định này, Hội đồng Lý luận Trung ương là cơ quan tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về những vấn đề lý luận chính trị làm cơ sở cho việc hoạch định đường lối, chính sách của Đảng, về những chương trình, đề tài cấp nhà nước về lý luận chính trị cơ bản phục vụ trực tiếp cho công tác lãnh đạo của Đảng; thẩm định những vấn đề mà các ngành, các cấp trình Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư có liên quan đến chức năng, nhiệm vụ của Hội đồng;

ngiên cứu, đề xuất những luận cứ về lý luận đấu tranh bác bỏ những quan điểm sai trái với đường lối, quan điểm của Đảng; giữ mối quan hệ với các cơ quan nghiên cứu lý luận của các đảng cộng sản và đảng cầm quyền trên thế giới. Hội đồng nhiệm kỳ 2001-2005 có 36 thành viên do đồng chí Nguyễn Phú Trọng, Ủy viên Bộ Chính trị làm Chủ tịch.

Sau 5 nhiệm kỳ hoạt động, Hội đồng Lý luận Trung ương ngày càng đạt được những thành tựu to lớn hơn trong thực hiện chức năng, nhiệm vụ: Tư vấn về lý luận chính trị cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư. Hội đồng cũng ngày càng hoàn thành tốt nhiệm vụ tổ chức, nghiên cứu các chương trình khoa học lý luận chính trị do Bộ Chính trị giao, thực hiện tốt nhiệm vụ nghiên cứu tư vấn góp phần giúp Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị ban hành một số nghị quyết và kết luận quan trọng. Hoàn thành tốt nhiệm vụ tổng kết một số vấn đề lý luận - thực tiễn qua 20 năm đổi mới, 30 năm thực hiện Cương lĩnh 1991,

10 năm thực hiện Cương lĩnh (bổ sung, phát triển 2011).

Tuy nhiên, hoạt động của Hội đồng còn những hạn chế, thiếu sót, nhất là hạn chế về chất lượng và hiệu quả tư vấn ở tầm quan điểm chiến lược, đường lối về lý luận chính trị. Vẫn còn không ít những vấn đề lý luận - thực tiễn chưa được luận giải thấu đáo và làm sáng tỏ, vẫn còn những vấn đề mới mà thực tiễn phát triển của Việt Nam đặt ra cần được nghiên cứu tổng kết góp phần phát triển, hoàn thiện quan điểm, đường lối của Đảng, làm cơ sở tăng cường sự đoàn kết nhất trí trong Đảng, sự đồng thuận trong xã hội, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, xuyên tạc của các thế lực thù địch, phản động. Để hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, công tác lý luận chính trị trong giai đoạn phát triển mới của đất nước, về mặt tổ chức cần xây dựng Hội đồng thành một trung tâm nghiên cứu lý luận chính trị của Trung ương Đảng với tên gọi là Ban Nghiên cứu lý luận Trung ương hay Viện Mác - Lênin, Hồ Chí Minh.

MỘT BƯỚC TIỀN MỚI

(NHIỆM KỲ 2006-2010)

“*Lý luận là đem thực tế trong lịch sử, trong kinh nghiệm, trong các cuộc tranh đấu, xem xét, so sánh thật kỹ lưỡng rõ ràng, làm thành kết luận. Rồi lại đem nó chứng minh với thực tế. Đó là lý luận chân chính. Lý luận như cái kim chỉ nam, nó chỉ phương hướng cho chúng ta trong công việc thực tế. Không có lý luận thì lúng túng như nhắm mắt mà đi”.*

(Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2011, t.5, tr. 273-274)

Bộ Chính trị đã ra Quyết định số 39-QĐ/TW về việc thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2006-2010. Ban Bí thư đã ban hành Quyết định số 40-QĐ/TW và số 41-QĐ/TW về thành phần Hội đồng Lý luận Trung ương và Quy chế làm việc của Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2006-2010.

Về chức năng, nhiệm vụ: Bên cạnh chức năng tư vấn như nhiệm kỳ trước, về nhiệm vụ, so với nhiệm kỳ trước, trong nhiệm kỳ này, Bộ Chính trị, Ban Bí thư đã tin tưởng giao cho Hội đồng nhiệm vụ trực tiếp nghiên cứu một số đề tài. Nếu như nhiệm kỳ trước Hội đồng có nhiệm vụ: *“Phối hợp với các cơ quan chức năng tổ chức triển khai và nghiệm thu các chương trình và đề tài nghiên cứu khoa học về lý luận chính trị”*, thì nhiệm kỳ này *“Hội đồng có nhiệm vụ trực tiếp nghiên cứu một số đề tài do Bộ Chính trị, Ban Bí thư giao hoặc chấp thuận đề xuất của Hội đồng, đồng thời kế thừa, chốt lọc kết quả của các chương trình, đề tài nghiên cứu khác để thực hiện tốt chức năng tư vấn của Hội đồng và thực hiện một số nhiệm vụ tư vấn khác do Bộ Chính trị, Ban Bí thư giao”*.

Theo Quyết định số 39-QĐ/TW, ngày 15-3-2007, Thường trực Hội đồng do Bộ Chính trị quyết định theo nhiệm kỳ Đại hội Đảng. Thành viên và Quy chế làm việc của Hội đồng do Thường trực Hội đồng phối hợp với Ban Tổ chức Trung ương chuẩn bị, trình Ban Bí thư xem xét quyết định. Hội đồng có 01 Ban Thư ký và Văn phòng Hội đồng giúp việc. Ban Thư ký khoa học gồm các thư ký khoa học chuyên trách, thành viên Ban Thư ký khoa học do Thường trực Hội đồng quyết định. Văn phòng Hội đồng do đồng chí Chủ tịch quyết định về số lượng cán bộ, nhân viên và chức năng, nhiệm vụ với sự thống nhất của Ban Tổ chức Trung ương.

Thành phần Hội đồng được Ban Bí thư quyết định tại Quyết định số 40-QĐ/TW ngày 15-3-2007, gồm đồng chí Chủ tịch là một Bí thư Trung ương Đảng (từ tháng 01-2009) là Ủy viên Bộ Chính trị kiêm nhiệm nhiệm vụ Chủ tịch Hội đồng; một đồng chí được bổ nhiệm làm Phó Chủ tịch Thường trực chuyên trách (không phải Ủy viên Trung ương Đảng) cấp thứ trưởng; 2 đồng chí Phó Chủ tịch kiêm nhiệm là Ủy viên Trung ương Đảng, Giám đốc Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh và Chủ tịch Viện Khoa học xã hội Việt Nam; một đồng chí Tổng Thư ký chuyên trách và 28 thành viên Hội đồng. Tổng cộng có

Đồng chí Nguyễn Phú Trọng, Ủy viên Bộ Chính trị, Chủ tịch Quốc hội và các đại biểu tham dự Kỳ họp thứ tư Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2006-2010

33 thành viên Hội đồng. Trong nhiệm kỳ, Thường trực Hội đồng đã đề nghị Ban Bí thư thay 3 thành viên Hội đồng chuyển sang làm nhiệm vụ khác và bổ sung thêm 2 thành viên mới, đưa tổng số thành viên Hội đồng lên 35 đồng chí, trong đó, có 01 đồng chí là Ủy viên Bộ Chính trị, 8 đồng chí là Ủy viên Trung ương Đảng, 6 đồng chí là cấp thứ trưởng, các thành viên còn lại là cán bộ lãnh đạo cấp cục, vụ, viện của các cơ quan quản lý, tham mưu, tư vấn, nghiên cứu, đào tạo trong cả nước. Trong nhiệm kỳ có sự thay đổi: đồng chí Phó Chủ tịch Thường trực chuyên trách nghỉ hưu từ ngày 01-01-2008, nên Bộ Chính trị đã cử đồng chí Ủy viên Trung ương Đảng, Phó Trưởng ban Thường trực Ban Tuyên giáo Trung ương kiêm Phó Chủ tịch Thường trực Hội đồng Lý luận Trung ương.

Nhiệm kỳ 2006-2010 thành lập 4 tiểu ban (Tiểu ban Chính trị và Xây dựng Đảng, gồm 8 thành viên; Tiểu ban Kinh tế - xã hội, gồm 12 thành viên; Tiểu ban Văn hóa và Xây dựng con người, gồm 8 thành viên; Tiểu ban Quốc phòng - An ninh - Đối ngoại, gồm 7 thành viên). Mỗi tiểu ban của Hội đồng do một đồng chí trong Thường trực làm Trưởng Tiểu ban. Thư ký Tiểu ban là một đồng chí Thư ký khoa học chuyên trách.

Theo quyết định của Thường trực Hội đồng, trong nhiệm kỳ 2006-2010 đã bổ nhiệm 4 đồng chí cộng tác viên khoa học thường xuyên của Hội đồng. Các đồng chí cộng tác viên phần lớn là các đồng chí cán bộ trước đây đã làm việc hoặc cộng tác với Hội đồng, nay đã nghỉ hưu và được Thường trực bổ nhiệm làm cộng tác viên khoa học thường xuyên. Các đồng chí cộng tác viên khoa học sinh hoạt chuyên môn với Ban Thư ký khoa học. *Đây cũng là một đặc điểm đặc biệt riêng có của Hội đồng và Cơ quan Hội đồng trong nhiệm kỳ này.*

Trong nhiệm kỳ 2006-2010, Văn phòng Hội đồng được thành lập gồm 2 bộ phận: Bộ phận Văn thư - Tư liệu và Bộ phận Tài vụ - Quản trị, đến cuối năm 2008, theo Quyết định của Thường trực Hội đồng, hai bộ phận này được nâng lên thành 2 phòng: Phòng Văn Thư - Tư liệu và Phòng Tài vụ - Quản trị.

Một số kết quả công tác chủ yếu của Hội đồng trong nhiệm kỳ

- Xây dựng 11 báo cáo tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về các vấn đề lý luận chính trị phục vụ việc cụ thể hóa Nghị quyết Đại hội X của Đảng; bổ sung, phát triển Cương lĩnh năm 1991; soạn thảo các văn kiện Đại hội XI của Đảng; soạn thảo Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của đất nước thời kỳ 2011-2020.
- Tham gia hoặc chủ trì soạn thảo một số đề án phục vụ trực tiếp các hội nghị của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư khóa X theo sự phân công của Bộ Chính trị, Ban Bí thư.
- Xây dựng và tham gia thực hiện kế hoạch triển khai học tập, nghiên cứu lý luận chính trị của Bộ Chính trị, Ban Bí thư khóa X.
- Tổ chức thực hiện chương trình nghiên cứu lý luận chính trị giai đoạn 2006-2010; đồng thời, kế thừa chất lượng kết quả các đề tài, chương trình khác; quy tụ lực lượng chuyên gia trong và ngoài Hội đồng nhằm nâng cao chất lượng nghiên cứu và tổng kết thực tiễn, phục vụ trực tiếp cho việc bổ sung, phát triển Cương lĩnh 1991, soạn thảo các văn kiện Đại hội XI của Đảng và Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội đất nước thời kỳ 2011-2020; trên cơ sở đó công bố một số ấn phẩm phục vụ công tác lãnh đạo, quản lý và nghiên cứu.

Đồng chí Tô Huy Rúa, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng ban Tư tưởng - Văn hóa Trung ương, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương phát biểu khai mạc Kỳ họp thứ nhất Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2006-2010

- Tổ chức một số cuộc hội thảo và phát hành kịp thời một số ấn phẩm về đấu tranh tư tưởng, lý luận để bác bỏ những quan điểm sai trái, thù địch với đường lối, quan điểm của Đảng.
- Tổ chức một số đoàn khảo sát, nghiên cứu ở trong và ngoài nước gắn với chương trình nghiên cứu lý luận chính trị của Hội đồng.
- Tổ chức một số cuộc hội thảo quốc tế về lý luận chính trị, trên cơ sở phối hợp với Đảng Cộng sản Trung Quốc, Đảng Cộng sản Nhật Bản và một số đảng bạn, đảng cầm quyền khác.
- Chuẩn bị đề xuất nội dung chương trình nghiên cứu lý luận chính trị của Hội đồng Lý luận Trung ương 5 năm 2011-2016 để trình Bộ Chính trị, Ban Bí thư cho ý kiến.

Kết luận số 11-KL/TW ngày 19-10-2011 của Bộ Chính trị, “Về kết quả hoạt động của Hội đồng Lý luận Trung ương giai đoạn 2006-2010...” đã đánh giá:

“Trong nhiệm kỳ 2006-2010, Hội đồng Lý luận Trung ương đã cố gắng bám sát thực tiễn, triển khai nhiều hoạt động khoa học, chủ động, kịp thời tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về một số vấn đề lý luận chính trị, góp phần giải quyết một số vấn đề cấp bách đặt ra trong quá trình đổi mới.

Hội đồng đã tập trung chỉ đạo, quản lý, triển khai nghiêm túc, đúng tiến độ, bảo đảm chất lượng Chương trình nghiên cứu lý luận chính trị và một số đề tài nghiên cứu giai đoạn 2006-2010. Nhiều kết quả nghiên cứu đã đóng góp thiết thực vào công tác nghiên cứu lý luận của Đảng, phục vụ trực tiếp cho việc soạn thảo bổ sung, phát triển Cương lĩnh năm 1991, Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 2011-2020, Báo cáo chính trị trình Đại hội XI của Đảng.

Hội đồng đã bước đầu phát huy vai trò đầu mối, tổ chức lực lượng, tiến hành đấu tranh chống các quan điểm sai trái, thù địch, xuyên tạc với quan điểm, đường lối của Đảng; thực hiện tốt một số nhiệm vụ tư vấn khác do Bộ Chính trị, Ban Bí thư giao.

Hội đồng đã tiếp tục đổi mới nội dung, phương thức hoạt động; từng bước mở rộng quan hệ hợp tác quốc tế về lý luận... theo đúng Quy chế do Ban Bí thư ban hành.

Bộ Chính trị đánh giá cao kết quả hoạt động, đóng góp của Hội đồng Lý luận Trung ương...”

PHÁT HUY TRÍ TUỆ TẬP THỂ, NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG HOẠT ĐỘNG LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ*

• PGS.TS. TÔ HUY RÚA

“**H**ội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2006-2010 hoạt động trong điều kiện mới: Thành công của Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ X, đất nước đã trải qua 20 năm đổi mới và sau khi nước ta đã gia nhập Tổ chức Thương mại thế giới (WTO).

Đại hội X của Đảng đã khẳng định: Hai mươi năm qua, với sự nỗ lực phấn đấu của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân, công cuộc đổi mới ở nước ta đã đạt được những thành tựu to lớn và có ý nghĩa lịch sử... Những thành tựu đó chứng tỏ đường lối đổi mới của Đảng ta là đúng đắn, sáng tạo, phù hợp với thực tiễn Việt Nam. Nhận thức về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ngày càng sáng tỏ hơn; hệ thống quan điểm lý luận về công cuộc đổi mới, về xã hội xã hội chủ nghĩa và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở

PGS.TS. Tô Huy Rúa

Việt Nam đã hình thành trên những nét cơ bản.

Để có được đường lối đổi mới đúng đắn, sáng tạo, Đảng, Nhà nước và nhân dân ta đã phải trải qua quá trình tìm tòi,

* Trích bài phát biểu của đồng chí Tô Huy Rúa, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng ban Tư tưởng - Văn hóa Trung ương, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương tại Kỳ họp thứ nhất Hội đồng Lý luận Trung ương, ngày 24-3-2006.

thử nghiệm; thông qua những tranh trở, đấu tranh gian khổ, trên cơ sở vận dụng sáng tạo và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh; chú trọng tổng kết thực tiễn của đất nước, đã có những bước đột phá quan trọng trong tư duy và hành động. Trong quá trình đổi mới, những sáng kiến, sáng tạo của nhân dân, của các ngành, địa phương và cơ sở là cực kỳ quan trọng. Do biết lắng nghe, chất lọc, tổng kết, đúc rút kinh nghiệm từ thực tiễn, nên Đảng và Nhà nước ta đã có những quyết sách đúng đắn phù hợp. Đổi mới là một cuộc đấu tranh quyết liệt giữa cái cũ và cái mới, nhiều khi diễn ra ngay trong mỗi con người, trong từng tổ chức. Thành công của Đảng ta là ở chỗ đã quyết tâm đổi mới, dám nhìn thẳng vào sự thật, dám thừa nhận sai lầm; kiên quyết từ bỏ những cách nghĩ, cách làm không còn phù hợp; khắc phục tư tưởng bảo thủ, giáo điều, đồng thời không rơi vào cực đoan, nôn nóng, để tìm ra các chủ trương, giải pháp và hướng đi mới.

Hai mươi năm đổi mới vừa qua có ý nghĩa lịch sử to lớn, đánh dấu bước trưởng thành vượt bậc trong tư duy lý luận của Đảng ta, trong đó có sự đóng góp quan trọng của giới lý luận. Mặc dù vậy, Đại hội X cũng chỉ rõ công tác

nghiên cứu lý luận còn yếu, chưa theo kịp yêu cầu của công cuộc đổi mới. Lý luận chưa giải đáp được một số vấn đề của thực tiễn đổi mới và xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước ta. Nguyên nhân chủ yếu là do trình độ của giới lý luận còn hạn chế, vừa chưa khai thác hết tiềm năng của mỗi cá nhân nhà khoa học, vừa chưa huy động được sức mạnh tập thể của giới lý luận và cũng chưa có quy chế dân chủ để phát huy đầy đủ trí tuệ và sáng tạo trong nghiên cứu lý luận.

Từ đó, Đại hội X đã xác định phương hướng: Thường xuyên tổng kết thực tiễn, bổ sung, phát triển lý luận, kịp thời giải quyết đúng đắn những vấn đề bức xúc do cuộc sống đặt ra. Nâng cao trình độ trí tuệ, chất lượng nghiên cứu lý luận của Đảng làm cơ sở lý luận và thực tiễn cho việc xây dựng, bổ sung và hoàn chỉnh đường lối, chính sách của Đảng trong thời kỳ mới.

Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2006-2010 nhận rõ trách nhiệm của mình là phải tích cực tham gia để có đóng góp thiết thực, hiệu quả vào những công việc vừa quan trọng, nặng nề vừa có ý nghĩa lớn lao nói trên.

Bộ Chính trị khóa X đã ban hành Quyết định về việc thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương, Ban Bí thư đã

ban hành Quyết định về thành viên và Quy chế làm việc của Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2006-2010. Trong đó chỉ rõ chức năng của Hội đồng Lý luận Trung ương là cơ quan tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về các vấn đề lý luận chính trị, làm cơ sở cho việc hoạch định, hoàn thiện, phát triển đường lối, chính sách của Đảng, về những chương trình, đề tài khoa học lý luận chính trị cấp nhà nước, phục vụ trực tiếp công tác lãnh đạo của Đảng.

Bộ Chính trị đã khẳng định, sự ra đời, tồn tại và phát triển của Hội đồng Lý luận Trung ương là cần thiết, nhằm đáp ứng yêu cầu ngày càng cao đối với công tác lý luận của Đảng cầm quyền. Hoạt động của Hội đồng Lý luận Trung ương phải tư vấn kịp thời, đầy đủ, sâu sắc cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư; phải đẩy mạnh công tác nghiên cứu lý luận một cách thiết thực để có những đóng góp mới về mặt lý luận chính trị, phục vụ kịp thời sự lãnh đạo của Đảng trong mỗi thời kỳ.

Bộ Chính trị cũng đã chỉ rõ hướng nghiên cứu giai đoạn 2006-2010 của Hội đồng Lý luận Trung ương là tập trung vào chuẩn bị cho việc bổ sung,

phát triển Cương lĩnh năm 1991 và chuẩn bị soạn thảo các văn kiện Đại hội XI của Đảng, Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội đất nước thời kỳ 2011-2020; tiếp tục làm sáng tỏ những vấn đề về đặc điểm của thời đại, của tình hình thế giới hiện nay; về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam; về chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh; về phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập kinh tế quốc tế; về phát triển văn hóa - xã hội; về chiến lược bảo vệ Tổ quốc, về phát huy dân chủ, xây dựng Đảng và đổi mới hệ thống chính trị trong tình hình mới...

Đồng thời, Bộ Chính trị cũng đã cho ý kiến về đổi mới cách tổ chức triển khai chương trình, các đề tài nghiên cứu lý luận chính trị và đổi mới bộ máy làm việc của Hội đồng.

Từ các quyết định quan trọng của Bộ Chính trị đối với Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2006-2010, chúng ta nhận thấy những công việc mà Đảng, đất nước và nhân dân giao cho Hội đồng Lý luận Trung ương trong những năm tới là hết sức to lớn và nặng nề. Muốn hoàn thành được những nhiệm vụ đó, Hội đồng chúng ta phải thực hiện tốt những vấn đề sau:

Một là, phải bám sát các nghị quyết

của Đảng, chủ động tranh thủ sự lãnh đạo, chỉ đạo của Trung ương; kế thừa và tiếp thu tốt những kinh nghiệm hay của Hội đồng Lý luận Trung ương khóa trước; chủ động phối hợp, tranh thủ sự trợ giúp của các bộ, ban, ngành, địa phương; và bám sát thực tiễn của đất nước.

Để thực hiện tốt chức năng là cơ quan tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về các vấn đề lý luận chính trị, một mặt, Hội đồng cần bám sát Nghị quyết Đại hội X và Chương trình làm việc toàn khóa của Ban Chấp hành Trung ương khóa X đã được Hội nghị lần thứ ba Ban Chấp hành Trung ương khóa X thông qua, bám sát Chương trình làm việc của Bộ Chính trị, Ban Bí thư, chủ động xác định những nội dung cần tập trung nghiên cứu để tư vấn kịp thời, có hiệu quả cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về lý luận chính trị phục vụ trực tiếp cho công tác lãnh đạo của Đảng; mặt khác, cần tranh thủ cao độ sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của Bộ Chính trị, Ban Bí thư, đặc biệt là của đồng chí Tổng Bí thư và đồng chí Thường trực Ban Bí thư, coi đây là một trong những nhân tố quyết định thành công của Hội đồng Lý luận Trung ương.

Hội đồng đã có quá trình hoạt động và phát triển qua các thời kỳ, với nhiều thành tựu và kinh nghiệm quý báu, nhất là Hội đồng nhiệm kỳ 2001-2005. Trách nhiệm của chúng ta là phải kế thừa, tiếp thu và phát triển mạnh mẽ hơn những bài học hay, những kinh nghiệm quý mà Hội đồng Lý luận Trung ương các khóa trước đã truyền lại.

Công tác nghiên cứu lý luận không phải là công việc riêng của Hội đồng Lý luận Trung ương mà là của toàn Đảng, của tất cả các cấp, các ngành, các cơ quan nghiên cứu lý luận và của giới lý luận, dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của Ban Chấp hành Trung ương mà trực tiếp là Bộ Chính trị, Ban Bí thư. Công việc của Hội đồng Lý luận Trung ương muốn đạt kết quả tốt nhất thiết phải có sự giúp đỡ, hợp tác của các bộ, ban, ngành Trung ương và các cấp ủy đảng, chính quyền địa phương, các cơ quan khoa học và giới lý luận của cả nước, được nhận từ các ban và các cơ quan của Trung ương Đảng những báo cáo, thông tin, tư liệu có liên quan đến việc nghiên cứu lý luận phục vụ công tác lãnh đạo của Đảng.

Trong nghiên cứu của Hội đồng, cần bám sát thực tiễn, lắng nghe, học hỏi, tiếp thu những sáng kiến, sáng

tạo của nhân dân, giải quyết tốt những vấn đề thực tiễn đặt ra và đáp ứng kịp thời những mong đợi của nhân dân. Chúng ta biết rằng: chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước dù được chuẩn bị tốt đến đâu cũng vẫn có thể còn những điểm chưa phù hợp với thực tiễn của đất nước trong quá trình phát triển và những biến động của thế giới. Thực tiễn vận động, biến đổi rất nhanh chóng, với những sáng kiến, sáng tạo to lớn không ngừng của nhân dân và luôn có những vấn đề mới nảy sinh; vì vậy, việc hoàn thiện, phát triển đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước luôn là công việc thường xuyên.

Hội đồng phải phối hợp chặt chẽ, thường xuyên với các cấp ủy, với lãnh đạo của các tổ chức trong hệ thống chính trị từ Trung ương đến địa phương, với các ban của Trung ương Đảng và các tổ chức đảng trực thuộc Trung ương, thảo luận, trao đổi ý kiến về những vấn đề cần thiết và phối hợp khảo sát, tổng kết thực tiễn để chuẩn bị cho những đề xuất, kiến nghị của Hội đồng trình Bộ Chính trị, Ban Bí thư, Ban Chấp hành Trung ương.

Hội đồng cần chủ động trao đổi ý kiến và được nhận từ các cơ quan quản lý nhà nước các cấp những tài liệu tham khảo, những kết quả tổng

kết thực tiễn, những số liệu thống kê cần cho nghiên cứu của Hội đồng.

Hai là, cần có sự chủ động và nỗ lực rất lớn của các thành viên Hội đồng, phát huy thế mạnh trí tuệ và sáng tạo tập thể, nâng cao hơn nữa chất lượng hoạt động của Hội đồng Lý luận Trung ương.

Để hoàn thành tốt chức năng, nhiệm vụ của Hội đồng, từng thành viên của Hội đồng cần nêu cao tinh thần trách nhiệm, chủ động, năng động, nhất là cần sắp xếp, dành thời gian, công sức, trí tuệ thích đáng cho các hoạt động của Hội đồng, có những đóng góp thiết thực, cụ thể vào việc nghiên cứu lý luận chính trị và rộng hơn nữa là đóng góp vào việc hoạch định đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước, thể hiện bằng những bài phát biểu, tham luận, chuyên luận tại các cuộc họp của Hội đồng và các cuộc hội thảo do Hội đồng tổ chức; có những kiến nghị mạnh dạn, đột phá, mang tính khả thi gửi Hội đồng, hoặc gửi Bộ Chính trị, Ban Bí thư; hoàn thành tốt những công việc do Thường trực Hội đồng giao; thực hiện nghiêm chế độ bảo mật, bảo quản tài liệu; tham dự đầy đủ các cuộc họp của Hội đồng và của Tiểu ban.

Các thành viên Hội đồng cũng phải

thường xuyên gắn bó với thực tiễn và không ngừng học hỏi, nâng cao sự hiểu biết, trình độ chuyên môn. Đồng thời không ngừng rèn luyện bản lĩnh chính trị, tuyệt đối trung thành với sự nghiệp cách mạng của Đảng, của dân tộc. Có bản lĩnh chính trị vững vàng, kiên định, vận dụng sáng tạo và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, không dao động trước những khó khăn, thách thức. Có phẩm chất, đạo đức, lối sống cao đẹp.

Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ này có 33 thành viên. Với số lượng không nhiều, và chúng ta cũng không dám tự nhận là những nhà lý luận giỏi, nhưng là những người nhiệt huyết, có điều kiện, khả năng và có nhiệm vụ quy tụ đông đảo các nhà lý luận vào công tác nghiên cứu lý luận. Hội đồng phải phát huy đến mức cao nhất trí tuệ tập thể của Hội đồng và của cả đội ngũ các nhà khoa học lý luận chính trị. Hội đồng Lý luận Trung ương phải tạo được môi trường dân chủ nhất cho hoạt động lý luận. Trong nghiên cứu lý luận và hội thảo khoa học, thực hiện tự do tư tưởng, thật sự dân chủ, tăng cường tranh luận, khuyến khích tìm tòi, sáng tạo, làm cho lý luận gắn bó chặt chẽ hơn nữa với thực tiễn, tràn đầy sức sống,

nhanh chóng đi vào đời sống xã hội. Các thành viên Hội đồng cần thực hiện tốt phương châm: sáng tạo lý luận không có điểm tận cùng để từ đó vươn lên có những kết quả nghiên cứu mới, giải đáp kịp thời, có sức thuyết phục và hiệu quả những vấn đề cơ bản, cấp bách đang tồn tại và sẽ nảy sinh trong quá trình tiếp tục đổi mới, phát triển đất nước, hội nhập kinh tế quốc tế và trong sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc.

Đối với những ý kiến khác nhau, kể cả khác với chủ trương, đường lối, chính sách hiện hành của Đảng và Nhà nước, tất cả các thành viên được tự do tư tưởng, dân chủ thảo luận, tranh luận trong sinh hoạt lý luận của Hội đồng, nhận thức đúng và có chính kiến, kịp thời báo cáo Bộ Chính trị, Ban Bí thư, Ban Chấp hành Trung ương. Đồng thời, phải có ý thức tổ chức kỷ luật trong phát ngôn và công bố các sản phẩm nghiên cứu.

Các đồng chí trong Ban Thư ký khoa học của Hội đồng và các đồng chí chuyên gia cộng tác khoa học là bộ phận tham mưu, tư vấn rất quan trọng cho Hội đồng và Thường trực Hội đồng cần phát huy tính chủ động, sáng tạo, tích cực đóng góp, giúp Hội đồng và Thường trực Hội đồng hoàn thành tốt

nhiệm vụ của Trung ương giao. Các đồng chí làm việc tại Văn phòng Hội đồng Lý luận Trung ương tiếp tục phát huy tinh thần làm việc của nhiệm kỳ trước và không ngừng đổi mới để phục vụ tốt hơn nữa cho công việc của Hội đồng, trực tiếp là Thường trực Hội đồng và Ban Thư ký khoa học.

Ba là, tăng cường và mở rộng quan hệ với các cơ quan nghiên cứu lý luận của các đảng cộng sản và đảng cầm quyền trên thế giới.

Thực tế đã khẳng định đường lối của Đảng ta gần tám thập kỷ qua nói chung và đường lối đổi mới trong hai thập kỷ qua nói riêng được hình thành trên cơ sở độc lập tự chủ, sáng tạo, xuất phát từ thực tiễn Việt Nam, đồng thời có sự nghiên cứu thấu đáo, tham khảo kinh nghiệm các nước khác một cách có chọn lọc. Trên thế giới hiện nay, công tác lý luận cũng đang phát triển nhanh chóng. Hội đồng Lý luận Trung

ương nhiệm kỳ này sẽ mở rộng hơn quan hệ với các cơ quan lý luận, không chỉ của các đảng cộng sản cầm quyền mà còn của các đảng cộng sản chưa cầm quyền và các đảng cầm quyền khác trên thế giới.

Với sự quan tâm sâu sắc của Bộ Chính trị, Ban Bí thư và trực tiếp của đồng chí Tổng Bí thư; được sự cộng tác, phối hợp giúp đỡ của các bộ, ban, ngành, các cơ quan có liên quan, các cấp ủy đảng, chính quyền và sự ủng hộ, đồng lòng của cả đội ngũ các nhà khoa học lý luận chính trị, Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2006-2010 sẽ tận dụng mọi cơ hội, vượt qua mọi khó khăn, thách thức, nỗ lực làm việc với phong cách mới và tinh thần mới, phấn đấu hoàn thành tốt nhất những nhiệm vụ mà Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư giao, đáp ứng sự tin cậy của Đảng và nhân dân”.

MƯỜI NĂM CÔNG TÁC TẠI HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG (2006-2016) - MỘT CHẶNG ĐƯỜNG VỚI NHIỀU KỶ NIỆM

• GS.TS. HOÀNG CHÍ BẢO*

Đầu năm 2006, khi đó tôi còn đang công tác tại Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, thì Ban Bí thư Trung ương Đảng ra quyết định điều động tôi về nhận công tác tại cơ quan Hội đồng Lý luận Trung ương, làm chuyên gia cao cấp, thành viên kiêm thư ký khoa học chuyên trách Hội đồng Lý luận Trung ương. Buổi đầu làm quen với công việc và trọng trách mới, tôi cũng như mọi người đều có ít nhiều bỡ ngỡ. Tôi phải dành không ít thời gian, kể cả những ngày nghỉ cuối tuần để đọc và tra cứu các tài liệu, văn kiện, nghị quyết các đại hội đảng, các nghị quyết, chỉ thị của Trung ương, Bộ Chính trị và Ban Bí thư có liên quan đến công tác tư tưởng, lý luận của Đảng.

Tìm hiểu chức năng, nhiệm vụ và các mối quan hệ của Hội đồng với các cơ quan Đảng ở Trung ương, với

các ban, bộ, ngành, đoàn thể cũng như nghiên cứu các báo cáo từ các địa phương gửi về, nhất là các tỉnh, thành ủy có mối quan hệ trực tiếp với Hội đồng, dần dần tôi cũng hình dung được các nhiệm vụ, các công việc phải tham gia giải quyết và thực hiện cùng tập thể cán bộ khoa học trong cơ quan.

Một đặc điểm trong phương thức làm việc và hoạt động của Hội đồng mà tôi cùng với các đồng nghiệp cần nhận rõ là phải nêu cao tính chủ động để xuất các vấn đề nghiên cứu, tư vấn các nhiệm vụ khoa học đồng thời phải độc lập nghiên cứu theo lĩnh vực chuyên môn của mỗi người, độc lập thực hiện các nhiệm vụ được lãnh đạo và Thường trực Hội đồng giao trực tiếp cho cá nhân, chịu trách nhiệm trực tiếp trong nghiên cứu, soạn thảo và hoàn tất văn bản, dù có sự hỗ trợ, đóng góp ý kiến thảo luận

* Chuyên gia cao cấp, thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương 2 nhiệm kỳ, từ 2006-2015.

Các đại biểu dự hội nghị cộng tác viên của Hội đồng năm 2012

trong tập thể Ban Thư ký khoa học, trong cơ quan Văn phòng Hội đồng. Có những văn bản quan trọng, nhiều khi phải trình bày và xin ý kiến đóng góp của Hội đồng tại các phiên họp toàn thể, tham khảo ý kiến đóng góp, nhận xét của các cơ quan hữu quan như Văn phòng Tổng Bí thư, Văn phòng Trung ương Đảng, Văn phòng Chủ tịch nước, Văn phòng Quốc hội và Văn phòng Chính phủ...

Nội dung các văn bản, đề án, kế hoạch được lãnh đạo Hội đồng phân công chuẩn bị lại thường là những vấn đề lớn, ở tầm vĩ mô, có tính chiến lược, đòi hỏi người chuẩn bị phải am hiểu

chắc chắn về lý luận, nắm vững quan điểm, nguyên tắc của Đảng thể hiện trong Cương lĩnh, Chiến lược, Nghị quyết Đại hội và các Nghị quyết Trung ương, đồng thời am hiểu thực tiễn, có năng lực vận dụng sáng tạo lý luận vào thực tiễn, nhất là tổng kết thực tiễn một cách có lý luận, nghĩa là từ chỗ đứng của lý luận, từ tư duy lý luận mà tổng kết thực tiễn để từ thực tiễn mà kiểm chứng lý luận, phát hiện những vấn đề mới về lý luận từ thực tiễn. Đây là một yêu cầu, đòi hỏi rất cao của Trung ương đối với cơ quan tư vấn lý luận và đội ngũ cán bộ lý luận của Đảng. Tính chất công việc như

GS.TS. Hoàng Chí Bảo phát biểu tại Kỳ họp thứ nhất Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2011-2015 (tháng 10-2011)

vậy đòi hỏi người nghiên cứu phải lao động trí tuệ rất căng thẳng, phải đầu tư thời gian và huy động kiến thức (lý luận và thực tiễn) ở tầm hệ thống, tổng hợp và khái quát nhằm đưa lại những luận chứng khoa học có tính mới, có sức thuyết phục, đáp ứng yêu cầu của lãnh đạo cấp cao.

Một khó khăn khác mà công việc đòi hỏi chúng tôi phải vượt qua, đó là cách thức, phương pháp và phong cách trình bày các vấn đề lý luận, ở đây là lý

luận chính trị, phục vụ trực tiếp cho lãnh đạo Đảng, Nhà nước và các đồng chí lãnh đạo cấp cao.

Yêu cầu này nói một cách cụ thể là gì? Đó là không thiên về phong cách hàn lâm mà phải tìm tòi cách diễn đạt, cách thể hiện giản dị, trong sáng, rõ ràng, mạch lạc, khúc chiết mà vẫn có hàm lượng lý luận cao. Không sa vào cách trình bày công thức kiểu giáo trình, giáo khoa theo phong cách học đường, sách vở, mà phải bám sát những

vấn đề cụ thể, thiết thực của đời sống liên quan đến kiến nghị về chính sách, giải pháp nhưng vẫn không để chủ nghĩa kinh nghiệm thông tục, thực dụng chi phối mà vẫn vươn tới được lý luận - một phong cách lý luận đã được “thực tiễn hóa” cũng như một năng lực tư duy thực tiễn - hành động, đã được “lý luận hóa”.

Mỗi lần thực hiện nhiệm vụ khoa học như vậy, ví dụ như chuẩn bị bài phát biểu, bài viết để công bố của lãnh đạo cấp cao, của trưởng đoàn đại biểu Đảng ta tại các hội nghị, hội thảo quốc tế hay các sự kiện kỷ niệm quan trọng trong nước (thành lập Đảng 03-02, sinh nhật Bác Hồ 19-5, Quốc khánh 02-9...) là mỗi lần có dịp thử thách, qua đó tự đổi mới chính mình để từng bước tự trưởng thành. Dĩ nhiên là rất khó học, vất vả, nhiều khi lặng lẽ, âm thầm “một mình mình biết, một mình mình hay”. Công việc như thế, không chỉ cần tới lý trí mà còn là cảm xúc, không chỉ là cần mẫn, tận tụy, trách nhiệm mà còn là cảm hứng sáng tạo và nghị lực vươn lên.

Mười năm công tác tại Hội đồng Lý luận Trung ương, tôi có dịp tham gia với tư cách thành viên đoàn đại biểu cấp cao của Đảng đi dự các hội thảo quốc tế, trao đổi lý luận giữa

Đảng ta với Đảng Cộng sản Trung Quốc, Đảng Nhân dân Cách mạng Lào, Đảng Cộng sản Cuba, Đảng Cộng sản Nhật Bản, Đảng Cộng sản Pháp, thăm nước Nga và làm việc với Đảng Cộng sản Liên bang Nga... Tôi cũng có dịp tham gia đoàn công tác của Hội đồng Lý luận Trung ương tại các tỉnh, thành ủy để tổng kết thực tiễn 25 năm, 30 năm đổi mới, tổng kết 20 năm thực hiện Cương lĩnh của Đảng trong thời kỳ đổi mới và hội nhập (1991-2011), xây dựng các báo cáo tổng kết của Trung ương và chuẩn bị Báo cáo chính trị Đại hội XI (2011) của Đảng. Tôi cũng có vinh dự được dự các buổi làm việc của Tổng Bí thư, Bộ Chính trị và Ban Bí thư với Hội đồng Lý luận Trung ương về công tác của Hội đồng, về các văn bản dự thảo chuẩn bị một số nghị quyết Trung ương và Báo cáo chính trị Đại hội Đảng. Đó là những sinh hoạt chính trị, tư tưởng, lý luận, học thuật mà tôi có dịp cảm nhận trực tiếp bầu không khí thảo luận dân chủ, thẳng thắn, thấm nhuần các chuẩn mực văn hóa, cách ứng xử lịch thiệp, thân tình, tôn trọng, tin cậy, thấu tình đạt lý mà các đồng chí Tổng Bí thư Nông Đức Mạnh (khóa X), Nguyễn Phú Trọng (khóa XI) và các đồng chí trong Bộ Chính trị, Ban Bí thư như đồng chí

Nguyễn Minh Triết, Trương Tấn Sang, Tô Huy Rúa, Phạm Quang Nghị,... dành cho giới nghiên cứu lý luận, cho Hội đồng Lý luận Trung ương, trong đó có bản thân tôi. Đây là một kỷ niệm đẹp trong những năm tháng tôi công tác tại Hội đồng.

Mười năm sống và làm việc ở Hội đồng Lý luận Trung ương là biết bao Mười năm sống và làm việc ở Hội đồng Lý luận Trung ương là biết bao những công việc đã làm, những mối quan hệ, những sự kiện và những con người đã tiếp xúc, những thuận lợi và những khó khăn đã từng nếm trải, đan xen bao kỷ niệm vui buồn. Niềm vui đọng lại. Nỗi buồn thoáng qua. Nghĩ lại và nhớ lại, mới thấy những gì mỗi chúng ta làm được còn là nhỏ bé và rất đổi khiêm nhường so với những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử mà nhân dân ta đã làm nên dưới sự lãnh đạo của

Đảng trong hơn ba thập kỷ đổi mới vừa qua. Đại hội XIII nêu cao khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc, thực hiện hoài bão, tâm nguyện của Bác Hồ, cũng là ước vọng của toàn dân, đất nước giàu mạnh, dân tộc cường thịnh và trường tồn để người dân có cuộc sống ấm no, tự do và hạnh phúc.

Chúng ta đặt kỳ vọng với tất cả niềm tin yêu vào lớp trẻ, thế hệ sinh ra và lớn lên trong đổi mới. Họ là con đẻ của thời đại đổi mới, họ sẽ kế tục xứng đáng sự nghiệp của lớp cha anh mình, làm rạng rỡ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tương lai.

Dân tộc anh hùng - Đảng quang vinh và Bác Hồ vĩ đại mãi mãi là nguồn cảm hứng bất tận, là động lực tinh thần mãnh liệt cho mỗi chúng ta trong cuộc sống lao động và cống hiến.

DẤU ẤN VÀ KỶ VỌNG

• PGS.TS. PHAN XUÂN BIÊN*

Vinh dự được tham gia Hội đồng Lý luận Trung ương từ nhiệm kỳ thứ hai (2001-2006) đến nay, tôi nhận thấy: Hội đồng ngày càng thực hiện “đúng vai, thuộc bài” theo như chỉ đạo của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, thực sự là một tổ chức nghiên cứu lý luận chính trị của Đảng Cộng sản Việt Nam. Theo từng nhiệm kỳ, bám sát Chương trình làm việc của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư, động thái vận hành của đất nước, Hội đồng Lý luận Trung ương đã có nhiều báo cáo tư vấn về lý luận chính trị làm cơ sở cho việc hoạch định, hoàn thiện, phát triển đường lối, chính sách của Đảng qua các nghị quyết, chỉ thị, kết luận quan trọng của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư. Hội đồng là đầu mối thực hiện tích cực tổng kết quá trình đổi mới của đất nước, quá trình thực hiện Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, và soạn thảo văn kiện các kỳ đại hội Đảng

PGS.TS. Phan Xuân Biên

toàn quốc. Thực hiện được chức năng và nhiệm vụ quan trọng trên đây là do Hội đồng Lý luận Trung ương ngày càng có nhiều nỗ lực trên mọi phương diện, trong đó nổi trội là đã quán triệt sâu sắc tư tưởng Hồ Chí Minh và quan điểm của Đảng về công tác lý luận, thực hiện đồng thời hai nhiệm vụ cốt lõi là nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn. Bác Hồ đã chỉ rõ “Lý luận là sự tổng kết những kinh nghiệm của loài người, là tổng hợp những tri thức về tự nhiên và xã hội tích trữ lại trong quá trình lịch sử”. “Lý luận là đem *thực tế* trong

* Nguyên Trưởng ban Tư tưởng - Văn hóa Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh, thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương 4 nhiệm kỳ, từ 2001-2021.

lịch sử, trong kinh nghiệm, trong các cuộc tranh đấu, xem xét, so sánh thật kỹ lưỡng rõ ràng, làm thành kết luận”. Từ nhiệm kỳ thứ ba (2006-2011) đến nhiệm kỳ thứ năm (2016-2021), Hội đồng Lý luận Trung ương đã chủ trì nghiên cứu 3 Chương trình khoa học lý luận chính trị, mã số KX.04 với khoảng 100 đề tài vừa mang tính chất nghiên cứu lý luận cơ bản, vừa nghiên cứu tổng kết thực tiễn những vấn đề lý luận chính trị liên quan đến đường lối, chủ trương của Đảng. Đồng thời, hàng năm, theo từng nhiệm kỳ, Hội đồng đã thực hiện khảo sát thực tiễn để tổng kết việc thực thi đường lối, chính sách, để xuất cơ sở khoa học cho việc hoạch định, hoàn thiện, phát triển đường lối, chính sách. Đặc biệt, Hội đồng là cơ quan chủ lực tham gia tổng kết những vấn đề thuộc về đường lối cơ bản của cách mạng Việt Nam thể hiện trong Cương lĩnh, trong sự nghiệp đổi mới... Tôi nghĩ rằng, kết quả trên đây là thành tựu quan trọng nhất của Hội đồng Lý luận Trung ương trong 25 năm hình thành và phát triển, từ đó vị thế của Hội đồng Lý luận Trung ương ngày càng được nâng cao.

Công việc trên đây hẳn rằng sẽ được tiếp tục ở tầm cao hơn, hiệu quả hơn. Bác Hồ đã dạy rằng “Thực hành, hiểu biết. Lại thực hành, lại hiểu biết

nữa. Cứ đi vòng như thế mãi, không bao giờ ngừng. Và nội dung của thực hành và hiểu biết lần sau cao hơn lần trước. Đó là nội dung vấn đề hiểu biết trong duy vật biện chứng. Đó là quan điểm *biết và làm thống nhất* của duy vật biện chứng”. Sắp tới, Hội đồng Lý luận Trung ương sẽ triển khai thực hiện hệ thống đề tài của Chương trình KX.04 nhiệm kỳ mới, song không thể lặp lại những vấn đề đã được thực hiện mà cần phải nâng cao chất lượng ở tầm tổng kết lý luận sau 4 kỳ thực hiện. Qua mấy nhiệm kỳ thực hiện Chương trình KX.04 chúng ta chỉ mới dừng lại “quan niệm về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta ngày càng rõ hơn”. Rõ hơn so với nhận thức trước đây, chưa phải đã rõ hẳn, nên nhận thức đầy đủ, rõ ràng trên cơ sở lý luận và thực tiễn đúng đắn còn là nhiệm vụ nặng nề của công tác nghiên cứu lý luận chính trị của Đảng ta. Sắp tới, Hội đồng Lý luận Trung ương lại đóng vai trò nòng cốt để tổng kết 40 năm đổi mới, 50 năm thống nhất đất nước, 40 năm thực hiện Cương lĩnh, Kỷ niệm 100 năm thành lập Đảng, 100 năm thành lập nước không phải để rút ra kết luận trong những thời gian lịch sử ấy chúng ta đã đạt được thành tựu như thế nào, mà quan trọng hơn là tổng kết ở tầm lý luận chính trị. Kết hợp với

kết quả mới, ở tầm cao hơn về công tác nghiên cứu lý luận cơ bản trước hết thông qua chương trình nghiên cứu lý luận chính trị của Hội đồng để “sớm kết luận những vấn đề lý luận đã chín, đã rõ, phát triển, hoàn thiện đường lối, chủ trương xây dựng và bảo vệ Tổ quốc” như Đại hội XIII của Đảng đã yêu cầu, hệ thống được những vấn đề lý luận về con đường phát triển đất nước ta qua những mốc son lịch sử đó như thế nào? Chúng ta đã đúc kết được 8 “đặc trưng” của xã hội xã hội chủ nghĩa mà ta xây dựng Cương lĩnh (bổ sung, phát triển năm 2011); Xác định được 8 mối quan hệ lớn cần phải giải quyết trong quá trình xây dựng, phát triển đất nước¹ được Đại hội XII và Đại hội XIII bổ sung thành 10 mối quan hệ lớn phản ánh mối quan hệ biện chứng của quá trình phát triển của cách mạng Việt Nam. Đồng thời, cũng đã có những kết luận mang tầm lý luận đúng đắn về những vấn đề do thực tiễn đặt ra trong quá trình phát triển như mô hình kinh tế tổng thể của đất nước, về mối quan hệ giữa kinh tế, xã hội, văn hóa, quốc phòng - an ninh, đối ngoại, về các trụ cột phát triển bền vững, về động lực phát triển đất nước; mục tiêu phát triển theo những cột

mốc lịch sử dân tộc, những bài học mà Đại hội XIII vừa nêu ra... Trên cơ sở đó, sắp tới cần xây dựng, xác định mô hình tổng thể chung với một hệ thống cấu trúc chặt chẽ, gồm các thành tố có mối quan hệ biện chứng cả về lý luận và thực tiễn, đánh dấu mốc son mới về phát triển lý luận chính trị của Đảng ta. Việc tập hợp đội ngũ làm công tác lý luận có tâm huyết và trí tuệ là hết sức cần thiết, đặc biệt phải có cơ chế hoạt động để phát huy thực sự dân chủ nhằm kết tinh được ý chí, khát vọng về độc lập dân tộc, thống nhất non sông, xây dựng đất nước cường thịnh... vốn có trong giới trí thức làm công tác lý luận chính trị. Tư duy giáo điều, cực đoan, bảo thủ, áp đặt, học phiệt, quan trường, phi biện chứng, hữu khuynh, “tả” khuynh... đều là những yếu tố triệt tiêu nhiệt huyết sáng tạo và trí tuệ. 20 năm gắn bó với Hội đồng Lý luận Trung ương với biết bao công việc cụ thể đã trải nghiệm là một quá khứ dù là thế tục song rất đậm chất thiêng. Càng trân quý những thành quả đạt được trong thời gian qua, càng kỳ vọng, tin tưởng ở bước đường mới với thành tựu mới, tầm vóc mới của Hội đồng Lý luận Trung ương.

1. Xem Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2011, tr.26-27.

THỰC TIỄN CAO HƠN LÝ LUẬN

• PGS.TS. NGUYỄN QUANG ĐIỂN*

Tôi tham gia Hội đồng Lý luận Trung ương từ khóa đầu. Tạo nên ấn tượng sâu sắc với tôi là bàn về những vấn đề trọng đại của Đảng, của đất nước nhưng không khí thảo luận, tranh luận rất sôi nổi. Tự do tư tưởng được phát huy, tinh thần dân chủ trong khoa học được khuyến khích, nhiều đề xuất lý luận có giá trị được mạnh dạn nêu ra thật bổ ích. Đương nhiên không phải vấn đề nào cũng tìm được câu trả lời trọn vẹn. Có những vấn đề thuần túy lý luận mà thực tiễn chưa xuất hiện những tiền đề để giải đáp. Ví dụ: vấn đề xác định tiêu chí kết thúc thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta. Có những tính quy luật phổ biến mà ở nước ta có những biểu hiện đặc thù của nó (quy luật về sự phù hợp giữa quan hệ sản xuất với lực lượng sản xuất, giữa kiến trúc thượng tầng và cơ sở hạ tầng). Ở nước ta, phát huy sức mạnh đoàn kết toàn dân tộc để

PGS.TS. Nguyễn Quang Điển

chiến thắng nghèo nàn, lạc hậu là động lực để phát triển, chứ không phải là đấu tranh giai cấp... Bài học là nghiên cứu lý luận phải xuất phát từ thực tiễn, chứ không dùng lý luận

---

* Nguyên Phó Giám đốc Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh, thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương 3 nhiệm kỳ, từ 1996-2010.

sẵn có để áp dụng, vận dụng máy móc vào thực tiễn theo kiểu gọt chân cho vừa giày được.

Tôi nhớ, có lần Hội đồng Lý luận Trung ương thảo luận vấn đề có cho phép đảng viên làm kinh tế tư nhân không, có kết nạp những người làm kinh tế tư nhân vào Đảng không? Ý kiến thảo luận, tranh luận khá sôi nổi. Có đồng chí cho rằng: Đảng nêu mục tiêu dân giàu, nước mạnh,... khuyến khích làm giàu trong khuôn khổ pháp luật. Đảng kêu gọi người dân làm giàu, đảng viên cũng là người dân, hơn nữa là người dân tiên phong, giác ngộ nhất không lẽ kêu gọi mọi người, còn mình đứng ngoài? Có ý kiến phản bác: kinh tế tư nhân là có bóc lột. Điều lệ Đảng quy định: đảng viên là người lao động, không bóc lột. Đảng viên làm kinh tế tư nhân là vi phạm Điều lệ Đảng. Lại tranh luận: thế nào là bóc lột, doanh nghiệp tư nhân thuê mướn bao nhiêu lao động trở lên mới là bóc lột, khái niệm bóc lột trong nền kinh tế tri thức là như thế nào?... Từ lý luận để ra lý luận và tranh luận quanh nó sẽ dẫn đến bế tắc. Hội đồng chưa có kết luận mà tổ chức nhiều đoàn khảo sát thực tế.

Tôi tham gia đoàn khảo sát thực tế tại Bà Rịa - Vũng Tàu, Bình Dương,

Thành phố Hồ Chí Minh. Thực tiễn thật phong phú. Có những doanh nghiệp từ hộ cá thể đi lên, thuê thêm nhân công, xí nghiệp như một gia đình, chủ thợ cùng làm. Có xí nghiệp, quy mô cỡ tiểu chủ, chỉ 5 - 7 công nhân nhưng lương bổng, điều kiện làm việc, mức sống,... rất cơ cực. Có xí nghiệp tư nhân lớn, có thành lập chi bộ nhưng đảng viên là bộ đội xuất ngũ, cán bộ hưu trí,... chỉ làm bảo vệ, coi kho không thể và không được tham gia hoạch định kế hoạch sản xuất, kinh doanh, thậm chí cũng không lập được công đoàn cơ sở,... Không thể kể hết tính đa dạng của các thành phần kinh tế tư nhân đang hình thành và phân hóa. Với những câu hỏi do đoàn đặt ra, lãnh đạo Đảng ở địa phương cũng phân vân. Có kết nạp những người làm kinh tế tư nhân vào Đảng không, câu trả lời của đoàn khảo sát là đảng bộ cơ sở phải xem xét từng trường hợp cụ thể để quyết định, chứ không thể có quy định chung được.

Đó là một vấn đề “nhỏ” trong nhiều vấn đề mà Hội đồng thảo luận. Còn vấn đề lớn là làm rõ về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta thì không thể có câu trả lời ngay được mà chỉ có thể làm sáng tỏ dần.

Chúng ta đã có những bài học - tiếc thay là những bài học đau xót về vấn đề này. Các nhà sáng lập ra chủ nghĩa xã hội khoa học nói rằng đây là khoa học dự báo về chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản. C. Mác có nói về chính trị, thời kỳ quá độ từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội, chính quyền không có gì khác là chuyên chính vô sản. Ph. Ăngghen trong tác phẩm “Những nguyên lý của chủ nghĩa cộng sản” có viết về hai giai đoạn của chủ nghĩa cộng sản, trong đó giai đoạn thấp là chủ nghĩa xã hội, phải cải tạo kinh tế còn hai thành phần chủ đạo là kinh tế nhà nước và kinh tế tập thể, xóa bỏ kinh tế hàng hóa, phân phối theo lao động.... Cách mạng xã hội chủ nghĩa Tháng Mười Nga thành công, có lý do là tình thế ngặt nghèo thù trong, giặc ngoài, V.I. Lênin thực thi chính sách “chủ nghĩa cộng sản thời chiến”. Nội chiến kết thúc, nước Nga lâm vào khủng hoảng kinh tế - xã hội trầm trọng. V.I. Lênin nhận ra rằng chính sách “chủ nghĩa cộng sản thời chiến” đã hoàn thành sứ mệnh của mình, do kéo dài nên gây nhiều hậu quả tiêu cực. Từ thực tiễn, Người dừng cảm thừa nhận “cuộc sống đã chỉ ra sai lầm của chúng ta” và thay chính sách “trung thu lương thực” bằng chính sách

“thuế lương thực”, thay chính sách “chủ nghĩa cộng sản thời chiến” bằng chính sách “kinh tế mới”, thừa nhận và khuyến khích kinh tế nhiều thành phần, kinh tế hàng hóa,... và nêu rõ đây không phải là giải pháp tình thế, mà là một nhịp cầu trong nhiều nhịp cầu tất yếu của thời kỳ quá độ đi lên chủ nghĩa xã hội.

Sau khi V.I. Lênin mất, những người lãnh đạo tiếp nối của Liên Xô đã từ bỏ chính sách “kinh tế mới”, áp dụng triệt để chủ trương xóa bỏ kinh tế tư nhân, xóa bỏ kinh tế hàng hóa, thực hiện nền kinh tế kế hoạch hóa tập trung. Đành rằng chủ trương này giúp Liên Xô thực hiện công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa thành công, giúp Liên Xô có sức mạnh công nghiệp và quốc phòng để chiến thắng chủ nghĩa phát xít trong Chiến tranh thế giới thứ hai và khôi phục kinh tế những năm sau đó, nhưng đến thập kỷ 70 - 80 của thế kỷ trước, nền kinh tế của Liên Xô bước vào thời kỳ trì trệ kéo dài. Đổi mới hay cải tổ là tất yếu nhưng thay vì giữ ổn định chính trị để đổi mới kinh tế, họ lại chủ trương “dân chủ hóa”, “công khai hóa”, chấp nhận đa đảng, phủ nhận quá khứ, trực tiếp tấn công vào Đảng Cộng sản, dẫn đến khủng hoảng chính trị, kéo theo là sự sụp

đổ của Nhà nước Liên Xô và các nước Đông Âu...

Đã có thời gian chúng ta thực hiện nền kinh tế kế hoạch hóa tập trung, tiến hành cải tạo xã hội chủ nghĩa đối với nông nghiệp, công thương nghiệp tư bản tư doanh và cả những người sản xuất nhỏ. Đây là một trong những nguyên nhân dẫn đến khủng hoảng kinh tế - xã hội vào đầu những năm 80 của thế kỷ XX. Đại hội VI của Đảng đã đề ra đường lối đổi mới mà trong đó đổi mới kinh tế là trọng tâm, xây dựng Đảng là then chốt, thừa nhận nền kinh tế hàng hóa nhiều thành phần,... 35 năm qua, với đường lối đổi mới đó, đất nước ta giữ ổn định về chính trị, nền kinh tế phát triển nhanh và hội nhập vào nền kinh tế thế giới, đưa đất nước phát triển, đạt được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử.

Bài học lớn ở đây là không được bám lấy tư duy cũ xơ cứng, không giáo điều, máy móc mà phải luôn xuất

phát từ cuộc sống, giải đáp đúng và trúng những vấn đề do thực tiễn đặt ra. Không có và không thể có một mô hình chủ nghĩa xã hội cho tất cả các nước, không có và không thể có một con đường đi lên chủ nghĩa xã hội mà các nước đều phải đi theo. Cho nên, với câu hỏi lớn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta không phải do những nhà lý luận hàn lâm trong phòng nghĩ ra mà chỉ có thể sáng tỏ từ trong thực tiễn cuộc sống.

V.I. Lênin là nhà lý luận thiên tài nhưng Người rất thích câu nói của nhà thơ Đức Gớtthơ vĩ đại: “Bạn ơi, lý luận thì màu xám còn cây đời thì mãi mãi xanh tươi”. Tôi mong rằng công tác lý luận của chúng ta coi trọng tổng kết thực tiễn, phát hiện nhân tố mới, xu thế mới từ cuộc sống để khái quát thành lý luận, phát triển lý luận, góp phần giải đáp những vấn đề do đất nước đang đặt ra.

MỘT SỐ KỶ NIỆM VỚI HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG

• PGS.TS. NGUYỄN VĂN THẠO*

Có lẽ do duyên phận mà tôi lại có nhiều gắn bó với Hội đồng Lý luận Trung ương trong suốt 25 năm qua từ khi Hội đồng ra đời đến nay, từ người được tham gia vào một số công việc của Hội đồng, rồi trở thành Thành viên Hội đồng, đến là Phó Chủ tịch chuyên trách của Hội đồng.

Trong nhiệm kỳ đầu tiên của Hội đồng Lý luận Trung ương (1996-2000), khi làm thư ký giúp việc cho đồng chí Thường trực Bộ Chính trị, tôi cũng có cơ hội, điều kiện biết được tình hình hoạt động của Hội đồng qua các kênh thông tin chính thức. Đồng thời, là giảng viên của Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh cũng do đồng chí Nguyễn Đức Bình, Chủ tịch Hội đồng làm Giám đốc, mấy năm đầu lại cũng còn “chân trong, chân ngoài”, làm việc ở Văn phòng Trung ương Đảng

nhưng vẫn thuộc biên chế của Học viện. Một lần, tôi sang chỗ anh Tiến (thư ký của bác Bình) chơi, gặp bác Bình. Khi ấy, Hội đồng Lý luận Trung ương đang chuẩn bị triển khai Chương trình nghiên cứu khoa học của nhiệm kỳ 1996-2000. Bác hỏi tôi có thể tham gia nghiên cứu gì trong Chương trình của Hội đồng không. Lúc đó, thấy Hội đồng toàn những “cây đa, cây đề” nên tôi cũng sợ. Sợ mình không làm được nên tôi nói với bác Bình tôi không dám đăng ký tham gia, nhưng xin bác giới thiệu tôi với một anh nào đó để được tham gia vào đề tài mà anh ấy làm chủ nhiệm, hoặc bác cho tôi tham gia bộ phận giúp việc của Chương trình để học hỏi và nắm được kết quả nghiên cứu của Chương trình. Thế là bác đưa tôi vào làm thư ký Chương trình do GS. Lương Xuân Quỳ, Hiệu trưởng

* Nguyên Trợ lý Chủ tịch nước, Phó Chủ tịch chuyên trách Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2016-2021.

PGS.TS. Nguyễn Văn Thọ phát biểu tại Hội nghị tổng kết chương trình phối hợp công tác giữa Hội đồng Lý luận Trung ương và Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam

trường Đại học Kinh tế Quốc dân làm Chủ nhiệm và GS. Phạm Xuân Nam, Phó Chủ tịch Trung tâm Khoa học xã hội và nhân văn quốc gia làm Phó Chủ nhiệm. Đến giữa nhiệm kỳ, tôi được Ban Chủ nhiệm Chương trình giao thực hiện một đề tài bổ sung là “Vấn đề sở hữu trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa”. Sau khi được nghiệm thu, đề tài được Nhà xuất bản Chính trị quốc gia in thành sách do tôi chủ biên, *Một số vấn đề sở hữu ở nước ta hiện nay*, vào năm 2004.

Ở Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ thứ ba (2006-2010) mà tôi là Thành viên Hội đồng, thì kỷ niệm sâu sắc của tôi với Hội đồng là những hoạt động trong Tổ Biên tập chuẩn bị

các văn kiện Đại hội XI của Đảng năm 2011. Tổ do anh Nguyễn Phú Trọng, khi đó là Chủ tịch Quốc hội làm Tổ trưởng, bộ phận nòng cốt, chủ lực của Tổ cũng là các anh Thường trực Hội đồng Lý luận Trung ương như anh Tô Huy Rứa, anh Phùng Hữu Phú, anh Lê Hữu Nghĩa, anh Nguyễn Văn Đặng, anh Nguyễn Việt Thông... trực tiếp chuẩn bị dự thảo Báo cáo chính trị tổng kết nhiệm kỳ Đại hội X, đề ra phương hướng, mục tiêu, nhiệm vụ cho nhiệm kỳ XI và Báo cáo tổng kết 20 năm thực hiện Cương lĩnh 1991 để xây dựng Cương lĩnh (bổ sung, phát triển năm 2011). Qua những chuyến đi khảo sát thực tiễn ở các ngành, các địa phương, các buổi thảo luận trong

Tổ Biên tập, nghe ý kiến của các anh trong Tiểu ban Văn kiện, của Bộ Chính trị, tôi học hỏi được nhiều điều, thấy được những bước tiến, sự phát triển trong nhận thức lý luận của Đảng về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta. Trong đó, đặc biệt là nhận thức về nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, xem đây là mô hình kinh tế tổng quát của Việt Nam trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội; về kinh tế tư nhân, xem kinh tế tư nhân là một động lực quan trọng phát triển đất nước; về phát triển bền vững cả kinh tế, xã hội và môi trường; về chủ động, tích cực hội nhập quốc tế; về nhận thức đối tác, đối tượng trong quan hệ đối ngoại và bảo vệ Tổ quốc; về xây dựng Nhà nước pháp quyền Việt Nam xã hội chủ nghĩa... vừa phù hợp với thực tiễn đất nước, vừa tiếp thu những tinh hoa của nhân loại.

Ở Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ thứ tư (2011-2015), tôi cũng là Thành viên Hội đồng, nhưng do tôi chuyển sang Văn phòng Chủ tịch nước để giúp việc Chủ tịch nước Trương Tấn Sang, nên ngoài việc tham gia các phiên họp toàn thể của Hội đồng, tham gia một số hội thảo trong nước và quốc tế của Hội đồng, tôi không

tham gia được gì vào các hoạt động chung của Hội đồng. Từ tháng 6-2016, tôi được về công tác ở Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2016-2021. Thời gian 5 năm trôi qua thật nhanh, Hội đồng vừa họp kỳ họp cuối cùng của nhiệm kỳ, vinh dự được đồng chí Tổng Bí thư đến dự và phát biểu đánh giá cao, biểu dương những kết quả hoạt động của Hội đồng. Năm năm, biết bao việc đã làm, biết bao hoạt động đã diễn ra, biết bao công sức, nỗ lực cố gắng liên tục, kiên trì của cả tập thể để có được lời khen ngợi của đồng chí lãnh đạo đứng đầu Đảng, Nhà nước. Sau 25 năm công tác ở các cơ quan Trung ương, được phục vụ trực tiếp các cơ quan lãnh đạo, các đồng chí lãnh đạo cấp cao của Đảng, Nhà nước, nơi phát ra các chủ trương, đường lối của Đảng, làm cơ sở cho luật pháp, chính sách của Nhà nước, tôi mới càng hiểu sâu, càng thấm thía câu mà Bác Hồ dẫn theo lời của V.I. Lênin, được in trên trang bìa cuốn *Đường Cách mệnh* của Bác năm 1927: “Không có lý luận cách mệnh thì không có cách mệnh vận động. Chỉ có theo lý luận cách mệnh tiên phong, Đảng cách mệnh mới làm nổi trách nhiệm cách mệnh tiên phong”.

Yếu tố quan trọng hàng đầu, quyết định nhất đối với sự lãnh đạo của Đảng

là sự đúng đắn của đường lối và nguy cơ lớn, đáng lo ngại hàng đầu đối với Đảng là sự sai lầm về đường lối, mà nguyên nhân chính của điều đó là nhận thức lý luận đúng đắn hay sai lầm. Đường lối lãnh đạo đúng đắn của Đảng là yếu tố quyết định để tập hợp, đoàn kết, phát huy được sức mạnh của toàn dân, làm nên những thắng lợi vĩ đại của đất nước ta trong hơn 90 năm qua; nhưng những nhận thức sai lầm về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội cũng là nguyên nhân chính đã đưa đất nước ta vào cuộc khủng hoảng kinh tế - xã hội trong thập kỷ 80 của thế kỷ trước. Những đổi mới tư duy, đổi mới nhận thức lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội làm cơ sở cho đường lối đổi mới của Đảng không chỉ đưa nước ta thoát ra khỏi cuộc khủng hoảng kinh tế - xã hội, không bị đổ vỡ như Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa Đông Âu, mà còn đưa đất nước phát triển, đạt được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử, hết sức đáng tự hào.

Tuy nhiên, như Đảng nhiều lần đánh giá, những thành tựu đạt được đó vẫn chưa tương xứng với tiềm năng, lợi thế của đất nước, chưa tương xứng với công sức đã bỏ ra, với kỳ vọng của

Đảng, của nhân dân. Nguyên nhân của điều này có nhiều, trong đó có nguyên nhân đổi mới tư duy, nhận thức lý luận còn chậm, lý luận chưa làm được vai trò dẫn đường, định hướng cho thực tiễn phát triển. Có những vấn đề đặt ra, trăn trở nhiều năm, thậm chí hàng chục năm mới có kết luận.

Yêu cầu của Đảng, của đất nước đặt ra cho công tác nghiên cứu lý luận chính trị phục vụ cho sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước, cho sự phát triển của đất nước là rất lớn, rất cấp bách. Công tác ở Hội đồng Lý luận Trung ương, tham gia vào cơ quan lãnh đạo của Hội đồng trong một nhiệm kỳ, tôi thấy rằng lãnh đạo Đảng, Nhà nước cần quan tâm hơn nữa đến lãnh đạo, chỉ đạo, đến đổi mới công tác nghiên cứu lý luận chính trị nói chung, đổi mới tổ chức và hoạt động của Hội đồng Lý luận Trung ương nói riêng để phát triển, nâng tầm lý luận của Đảng, cũng như chất lượng hoạt động, sự đóng góp của Hội đồng trong việc cung cấp luận cứ khoa học phục vụ công tác lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng, Nhà nước trong bối cảnh đất nước đứng trước những thời cơ, thách thức to lớn trong những năm tới.

SỰ GHI NHẬN XỨNG ĐÁNG (NHIỆM KỲ 2011-2015)

“*Thống nhất giữa lý luận và thực tiễn là một nguyên tắc căn bản của chủ nghĩa Mác - Lênin. Thực tiễn không có lý luận hướng dẫn thì thành thực tiễn mù quáng. Lý luận mà không liên hệ với thực tiễn là lý luận suông*”.

(Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2011, t.11, tr.95)

Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2011-2015 có chức năng, nhiệm vụ về cơ bản tương tự như nhiệm kỳ trước. Theo Quyết định số 34-QĐ/TW, ngày 08-9-2011, Thường trực Hội đồng do Bộ Chính trị quyết định theo nhiệm kỳ Đại hội Đảng. Thành viên và Quy chế làm việc của Hội đồng do Thường trực Hội đồng phối hợp với Ban Tổ chức Trung ương chuẩn bị, trình Ban Bí thư xem xét quyết định, Hội đồng có Ban Thư ký và Văn phòng Hội đồng giúp việc. Ban Thư ký khoa học gồm các thư ký khoa học chuyên trách, thành viên Ban Thư ký khoa học do Thường trực Hội đồng quyết định. Văn phòng Hội đồng do đồng chí Chủ tịch quyết định về số lượng cán bộ, nhân viên và chức năng, nhiệm vụ với sự thống nhất của Ban Tổ chức Trung ương.

Ngoài Chủ tịch Hội đồng và 1 Phó Chủ tịch Thường trực chuyên trách, trong thành phần Hội đồng nhiệm kỳ này còn có thêm “*một số Phó Chủ tịch chuyên trách*”. Đây cũng là một điểm mới trong tổ chức bộ máy của Hội đồng so với nhiệm kỳ 2006-2010, góp phần làm tăng thêm chất lượng công tác của Hội đồng. Các Phó Chủ tịch kiêm nhiệm; Tổng Thư ký chuyên trách; các Thành viên Hội đồng, các quy định khác về con dấu, tài khoản, nội dung không thay đổi so với nhiệm kỳ trước.

Theo Quyết định số 35-QĐ/TW ngày 08-9-2011 của Ban Bí thư, thành phần Hội đồng được quyết định gồm đồng chí Chủ tịch là một Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, kiêm nhiệm nhiệm vụ Chủ tịch Hội đồng; 1 đồng chí được bổ nhiệm làm Phó Chủ tịch Thường trực (nguyên Ủy viên Trung ương Đảng) cấp bộ trưởng; 2 đồng chí Phó Chủ tịch chuyên trách cấp bộ trưởng; 2 đồng chí Phó Chủ tịch kiêm nhiệm là Ủy viên Trung ương Đảng, Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh và Chủ tịch Viện Khoa học xã hội Việt Nam; 1 đồng chí Tổng Thư ký chuyên trách và 32 Thành viên Hội đồng. Tổng cộng có 39 thành viên Hội đồng.

Trong nhiệm kỳ, Thường trực Hội đồng đã đề nghị và Ban Bí thư đã chuẩn y bổ sung thêm 3 thành viên mới và thay thế một thành viên, đưa tổng số thành viên Hội đồng lên 42 đồng chí, trong đó, có 1 đồng chí là Ủy viên Bộ Chính trị, 7 đồng chí là Ủy viên Trung ương Đảng, 8 đồng chí là cấp bộ trưởng và tương đương, 8 đồng chí là cấp thứ trưởng và tương đương, các thành viên còn lại là cán bộ lãnh đạo cấp cục, vụ, viện đều có học hàm, học vị của các cơ quan quản lý, tham mưu,

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng chụp ảnh cùng các đại biểu và thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2011-2015

tư vấn, nghiên cứu, đào tạo trong cả nước. Như vậy, nhiệm kỳ này các thành viên Hội đồng được kiện toàn tăng thêm cả về số lượng (từ 33 lên 42 đồng chí) và chất lượng.

Nhiệm kỳ 2011-2015 cũng thành lập 4 tiểu ban. Mỗi tiểu ban của Hội đồng do một đồng chí trong Thường trực làm Trưởng Tiểu ban. Thư ký Tiểu ban là một đồng chí Thư ký khoa học hoặc cộng tác viên khoa học chuyên trách.

- Tiểu ban Chính trị (nhiệm kỳ trước là Tiểu ban Chính trị và Xây dựng Đảng), gồm 10 thành viên.
- Tiểu ban Kinh tế (nhiệm kỳ trước là Tiểu ban Kinh tế - Xã hội), gồm 12 thành viên.

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng làm việc với Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2011-2015 (tháng 12-2013)

- Tiểu ban Văn hóa - Xã hội - Con người (nhiệm kỳ trước là Tiểu ban Văn hóa và Xây dựng con người), gồm 12 thành viên.
- Tiểu ban Quốc phòng - An ninh - Đối ngoại, gồm 8 thành viên.

Cơ quan Hội đồng, ngoài các đồng chí là Thường trực Hội đồng, được hình thành từ 2 đơn vị trực thuộc Hội đồng gồm Ban Thư ký khoa học và Văn phòng Hội đồng.

Ban Thư ký khoa học có Tổng Thư ký và 5 thành viên, có 100% Thư ký khoa học là cán bộ làm việc chuyên trách tại cơ quan Hội đồng. Theo Quyết định của Thường trực Hội đồng, nhiệm kỳ này đã bổ sung 6 đồng chí cộng tác viên khoa học chuyên trách (hơn nhiệm kỳ trước 2 đồng chí). Đây là bộ phận, gồm những

cán bộ có tri thức chuyên môn và kinh nghiệm thực tiễn, không thuộc biên chế của Hội đồng, nhưng chức năng, nhiệm vụ, chế độ làm việc, sinh hoạt với vị trí như là một thư ký khoa học, luôn hỗ trợ đắc lực cho các tiểu ban chuyên môn và Ban Thư ký khoa học hoàn thành nhiệm vụ được giao. Bộ phận này có quy chế làm việc, quy định rõ trách nhiệm và quyền hạn của mỗi người.

Trong nhiệm kỳ 2011-2015, cơ cấu tổ chức bộ máy của Văn phòng Hội đồng gồm: Chánh Văn phòng, Phó Văn phòng, 2 phòng chức năng: Hành chính - Tổng hợp và Tài vụ - Quản trị. So với nhiệm kỳ trước, bộ máy văn phòng nhiệm kỳ 2011-2015 được kiện toàn một bước: có thêm 1 Phó Văn phòng và đổi tên Phòng Văn thư - Tư liệu thành Phòng Hành chính - Tổng hợp.

- *Bộ phận cộng tác viên tư vấn:* gồm các đồng chí, nguyên là cán bộ lãnh đạo cao cấp, Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Phó Thủ tướng, bộ trưởng,

GS.TS. Lê Hữu Nghĩa, Phó Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương tại Hội thảo khoa học lần thứ nhất của Chương trình KX.04/11-15

thứ trưởng, chuyên gia, nhà khoa học. Cán bộ tư vấn không làm việc thường xuyên mà theo định kỳ hoặc theo yêu cầu đột xuất của Thường trực Hội đồng. Bộ phận này cũng có quy chế làm việc, quy định rõ trách nhiệm và quyền hạn của mỗi người.

Một số kết quả công tác chủ yếu trong nhiệm kỳ

- Trên cơ sở tăng cường khảo sát, tổng kết thực tiễn, tổ chức các cuộc hội thảo, tọa đàm khoa học, từ đó tổng hợp, chốt lọc xây dựng 11 báo cáo tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư ban hành các nghị quyết, kết luận về các vấn đề: Cụ thể hóa và tổ chức thực hiện Cương lĩnh (bổ sung, phát triển năm 2011); Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 2011-2020; soạn thảo các văn kiện Đại hội XII của Đảng; triển khai tổng kết 20 năm thực hiện Nghị quyết 01 về lý luận của Bộ Chính trị khóa VIII và 30 năm đổi mới; Báo cáo “Một số vấn đề cấp bách trong công tác xây dựng Đảng hiện nay”; “Một số vấn đề lý luận - thực tiễn về sửa đổi, bổ sung Hiến pháp năm 1992”; “Một số vấn đề lý luận - thực tiễn về an sinh xã hội ở Việt Nam hiện nay”; “Một số vấn đề lý luận - thực tiễn góp phần tiếp tục đổi mới chính sách, pháp luật về đất đai”; “Một số vấn đề cốt yếu về tiếp tục đổi mới, nâng cao hiệu quả doanh nghiệp nhà nước trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam”; “Phát triển khoa học và công nghệ phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế”; “Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo Việt Nam”; “Chủ trương, giải pháp chủ động ứng phó với biến đổi khí hậu; đẩy mạnh công tác bảo vệ tài nguyên, môi trường”; “Một số vấn đề lý luận - thực tiễn về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác vận động nhân dân trong tình hình mới”; “Một số căn cứ lý luận, thực tiễn tiếp tục hoàn thiện quan điểm xây dựng, phát triển văn hóa trong thời kỳ mới”; “Một số vấn đề lý luận - thực tiễn về đảng cầm quyền”; “Giấc mơ Trung Hoa và sự điều chỉnh chiến lược của Trung Quốc; những tác động đến Việt Nam”...

- Tham gia hoặc chủ trì soạn thảo một số đề án phục vụ trực tiếp các hội nghị của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư khóa XI theo sự phân công của Bộ Chính trị, Ban Bí thư.

Chủ tịch nước Trương Tấn Sang và các đồng chí lãnh đạo Hội đồng Lý luận Trung ương tại Kỳ họp thứ hai của Hội đồng (tháng 2-2012)

- Tư vấn và thẩm định một số đề án liên quan đến chức năng, nhiệm vụ của Hội đồng, theo yêu cầu của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư.
- Xây dựng và tham gia tổ chức thực hiện kế hoạch học tập, nghiên cứu lý luận chính trị của Bộ Chính trị, Ban Bí thư khóa XI.
- Tổ chức thực hiện Chương trình khoa học cấp nhà nước nghiên cứu khoa học về lý luận chính trị giai đoạn 2011-2015; đồng thời, kế thừa, chất lọc kết quả nghiên cứu của các chương trình, đề tài khác; quy tụ lực lượng chuyên

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng làm việc với Thường trực Hội đồng Lý luận Trung ương (tháng 3-2012)

gia trong và ngoài Hội đồng nhằm nâng cao chất lượng nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn, phục vụ trực tiếp cho việc cụ thể hóa Nghị quyết Đại hội XI, soạn thảo các văn kiện Đại hội XII của Đảng; trên cơ sở đó công bố một số ấn phẩm phục vụ công tác lãnh đạo, quản lý và nghiên cứu.

- Phối hợp với các cơ quan nghiên cứu lý luận tổ chức các cuộc hội thảo và phối hợp với Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật, các cơ quan thông tấn, báo chí kịp thời công bố một số ấn phẩm về đấu tranh tư tưởng, lý luận để bác bỏ những quan điểm sai trái, thù địch với đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước.

- Tổ chức một số đoàn khảo sát, nghiên cứu ở trong nước và nước ngoài gắn với Chương trình nghiên cứu lý luận chính trị giai đoạn 2011-2015 do Hội đồng chủ trì, và gắn với những hoạt động khoa học chủ yếu của các tiểu ban thuộc Hội đồng.
- Tăng cường hợp tác về lý luận chính trị (hội thảo khoa học, trao đổi chuyên gia, báo cáo chuyên đề) với Đảng Cộng sản Trung Quốc, Đảng Nhân dân Cách mạng Lào, Đảng Cộng sản Cuba, Đảng Nhân dân Campuchia, Đảng Cộng sản Nhật Bản và một số đảng cộng sản, đảng khác.
- Phát huy vai trò đầu mối, phối hợp với các cơ quan nghiên cứu lý luận chính trị để làm tốt công tác nghiên cứu và thông tin lý luận chính trị.
- Chuẩn bị đề xuất nội dung chương trình nghiên cứu khoa học lý luận chính trị của Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2016-2020 để trình Bộ Chính trị, Ban Bí thư cho ý kiến.
- Thực hiện những công việc khác có liên quan đến chức năng, nhiệm vụ của Hội đồng do Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư giao.

Trong nhiệm kỳ này, Hội đồng Lý luận Trung ương đã có nhiều cố gắng, hoàn thành được khối lượng công việc lớn, khá toàn diện. Trong đó, nổi bật là đã hoàn thành tốt nhiệm vụ là Cơ quan thường trực của Ban Chỉ đạo tổng kết một số vấn đề lý luận - thực tiễn qua 30 năm đổi mới (1986-2016); có đóng góp quan trọng với Tiểu ban Văn kiện Đại hội và Tiểu ban Kinh tế - xã hội trong việc xây dựng các dự thảo văn kiện Đại hội XII của Đảng; tham gia chuẩn bị chương trình, nội dung, tổ chức bồi dưỡng, nâng cao kiến thức cho các đồng chí Ủy viên Trung ương Đảng khóa XI và các lớp bồi dưỡng dự nguồn cán bộ cao cấp; hoàn thành việc chuẩn bị các chuyên đề trong chương trình nghiên cứu của Bộ Chính trị, Ban Bí thư khóa XI. Mặt khác, Hội đồng còn tập trung đẩy mạnh tổ chức nghiên cứu các đề tài thuộc Chương trình nghiên cứu khoa học lý luận chính trị giai đoạn 2011-2015, tiến hành nghiệm thu các đề tài đúng thời hạn, bảo đảm chất lượng; có nhiều cố gắng trong công tác đấu tranh lý luận chính trị, góp phần bảo vệ nền tảng tư tưởng, đường lối, quan điểm của Đảng, tăng cường trao đổi, đối thoại về lý luận chính trị; hội thảo, hợp tác quốc tế về lý luận tiếp tục được duy trì. Phương thức, phong cách làm việc, sự phối hợp, quan hệ

Hội thảo lý luận lần thứ tám giữa Đảng Cộng sản Việt Nam và Đảng Cộng sản Trung Quốc tổ chức tại Quảng Ninh (năm 2012)

Hội thảo lý luận lần thứ nhất giữa Đảng Cộng sản Việt Nam và Đảng Cộng sản Cuba tổ chức tại Hà Nội (năm 2012)

với cộng tác viên, với các cơ quan, bộ, ngành Trung ương và với các địa phương của Hội đồng có tiến bộ hơn so với các năm trước. Thường trực Hội đồng có nhiều cố gắng trong tổ chức, điều hành công việc; nội bộ cơ quan đoàn kết tốt.

Đồng chí Lê Hồng Anh, Ủy viên Bộ Chính trị, Thường trực Ban Bí thư khóa XI đã đánh giá kết quả hoạt động của Hội đồng nhiệm kỳ 2011-2015: *“Qua 5 năm hoạt động của Hội đồng nhiệm kỳ 2011-2015, có thể khẳng định: Khối lượng công việc nhiệm kỳ này rất nhiều, lớn và khó, có những việc được giao đột xuất, yêu cầu thời gian thực hiện gấp, nhưng Hội đồng đã hoàn thành tốt các nhiệm vụ được giao, chất lượng được nâng lên rõ rệt, thể hiện trước hết ở chất lượng tư vấn cho Bộ Chính trị, Ban Bí thư ban hành các nghị quyết, kết luận tốt hơn, sát thực tiễn hơn và kịp thời hơn. Đã hoàn thành tốt nhiệm vụ là Cơ quan thường trực của Ban Chỉ đạo tổng kết một số vấn đề lý luận - thực tiễn qua 30 năm đổi mới (1986-2016); Chương trình nghiên cứu lý luận chính trị bảo đảm chất lượng và tiến độ. Đẩy mạnh đấu tranh trên mặt trận lý luận chính trị. Hoàn thành việc chuẩn bị các chuyên đề trong chương trình nghiên cứu của Bộ Chính trị, Ban Bí thư khóa XI; tham gia chuẩn bị chương trình, nội dung, tổ chức bồi dưỡng, nâng cao kiến thức cho các đồng chí Ủy viên Trung ương Đảng khóa XI và các lớp bồi dưỡng dự nguồn cán bộ cao cấp...”*¹.

1. Trích bài phát biểu của đồng chí Lê Hồng Anh, Ủy viên Bộ Chính trị, Thường trực Ban Bí thư tại Hội nghị Tổng kết Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2011-2015.

TIẾP TỤC ĐỔI MỚI NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG THỨC HOẠT ĐỘNG CỦA HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG*

• TS. ĐINH THẾ HUYNH

“Đại hội XI của Đảng khẳng định: thực tiễn phong phú và những thành tựu đạt được qua 25 năm đổi mới, 20 năm thực hiện *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội* đã chứng tỏ đường lối đổi mới của Đảng ta là đúng đắn, sáng tạo; đi lên chủ nghĩa xã hội là sự lựa chọn phù hợp với quy luật khách quan và thực tiễn cách mạng Việt Nam. Chúng ta một lần nữa khẳng định: chỉ có chủ nghĩa xã hội mới bảo đảm cho dân tộc ta có độc lập, tự do thực sự, đất nước phát triển phồn vinh, nhân dân có cuộc sống ấm no, hạnh phúc.

Chặng đường 25 năm đổi mới vừa qua, đánh dấu bước trưởng thành vượt bậc trong tư duy lý luận của Đảng ta,

trong đó có sự đóng góp quan trọng của giới lý luận. Đồng thời Đại hội XI cũng chỉ rõ: công tác nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn nhìn chung vẫn chưa đáp ứng được yêu cầu. Nhận thức trên nhiều vấn đề cụ thể của công cuộc đổi mới còn hạn chế, thiếu thống nhất, đây là một trong những nguyên nhân chủ quan dẫn đến những hạn chế, yếu kém trong việc thực hiện nghị quyết của Đảng.

Từ đó, Đại hội XI đã xác định phương hướng: Tăng cường nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn, làm sáng tỏ một số vấn đề về đảng cầm quyền, về chủ nghĩa xã hội, con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta và những vấn đề mới nảy sinh trong quá

---

* Phát biểu tại Lễ công bố Quyết định thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2011-2015 của đồng chí Đinh Thế Huynh, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng ban Tuyên giáo Trung ương, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương.

Đồng chí Đinh Thế Huỳnh, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng ban Tuyên giáo Trung ương, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương phát biểu khai mạc Kỳ họp thứ nhất Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2011-2015

trình đổi mới; không ngừng phát triển lý luận, đề ra đường lối và chủ trương đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước; khắc phục một số mặt lạc hậu, yếu kém của công tác nghiên cứu lý luận. Nâng cao chất lượng hoạt động của các cơ quan nghiên cứu lý luận, cải tiến tổ chức nghiên cứu lý luận phù hợp hơn với nhu cầu thực tiễn. Tổng kết 30 năm đổi mới đất nước.

Bộ Chính trị khóa XI đã ban hành Quyết định về việc thành lập Hội đồng

Lý luận Trung ương, Ban Bí thư đã ban hành Quyết định về thành viên và Quy chế làm việc của Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2011-2015. Trong đó, tiếp tục khẳng định Hội đồng Lý luận Trung ương là cơ quan tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về các vấn đề lý luận chính trị, làm cơ sở cho việc hoạch định, hoàn thiện, phát triển đường lối, chính sách của Đảng, về những chương trình, đề tài khoa

học cấp nhà nước về lý luận chính trị, phục vụ trực tiếp công tác lãnh đạo của Đảng.

Bộ Chính trị đã khẳng định sự ra đời, tồn tại và phát triển của Hội đồng Lý luận Trung ương là cần thiết, nhằm đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của công tác lý luận trong tình hình mới. Hoạt động của Hội đồng Lý luận Trung ương phải tư vấn kịp thời, đầy đủ, sâu sắc cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư; phải đẩy mạnh công tác nghiên cứu lý luận một cách thiết thực để có những đóng góp mới về mặt lý luận chính trị, phục vụ kịp thời, có hiệu quả sự lãnh đạo của Đảng trong mỗi thời kỳ.

Bộ Chính trị cũng đã chỉ rõ hướng nghiên cứu giai đoạn 2011-2015 của Hội đồng Lý luận Trung ương là tập trung vào tổng kết những vấn đề lý luận - thực tiễn qua 30 năm đổi mới; góp phần cụ thể hóa và triển khai thực hiện Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011), Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 2011-2020, Báo cáo chính trị tại Đại hội XI của Đảng; cung cấp cơ sở lý luận - thực tiễn phục vụ soạn thảo các văn kiện trình các hội nghị Trung ương khóa XI, trình Đại hội XII của Đảng; tiếp tục làm sáng tỏ những vấn đề về

đảng cầm quyền; về kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; về phát triển văn hóa, xã hội, con người; về chiến lược bảo vệ Tổ quốc, v.v..

Bộ Chính trị cũng đã cho ý kiến về đổi mới cách tổ chức triển khai chương trình, đề tài nghiên cứu lý luận chính trị và đổi mới bộ máy làm việc của Hội đồng theo hướng đổi mới mạnh mẽ hơn phương thức hoạt động, nâng cao chất lượng tư vấn của Hội đồng.

Hội đồng Lý luận Trung ương nhận thức sâu sắc rằng những công việc mà Đảng, nhân dân giao cho Hội đồng nhiệm kỳ 2011-2015 là hết sức to lớn, nặng nề nhưng cũng rất vinh quang. Để hoàn thành tốt những nhiệm vụ trên, Hội đồng sẽ tập trung xây dựng chương trình hành động và đề án tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng hoạt động của Hội đồng. Thay mặt Thường trực Hội đồng, tôi xin trình bày một số định hướng chính để xin ý kiến chỉ đạo của đồng chí Tổng Bí thư, các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước.

Một là, tiếp tục đổi mới nội dung và phương thức hoạt động của Hội đồng nhằm nâng cao rõ rệt chất lượng tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư.

Để thực hiện tốt chức năng là cơ quan tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về các

vấn đề lý luận chính trị, Hội đồng cần bám sát nội dung các văn kiện Đại hội XI của Đảng và Chương trình làm việc toàn khóa của Ban Chấp hành Trung ương khóa XI, bám sát Chương trình làm việc của Bộ Chính trị, Ban Bí thư, chủ động xác định những nội dung cần tập trung nghiên cứu làm cho hoạt động của Hội đồng gắn với thực tiễn hơn, hiệu quả hơn. Công tác nghiên cứu lý luận của Hội đồng Lý luận Trung ương có những điểm chung, nhưng cũng có những nét đặc thù so với các cơ quan nghiên cứu lý luận khác. Công tác nghiên cứu lý luận của Hội đồng phải tập trung vào việc tư vấn kịp thời, có hiệu quả cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về lý luận chính trị, phục vụ trực tiếp cho công tác lãnh đạo của Đảng. Muốn thực hiện tốt nhiệm vụ nặng nề này, Hội đồng mong nhận được sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của Bộ Chính trị, Ban Bí thư, đặc biệt là của đồng chí Tổng Bí thư và đồng chí Thường trực Ban Bí thư. Đây là một trong những nhân tố hàng đầu quyết định thành công của Hội đồng Lý luận Trung ương.

Hội đồng Lý luận Trung ương có nhiệm vụ tổ chức nghiên cứu Chương trình lý luận chính trị. Công tác nghiên cứu lý luận không phải là công

việc riêng của bản thân Hội đồng mà là của toàn Đảng, của tất cả các cấp, các ngành, các cơ quan nghiên cứu lý luận và giới lý luận. Vì thế, Hội đồng Lý luận Trung ương sẽ phấn đấu làm tốt vai trò đầu mối tập hợp, phát huy được trí lực của đông đảo các nhà khoa học, các nhà hoạt động chính trị và các cơ quan nghiên cứu khoa học tham gia công tác lý luận. Điều đó đòi hỏi Hội đồng phải tranh thủ sự giúp đỡ, hợp tác của các bộ, ban, ngành Trung ương và các cấp ủy đảng, chính quyền các cấp, các cơ quan khoa học và giới lý luận của cả nước.

Hội đồng Lý luận Trung ương được giao nhiệm vụ trực tiếp nghiên cứu một số vấn đề cấp bách, quan trọng về lý luận chính trị. Công cuộc đổi mới của Việt Nam đã, đang và sẽ đặt ra nhiều vấn đề đòi hỏi lý luận phải giải đáp. Việc bám sát thực tiễn, tổng kết thực tiễn, khái quát thành lý luận là một trong những đổi mới về phương thức hoạt động của Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ này.

Hội đồng Lý luận Trung ương sẽ phối hợp chặt chẽ, thường xuyên hơn với các cấp ủy, với lãnh đạo của các tổ chức trong hệ thống chính trị từ Trung ương đến cơ sở, với các ban, ngành Trung ương; với những cơ quan, những cá nhân quan tâm đến

Đối thoại lý luận lần thứ ba giữa Đảng Cộng sản Việt Nam và Đảng Dân chủ Xã hội Đức tổ chức tại Hà Nội (năm 2013)

Cuộc trao đổi lý luận lần thứ tư giữa Đảng Cộng sản Việt Nam và Đảng Cộng sản Nhật Bản tổ chức tại Đà Nẵng (năm 2011)

công tác lý luận của Đảng, với các cơ quan hoạch định đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước; thảo luận, trao đổi ý kiến về những vấn đề bức xúc, cấp bách và phối hợp khảo sát, tổng kết thực tiễn để báo cáo, đề xuất, kiến nghị với Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư.

Hai là, phát huy tốt hơn sự chủ động, nỗ lực của các thành viên Hội đồng, của các tiểu ban; phát huy thế mạnh trí tuệ và sáng tạo tập thể, nâng cao hơn nữa chất lượng và hiệu quả hoạt động của Hội đồng Lý luận Trung ương.

Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2011-2015 có 39 thành viên được lựa chọn từ những ban, bộ, ngành, địa phương liên quan trực tiếp đến công tác lý luận. Để hoàn thành tốt chức năng, nhiệm vụ của Hội đồng, từng thành viên của Hội đồng cần nêu cao tinh thần trách nhiệm, chủ động trong mọi hoạt động của Hội đồng, có những đóng góp thiết thực cho công tác lý luận. Tham dự đầy đủ các cuộc họp của tiểu ban và của Hội đồng. Đồng thời quy tụ đồng đội các nhà lý luận của cơ quan, đơn vị mình vào nghiên cứu những vấn đề lý luận do Hội đồng giao hoặc tự đề xuất, gửi những kiến nghị mới, có tính đột phá, mang tính

khả thi gửi Hội đồng để trình Bộ Chính trị, Ban Bí thư.

Các thành viên Hội đồng phải thường xuyên gắn bó với thực tiễn, không ngừng tự học hỏi, nâng cao sự hiểu biết, trình độ chuyên môn. Đồng thời, luôn luôn rèn luyện bản lĩnh chính trị, vững vàng, kiên định, vận dụng sáng tạo và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, nhạy bén với cái mới, có phẩm chất đạo đức, lối sống cao đẹp.

Các tiểu ban của Hội đồng cần chủ động hơn nữa trong hoạt động. Các tiểu ban gồm các thành viên chuyên sâu trên từng lĩnh vực, có điều kiện nghiên cứu, trao đổi những vấn đề lý luận - thực tiễn theo lĩnh vực được phân công. Hoạt động của các tiểu ban là hoạt động nòng cốt trong hoạt động của Hội đồng, góp phần quan trọng vào chất lượng hoạt động của Hội đồng.

Các đồng chí trong Ban Thư ký khoa học và các đồng chí cộng tác viên khoa học chuyên trách của Hội đồng, là bộ phận tham mưu, tư vấn rất quan trọng cho các tiểu ban của Hội đồng và Thường trực Hội đồng cần phát huy tính chủ động, sáng tạo, tích cực giúp tiểu ban, Hội đồng, Thường trực Hội đồng hoàn thành tốt nhiệm

vụ Trung ương giao. Văn phòng Hội đồng tiếp tục phát huy tinh thần làm việc của các nhiệm kỳ trước, không ngừng đổi mới để phục vụ tốt hơn nữa cho các hoạt động của tiểu ban, Hội đồng, trực tiếp và thường xuyên là Thường trực Hội đồng và Ban Thư ký khoa học.

Ba là, phát huy tự do tư tưởng, thật sự dân chủ, tăng cường tranh luận, khuyến khích tìm tòi, sáng tạo trong nghiên cứu lý luận.

Đại hội XI đã chỉ rõ: Tạo môi trường dân chủ thảo luận, tranh luận khoa học, khuyến khích tìm tòi chân lý, sáng tạo, phát huy trí tuệ của cá nhân và tập thể trong nghiên cứu lý luận.

Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ này tiếp tục tạo môi trường dân chủ cho hoạt động lý luận. Trong nghiên cứu lý luận và tọa đàm, hội thảo khoa học phải thực hiện tự do tư tưởng, thật sự dân chủ, phát huy tinh thần trách nhiệm, tăng cường tranh luận, thảo luận, khuyến khích và trân trọng những tìm tòi, sáng tạo mới. Đồng thời, thực hiện nghiêm chế độ bảo mật, bảo quản tài liệu và ý thức tổ chức kỷ luật trong phát ngôn và công

bố các sản phẩm nghiên cứu theo quy định hiện hành.

Bốn là, tăng cường và mở rộng hơn nữa quan hệ với các cơ quan nghiên cứu lý luận của các đảng cộng sản, đảng cầm quyền và các đảng khác trên thế giới.

Thực tế đã khẳng định rằng đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước được hình thành trên cơ sở độc lập, tự chủ, sáng tạo, xuất phát từ thực tiễn Việt Nam, đồng thời tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại. Tình hình thế giới và khu vực đang có những biến đổi nhanh chóng, phức tạp, khó lường. Sau khủng hoảng kinh tế, suy thoái kinh tế toàn cầu vừa qua, trên thế giới công tác lý luận cũng đang có những phát triển nhanh chóng. Điều đó đòi hỏi Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ này cần mở rộng hơn nữa giao lưu, hợp tác quốc tế trên lĩnh vực lý luận. Do đó, phải mở rộng hơn quan hệ với các cơ quan lý luận, không chỉ của các đảng cộng sản cầm quyền mà còn với các đảng cộng sản chưa cầm quyền, của các đảng cầm quyền và các đảng khác trên cơ sở bảo đảm lợi ích của Đảng, lợi ích quốc gia, dân tộc”.

NHỮNG ĐIỀU ĐÁNG NHỚ

• GS.TS. VŨ VĂN HIỂN*

Câu nói “nghề chọn người” với tôi là rất đúng. Tôi vốn là con nông dân, học làm kỹ sư nông nghiệp, đi bộ đội làm lính xe tăng rồi ngẫu nhiên trở thành nhà báo nghiên cứu lý luận. Chẳng là sau Đại thắng mùa Xuân năm 1975, đất nước thống nhất, tôi được xuất ngũ, về tỉnh Hải Dương, làm cán bộ ngành nông nghiệp được vài tháng thì được Tỉnh ủy cử đi học Trường Tuyên giáo Trung ương năm 1976. Học xong tôi được phân công về Tạp chí Cộng sản từ năm 1980. Qua hơn 20 năm công tác, học tập tại Tạp chí Cộng sản, năm 2001 tôi được Bộ Chính trị giao nhiệm vụ làm Tổng Biên tập của Tạp chí. Chỉ 1 năm sau, năm 2002 tôi được điều động sang Đài Tiếng nói Việt Nam. Ở Đài phát thanh tròn 9 năm, trải qua 2 nhiệm kỳ Ủy viên Trung ương và 2 khóa Quốc hội, năm 2011, tôi 61 tuổi, được Bộ Chính trị phân công làm Phó Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương.

GS.TS. Vũ Văn Hiến

Hội đồng Lý luận Trung ương đã có gần một phần tư thế kỷ xây dựng và trưởng thành. Trong 25 năm ấy, tôi thật may mắn được tham gia Hội đồng 4 nhiệm kỳ. Từ năm 2001 đến năm 2011 là ủy viên kiêm nhiệm của Hội đồng và từ năm 2011 đến năm 2021 là Phó Chủ tịch chuyên trách kiêm Trưởng Tiểu ban Quốc phòng - An ninh - Đối ngoại. Như thế, kể cả tham gia trực tiếp hoặc

*Nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, nguyên Tổng Biên tập Tạp chí Cộng sản, nguyên Giám đốc Đài Tiếng nói Việt Nam, Phó Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương 2 nhiệm kỳ, từ 2011-2021.

gián tiếp, tôi đã trải qua 40 năm làm công tác lý luận. Trong 40 năm công tác và 20 năm là thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương, ấn tượng sâu sắc nhất của tôi là 5 năm đầu làm chuyên trách Hội đồng Lý luận.

Nhiệm kỳ 2011-2015 của Hội đồng Lý luận được triển khai trong bối cảnh Đại hội XI của Đảng (năm 2011) đã tổng kết 20 năm thực hiện Cương lĩnh năm 1991 và đã bổ sung, phát triển “Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội” với nhiều vấn đề lý luận và thực tiễn sâu sắc. Đây cũng là thời điểm công cuộc đổi mới đất nước ngày càng được tăng cường trên tất cả các phương diện; quan hệ đối ngoại và hội nhập quốc tế của nước ta ngày càng hiệu quả, sâu rộng, đặt ra nhiều vấn đề lý luận - thực tiễn phải giải quyết. So với các nhiệm kỳ trước, Hội đồng nhiệm kỳ này được tăng cường hơn về nhân sự. Thường trực Hội đồng nhiệm kỳ này có tôi với Giáo sư Phùng Hữu Phú, Giáo sư Lê Hữu Nghĩa (đều đã tham gia Trung ương khóa IX và X) được phân công là Phó Chủ tịch chuyên trách; 2 đồng chí Phó Chủ tịch kiêm nhiệm là Ủy viên Trung ương khóa XI.

Với nhiệm vụ được phân công là Trưởng Tiểu ban Quốc phòng - An

ninh - Đối ngoại, tôi đã cùng các đồng chí trong Tiểu ban đóng góp tích cực trong việc tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về các vấn đề lý luận chính trị phục vụ việc cụ thể hóa một số quan điểm, đường lối của Đảng, tham gia Tổ Biên tập soạn thảo các văn kiện trình Đại hội XII của Đảng. Đó là những nhiệm vụ hết sức quan trọng mà mỗi công việc đều học hỏi được những kinh nghiệm quý báu, tăng thêm hiểu biết về thực tiễn và củng cố sâu hơn về lý luận. Đặc biệt 5 năm hoạt động trong nhiệm kỳ thứ tư (2011-2016) đã để lại cho tôi nhiều ấn tượng sâu sắc.

Thứ nhất, cùng làm việc với anh Đinh Thế Huynh (Chủ tịch); anh Phùng Hữu Phú (Phó Chủ tịch Thường trực), anh Lê Hữu Nghĩa (Phó Chủ tịch chuyên trách), anh Nguyễn Xuân Thắng (Phó Chủ tịch), anh Tạ Ngọc Tấn (Phó Chủ tịch), anh Nguyễn Việt Thông (Tổng Thư ký) và các anh cộng tác viên chuyên trách, các anh chị em Văn phòng tôi thấy thật ấm áp và tràn đầy tình cảm. Sự thân tình của mọi người giúp tôi tự tin trong công việc và sẵn sàng nhận, thực hiện mọi nhiệm vụ được giao. Tôi rất cảm phục anh Phùng Hữu Phú, con người nhân văn và đĩnh đạc trong việc tổng kết những vấn đề

GS.TS. Vũ Văn Hiến chủ trì Hội thảo khoa học tổ chức tại trường Đại học Tôn Đức Thắng (tháng 4-2014)

đặt ra để đưa ra các hướng giải quyết rất thấu đáo. Anh Lê Hữu Nghĩa hiền lành, trung thực, đúng mực và sâu về lý luận. Anh Nguyễn Xuân Thắng và anh Tạ Ngọc Tấn đầy nhiệt thành giúp anh em Hội đồng. Anh Nguyễn Viết Thông việc gì cũng thành thạo.

Thứ hai, thật thú vị với chủ trương của Hội đồng là tổng kết thực tiễn gắn với nghiên cứu lý luận. Những đợt đi thực tiễn dài cả nửa tháng hoặc có khi tới gần 20 ngày để xây dựng các báo cáo tư vấn và đặc biệt là tổng kết 30 năm đổi mới đã cho anh em cán bộ nghiên cứu thực tế khắp mọi miền, thu nhận được rất nhiều điều bổ ích. Có lẽ

cả đời tôi không thể nào quên chuyến đi công tác tại Trường Sa được Bộ Quốc phòng bố trí đi bằng máy bay. Khi tới “thủ phủ” Trường Sa lớn, vừa bước khỏi máy bay, tôi được phân công đi trước đoàn để nhận báo cáo của chỉ huy đảo. Trước đội ngũ cán bộ chiến sĩ quân phục chỉnh tề và đứng trước cờ Tổ quốc, tôi bồi hồi xúc động và tuôn trào nước mắt.

Thứ ba, được giao nhiệm vụ chuyên trách phối hợp với Ban Đối ngoại Trung ương và Văn phòng Trung ương tổ chức các cuộc hội thảo, trao đổi và đối ngoại về lý luận - thực

tiến với các đảng và các nhà nghiên cứu quốc tế, chỉ trong vòng 5 năm của nhiệm kỳ, tôi đã tham gia hơn 10 cuộc hội nghị, ở trong nước và ở các nước Trung Quốc, Lào, Nhật Bản, Pháp, Đức, Cuba. Các cuộc hội thảo, trao đổi và đối thoại quốc tế giúp tôi tiếp thu

được nhiều kiến thức mới, hiểu sâu sắc hơn về các đảng bạn, các nước, nhất là những vấn đề lý luận, thực tiễn đang được quan tâm, từ đó đúc rút cho mình những kinh nghiệm để trưởng thành hơn về cách nghĩ, cách nghiên cứu và tổng kết thực tiễn.

CẢM NGHĨ NHÂN DỊP KỶ NIỆM 25 NĂM THÀNH LẬP HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG

• ĐẠI TƯỚNG, GS.TS. TÔ LÂM*

Thay mặt Đảng ủy Công an Trung ương, Bộ Công an, đội ngũ các nhà khoa học, nhà nghiên cứu lý luận trong Công an và toàn lực lượng Công an nhân dân, tôi xin gửi lời chúc mừng tốt đẹp nhất tới Hội đồng Lý luận Trung ương, các đồng chí trong Ban Nghiên cứu lý luận - Hội đồng Lý luận Trung ương nhân dịp kỷ niệm 25 năm Ngày thành lập (30-10-1996 - 30-10-2021). Trân trọng cảm ơn Hội đồng Lý luận Trung ương trong suốt chặng đường xây dựng, trưởng thành đã dành sự quan tâm, tạo điều kiện, phối hợp chặt chẽ với Bộ Công an trong các lĩnh vực công tác, đặc biệt là công tác lý luận, góp phần thực hiện thắng lợi nhiệm vụ bảo đảm an ninh, trật tự, xây dựng Công an nhân dân trong sạch, vững mạnh, xứng đáng là lực lượng vũ trang trọng yếu, tin cậy của Đảng, Nhà nước và Nhân dân.

Đại tướng, GS.TS. Tô Lâm

Quá trình tham gia với vai trò Ủy viên Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2011-2015 đã để lại cho tôi nhiều kỷ niệm, ấn tượng tốt đẹp về phong cách làm việc chuyên nghiệp, khoa học với tinh thần trách nhiệm cao và hiệu quả của các thành viên, nhà khoa học và những thành tựu,

* Ủy viên Bộ Chính trị, Bộ trưởng Bộ Công an, thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2011-2015.

đóng góp to lớn của Hội đồng đối với sự nghiệp đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Trong nhiệm kỳ, Hội đồng Lý luận Trung ương đã mang lại nhiều thành quả quan trọng, tạo những dấu ấn rất đáng tự hào trong bước đường 25 năm hoạt động của mình. Nổi bật là trong vai trò cơ quan thường trực Ban Chỉ đạo tổng kết 30 năm đổi mới; tham gia tổng kết lý luận và thực tiễn sửa đổi Hiến pháp năm 1992; triển khai chương trình nghiên cứu lý luận chính trị giai đoạn 2011-2015; tổ chức thành công các cuộc gặp gỡ, trao đổi lý luận giữa Đảng Cộng sản Việt Nam với Đảng Cộng sản các nước; xây dựng dự thảo văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII của Đảng...

Trước những yêu cầu, đòi hỏi mới của công tác lý luận, Hội đồng Lý luận Trung ương ngày càng khẳng định vị thế, vai trò của cơ quan tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về các vấn đề lý luận chính trị, hoạch định đường lối, quyết sách ở tầm cương lĩnh, chiến lược, đặc biệt là Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc của Đảng, Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội; các nghị quyết, chỉ thị, kết luận, chiến lược về xây dựng và

bảo vệ Tổ quốc, chiến lược quốc phòng, chiến lược quân sự, chiến lược bảo vệ an ninh quốc gia, chiến lược bảo vệ Tổ quốc trên không gian mạng, chiến lược an ninh mạng... Cụ thể hóa để tổ chức triển khai, thực hiện có hiệu quả các chủ trương, đường lối của Đảng thông qua công tác thông tin khoa học, chương trình, đề tài khoa học các cấp, phục vụ trực tiếp công tác lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng, Nhà nước; thẩm định kịp thời các vấn đề quan trọng trình Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư theo quy định.

Hội đồng Lý luận Trung ương đã thực sự trở thành cầu nối quy tụ, phát huy sức mạnh trí tuệ, sáng tạo của đội ngũ trí thức, các thành viên, nhà khoa học, nhà nghiên cứu lý luận uy tín trong nước và quốc tế, chuyên sâu trên từng lĩnh vực; cộng tác chặt chẽ và duy trì, củng cố mối quan hệ phối hợp hiệu quả với các ban, bộ, ngành, đoàn thể, địa phương; không ngừng củng cố, xây dựng một tập thể đoàn kết, trách nhiệm, một cộng đồng khoa học kiểu mẫu về tư tưởng chính trị, học thuật, đạo đức, văn hóa và phong cách. Tại các diễn đàn khoa học, các thành viên, nhà khoa học luôn tham gia thảo luận dân chủ, sôi nổi, thẳng thắn, có chất lượng, đóng góp

các ý kiến thiết thực, xác đáng để xây dựng các báo cáo tư vấn chất lượng, xứng tầm. Các chương trình, đề tài khoa học các cấp, hội nghị, hội thảo, tọa đàm khoa học do Hội đồng Lý luận Trung ương chủ trì thực hiện luôn có giá trị lý luận và thực tiễn cao.

Trên mặt trận tư tưởng - lý luận, Hội đồng Lý luận Trung ương đã có nhiều đóng góp quan trọng trong việc xây dựng, cung cấp luận cứ khoa học xác đáng có sức thuyết phục cao cũng như trực tiếp tham gia đấu tranh quyết liệt, không khoan nhượng với những quan điểm sai trái, thù địch, phủ nhận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, công kích vai trò lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, góp phần phòng ngừa, giải quyết xung đột xã hội, tăng cường đồng thuận xã hội; phê phán, lên án biểu hiện suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên và phòng, chống “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ.

Trước những yêu cầu đòi hỏi mới mà sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong thời gian tới đặt ra đối với

công tác lý luận, tôi tin tưởng rằng Hội đồng Lý luận Trung ương sẽ tiếp tục phát huy những thành tựu to lớn đạt được, đổi mới mạnh mẽ phương thức hoạt động, nâng cao chất lượng tư vấn, giữ vững các nguyên tắc Đảng, vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; phát huy tinh thần trách nhiệm, chủ động, sáng tạo, bản lĩnh, khoa học, cầu thị của các thành viên, nhà khoa học, nhà nghiên cứu, chú trọng hơn nữa tổng kết thực tiễn để phát triển lý luận.

Tôi đề nghị Hội đồng Lý luận Trung ương tiếp tục dành sự quan tâm, phối hợp, giúp đỡ nhiều hơn nữa đối với lực lượng Công an nhân dân trong công tác tổng kết thực tiễn, đúc rút kinh nghiệm, xây dựng, phát triển, hoàn thiện lý luận về bảo vệ an ninh quốc gia, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội và xây dựng Công an nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại; đặc biệt là trong việc đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ trí thức, cán bộ nghiên cứu lý luận, nghiên cứu khoa học trong Công an nhân dân.

TỰ HÀO THAM GIA HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG

• ThS. BÙI THANH SƠN*

Tôi rất vinh dự được đại diện cho Bộ Ngoại giao tại Hội đồng Lý luận Trung ương với vai trò thành viên trong nhiệm kỳ 2011-2015. Thời gian này đã đem lại cho tôi nhiều kỷ niệm và ấn tượng sâu sắc. Một trong số đó là việc tôi được Ban chủ nhiệm chương trình “Nghiên cứu khoa học lý luận chính trị” giao làm chủ nhiệm đề tài cấp nhà nước về “Hội nhập quốc tế và những vấn đề đặt ra đối với Việt Nam”. Việc lựa chọn triển khai đề tài này đã thể hiện định hướng chính xác của Hội đồng trong việc kịp thời bổ sung lý luận về hội nhập quốc tế, là bước cụ thể hóa cần thiết đối với đường lối đối ngoại của Đại hội XI. Với khoảng 100 chuyên đề, 10 hội thảo khoa học, 3 hội thảo quốc gia và quốc tế, 5 chuyến đi khảo

ThS. Bùi Thanh Sơn

sát thực địa, 40 cuộc tham khảo ý kiến chuyên gia, đề tài đã được nghiệm thu ở mức xuất sắc. Quan trọng hơn, đề tài đã góp phần xây dựng Nghị quyết số 22-NQ/TW ngày 10-4-2013 của Bộ Chính trị về hội nhập quốc tế. Đây là nỗ lực của tập thể Ban Chủ nhiệm đề tài với sự tham gia đóng góp của nhiều nhà khoa học, chuyên gia, sự giúp đỡ,

* Ủy viên Trung ương Đảng, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao, thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2011-2015.

ủng hộ của các bộ, ban, ngành liên quan và đặc biệt là sự định hướng, gợi ý về phương pháp và lý luận của Hội đồng.

Thực hiện vai trò là cơ quan chủ trì, tổ chức, quản lý và thực hiện nghiên cứu khoa học trọng điểm về lý luận chính trị, Hội đồng đã triển khai nhiều hoạt động, trong đó có việc tham gia chuẩn bị các văn kiện Đại hội Đảng, nghị quyết của Trung ương, Bộ Chính trị. Việc tham gia Tổ Biên tập xây dựng văn kiện Đại hội XII là quá trình tôi được đóng góp những kết quả nghiên cứu của ngành đối ngoại cho việc xây dựng văn kiện. Đây cũng là quá trình tôi học hỏi được nhiều kiến thức trên các lĩnh vực khác và kinh nghiệm quý báu từ các thành viên Tổ Biên tập. Hội đồng với tư cách là cơ quan thường trực của Ban Chỉ đạo tổng kết một số vấn đề lý luận - thực tiễn qua 30 năm đổi mới (1986-2016) đã cung cấp những cơ sở khoa học quan trọng cho việc xây dựng các dự thảo văn kiện. Trong đó, lần đầu tiên nhiệm vụ đối ngoại về “bảo vệ vững chắc Tổ quốc, giữ vững môi trường hòa bình, ổn định” được nêu như một thành tố của chủ đề Đại hội. Tiếp tục mạch tư duy đó, Đại hội XIII vừa qua đã nhấn mạnh “vai trò tiên phong” của đối ngoại trong việc tạo lập và giữ

vững môi trường hòa bình, ổn định, huy động tối đa các nguồn lực bên ngoài phục vụ phát triển, nâng cao vị thế và uy tín của đất nước.

Thời gian tới, tôi thực sự tin tưởng Hội đồng sẽ tiếp tục phát huy vai trò dẫn dắt trong phát triển và hoàn thiện lý luận về đổi mới, trong đó có nội dung đối ngoại trong những giai đoạn phát triển tiếp theo của đất nước. Từ góc độ đối ngoại, tôi xin bày tỏ một số mong muốn đối với Hội đồng như sau:

Thứ nhất, tiếp tục thực hiện vai trò định hướng, chỉ đạo công tác tổng kết lý luận và thực tiễn trong lĩnh vực đối ngoại nhằm cụ thể hóa những đường lối đối ngoại của Đại hội XIII. Diễn biến phong phú và mới mẻ trong tình hình thế giới và đất nước đòi hỏi không chỉ công tác tổng kết thực tiễn mà còn khái quát, nâng lên thành lý luận, cung cấp luận cứ khoa học, tạo cơ sở cho việc đề xuất những giải pháp mới, đột phá trong các nhiệm vụ.

Thứ hai, tiếp tục chỉ đạo tăng cường công tác đánh giá và dự báo từ góc độ nghiên cứu khoa học ở tầm lý luận và chiến lược, bao gồm những chủ đề như các xu hướng lớn về an ninh - chính trị và phát triển, sự biến chuyển trong cục diện thế giới và khu vực, những điều chỉnh chính sách của các nước

lớn và đối tác quan trọng, thuận lợi và thách thức đối với môi trường an ninh, phát triển của Việt Nam.

Thứ ba, với vai trò tăng lên của lý luận chính trị, Hội đồng tiếp tục đi đầu trong đổi mới tư duy, đổi mới phương thức hoạt động, đẩy mạnh áp dụng các thành tựu khoa học công nghệ trong quản lý, chỉ đạo và điều hành công tác nghiên cứu; xây dựng các công trình có giá trị lan tỏa về tư tưởng và khoa học, tác động, ảnh hưởng lớn tới nhận

thức chung của xã hội và nâng cao vị thế của tri thức, trí tuệ Việt Nam trong cộng đồng quốc tế.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã căn dặn: “Học tập là chiếc thang không có nấc cuối cùng”. Tôi tin tưởng rằng Hội đồng sẽ kế thừa và phát huy truyền thống vẻ vang, đạt được các thành tựu mới. Ngành Ngoại giao sẵn sàng tiếp tục tích cực tham gia vào các công việc đầy ý nghĩa của Hội đồng trong thời gian tới.

ĐÓNG GÓP CỦA HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG VÀO SỬA ĐỔI HIẾN PHÁP NĂM 1992, BAN HÀNH HIẾN PHÁP NĂM 2013

• PGS.TS. NGUYỄN VIỆT THÔNG*

Hội đồng Lý luận Trung ương là một trong bốn cơ quan được Ủy ban sửa đổi Hiến pháp năm 1992 giao chuẩn bị một phương án sửa đổi, bổ sung Hiến pháp năm 1992 và được đánh giá cao. Hội đồng Lý luận Trung ương đã trình Bộ Chính trị, Ban Bí thư, Ủy ban sửa đổi Hiến pháp Báo cáo tư vấn “Một số vấn đề lý luận - thực tiễn về sửa đổi, bổ sung Hiến pháp năm 1992”. Báo cáo tư vấn đã cung cấp những luận cứ mới về các vấn đề: Bản chất và nguyên tắc hoạt động của Nhà nước; dân chủ, quyền lực của nhân dân; đổi mới hệ thống chính trị và vai trò lãnh đạo của Đảng; vai trò của các thành phần kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; Đảng lãnh đạo lực lượng vũ trang; v.v..

Thường trực Hội đồng đã cử tôi tham gia Tổ Biên tập sửa đổi, bổ sung Hiến pháp năm 1992 và được Tổ Biên tập phân công làm Tổ trưởng Tổ Biên tập **Chương 1. Chế độ chính trị**.

Tôi xin nêu những đóng góp mới nổi bật của Hội đồng Lý luận Trung ương vào một số nội dung của một số điều trong **Chương 1. Chế độ chính trị**.

Một là, về nền tảng của Nhà nước.

Trong quá trình thảo luận, có một số ý kiến đề nghị bổ sung đội ngũ doanh nhân cùng với giai cấp công nhân, giai cấp nông dân và đội ngũ trí thức là nền tảng của Nhà nước. Quan điểm của Hội đồng Lý luận Trung ương: Đội ngũ doanh nhân có vai trò to lớn trong phát triển kinh tế, giải quyết việc làm

* Nguyên Phó Trưởng ban Tư tưởng - Văn hóa Trung ương, Tổng Thư ký Hội đồng Lý luận Trung ương 3 nhiệm kỳ, từ 2006-2021.

và những vấn đề xã hội, nhưng vấn đề đề cập ở đây là liên minh chính trị, là vấn đề bản chất của Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa. Do vậy, cần khẳng định rõ ràng: Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam do nhân dân làm chủ; tất cả quyền lực nhà nước thuộc về nhân dân mà nền tảng là liên minh giai cấp công nhân với giai cấp nông dân và đội ngũ trí thức. Quan điểm của Hội đồng Lý luận Trung ương đã được chấp nhận và khẳng định trong Điều 2 Hiến pháp năm 2013.

Hai là, về vai trò lãnh đạo của Đảng đối với Nhà nước và xã hội.

Có một số ý kiến sai trái, phản động đề nghị bỏ Điều 4 quy định về vai trò lãnh đạo của Đảng hoặc đề nghị quy định chế độ đa đảng. Quan điểm của Hội đồng Lý luận Trung ương dứt khoát không bỏ Điều 4, dứt khoát không chấp nhận chế độ đa đảng ở Việt Nam. Đồng thời, Hội đồng Lý luận Trung ương đề nghị quy định rõ các tổ chức đảng và đảng viên hoạt động trong khuôn khổ Hiến pháp và pháp luật. Quan điểm của Hội đồng Lý luận Trung ương được chấp nhận và Điều 4 Hiến pháp năm 2013 quy định:

PGS.TS. Nguyễn Việt Thông

Đảng Cộng sản Việt Nam - Đội tiên phong của giai cấp công nhân, đồng thời là đội tiên phong của nhân dân lao động và của dân tộc Việt Nam, đại biểu trung thành lợi ích của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và của cả dân tộc, lấy chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng, là lực lượng lãnh đạo Nhà nước và xã hội.

Đảng Cộng sản Việt Nam gần bó mật thiết với nhân dân, phục vụ nhân dân, chịu sự giám sát của nhân dân, chịu trách nhiệm trước nhân dân về những quyết định của mình.

Các tổ chức của Đảng và đảng viên Đảng Cộng sản Việt Nam hoạt động trong khuôn khổ Hiến pháp và pháp luật.

Đồng chí Đinh Thế Huynh trao tặng Huân chương Lao động cho các cá nhân có thành tích xuất sắc

Ba là, về các tổ chức chính trị - xã hội.

Hiến pháp năm 1992 có Điều 9 quy định về Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức thành viên (không nói rõ tổ chức nào), có Điều 10 quy định về Công đoàn. Hội đồng Lý luận Trung ương đề nghị Điều 9 cần quy định rõ 5 tổ chức chính trị - xã hội: Công đoàn Việt Nam, Hội Nông dân Việt Nam, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam, Hội Cựu chiến binh Việt Nam vào Điều 9

và giữ nguyên Điều 10 quy định về công đoàn. Đề nghị của Hội đồng Lý luận Trung ương được chấp nhận và quy định trong khoản 2 Điều 9 Hiến pháp năm 2013: Công đoàn Việt Nam, Hội Nông dân Việt Nam, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam, Hội Cựu chiến binh Việt Nam là các tổ chức chính trị - xã hội được thành lập trên cơ sở tự nguyện, đại diện và bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng của thành

viên, hội viên tổ chức mình, cùng các tổ chức thành viên khác của Mặt trận phối hợp và thống nhất hành động trong Mặt trận Tổ quốc Việt Nam.

Bốn là, các quy định về Quốc kỳ, Quốc huy, Quốc ca, Quốc khánh, Thủ đô.

Hiến pháp năm 1992 dành Chương XI quy định về Quốc kỳ, Quốc huy, Quốc ca, Thủ đô, ngày Quốc khánh. Hội đồng Lý luận Trung ương cho rằng các quy định này thuộc về chính trị và đề nghị đưa thành 1 điều

của **Chương 1. Chế độ chính trị**. Đề nghị của Hội đồng Lý luận Trung ương đã được chấp nhận và Điều 13, Chương 1, Hiến pháp năm 2013 đã quy định những vấn đề trên.

Ngoài ra, những kiến nghị của Hội đồng Lý luận Trung ương ở những chương khác đã được chấp nhận.

Trên đây là một số cảm nhận của tôi về những đóng góp của Hội đồng Lý luận Trung ương.

MỐI QUAN HỆ NHÀ NƯỚC - THỊ TRƯỜNG

• TS. TRẦN DU LỊCH*

Tôi vinh dự được tham gia 2 khóa Hội đồng Lý luận Trung ương (2006-2016) và cũng được tham gia một số hoạt động khoa học của Hội đồng trước và sau thời gian đó. Giai đoạn này cũng là thời gian tôi thực hiện chức năng của một đại biểu Quốc hội (khóa XII và XIII - 2007-2016), nên chính việc tham gia các hoạt động khoa học của Hội đồng Lý luận Trung ương đã trang bị thêm cho tôi vốn kiến thức cần thiết, nhất là về lý luận để đóng góp cho quá trình xây dựng chính sách và pháp luật của Quốc hội, nhất là những nội dung liên quan đến việc hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa mà tôi đeo đuổi nghiên cứu trong nhiều năm.

Kỷ niệm 25 năm Ngày thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương, nhìn lại quãng thời gian mà tôi là thành viên tuy

TS. Trần Du Lịch

không dài, nhưng may mắn được tham gia nhiều hoạt động của Hội đồng, kể cả tham gia các hội thảo quốc tế giữa Đảng Cộng sản Việt Nam với các đảng cộng sản của các nước bạn như: Đảng Cộng sản Trung Quốc; Đảng Cộng sản Pháp. Với tinh thần học hỏi, nên trong thời gian này, tôi tham gia phần lớn các hội thảo, những cuộc họp định kỳ của Hội đồng; tham gia một số đề tài nghiên cứu khoa học cấp nhà nước do

* Thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương 2 nhiệm kỳ, từ 2006-2016.

Hội đồng chủ trì. Hôm nay ngẫm lại tôi thấy rằng: đó là 10 năm có nhiều ý nghĩa nhất trong suốt quãng đời làm công tác nghiên cứu kinh tế và pháp luật của mình - dấu ấn thật khó quên.

Nhân dịp này, ngồi đọc lại những bài viết dưới dạng tham luận tại các hội thảo khoa học hoặc các phiên họp của Hội đồng còn lưu giữ trong bộ nhớ máy vi tính, tôi muốn ghi lại đây một kỷ niệm, khi tôi tham gia nghiên cứu chuyên đề cho Đề tài khoa học cấp nhà nước KX.04.01/06-10 do Hội đồng chủ trì. Chuyên đề tôi được phân công là “Bổ sung nhận thức mới về mối quan hệ giữa tăng trưởng kinh tế với tiến bộ và công bằng xã hội” và kết quả nghiên cứu tôi đã trình bày tại Kỳ họp thứ chín của Hội đồng Lý luận Trung ương từ ngày 20 đến ngày 21-6-2009.

Hơn 10 năm trôi qua, nhưng tính thời sự của vấn đề mà Hội đồng đã đặt ra cho tôi vẫn còn là những điều trở về khoảng cách giữa lý luận và thực tiễn của cuộc sống. Đó là vấn đề “chức năng bổ khuyết và xử lý những thất bại của thị trường của Nhà nước”.

Thật vậy, lý luận cũng như thực tiễn cho thấy không phải lúc nào thị trường cũng đúng trong việc phân bổ nguồn lực của nền kinh tế; sự thất bại của thị trường sẽ mang đến những hệ

quả nghiêm trọng đối với nền kinh tế và đời sống xã hội.

Mặc dù cho đến nay người ta nhận thấy rằng chưa có mô hình kinh tế nào tạo động lực phát triển ưu việt hơn mô hình kinh tế thị trường, nhưng bản thân mô hình kinh tế thị trường cũng có nhiều khuyết tật mang tính bản chất, nổi bật và thường diễn ra trên thực tế là 3 khuyết tật: (1) Sự phát triển mang tính tự phát do “bàn tay vô hình” của thị trường dẫn dắt, nên luôn luôn tạo ra khủng hoảng thừa hoặc thiếu, khủng hoảng mang tính chất chu kỳ; khủng hoảng cục bộ hoặc toàn cục; (2) Do động lực cạnh tranh và động cơ lợi nhuận các doanh nghiệp xem nhẹ lợi ích cộng đồng như vấn đề phá hoại môi trường, gian lận thương mại, đầu cơ thái quá... (3) Mô hình kinh tế thị trường là mô hình làm giàu cho thiểu số, mọi người không thể cùng giàu theo sự tác động tự nhiên của thị trường.

Thực tế ở Việt Nam trong những năm gần đây với các cơn “sốt” và “đóng băng” nhà đất, chứng khoán, “chặt cây này, trồng cây kia”; những cuộc giải cứu nông sản...; sự phân hóa thu nhập, tài sản và hưởng thụ phúc lợi văn hóa, y tế, giáo dục... là minh chứng rõ nét về sự thất bại của thị trường trong việc

phân bổ nguồn vốn đầu tư, làm méo mó thị trường, lãng phí nguồn lực xã hội. Tình trạng doanh nghiệp vi phạm môi trường, sự phân hóa xã hội cùng chiều với tốc độ tăng trưởng kinh tế là những biểu hiện thực tế về khuyết tật của thị trường. Việc hạn chế thấp nhất 3 khuyết tật này phụ thuộc vào bản chất và năng lực quản trị quốc gia của Nhà nước.

Nghiên cứu của tôi đặt ra câu hỏi: phải chăng mô hình kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa mà nước ta đang theo đuổi sẽ thể hiện tính ưu việt trong việc khắc phục những khuyết tật của thị trường? Thực tiễn Việt Nam trong quá trình thực hiện 2 “chiến lược 10 năm” phát triển kinh tế - xã hội (2001-2010 và 2011-2020) đã làm sáng tỏ phần nào câu hỏi trên.

Tuy nhiên, hiện nay dường như quan niệm của một số người đi lệch theo hướng cường điệu hóa vai trò của thị trường trong phát triển, mà chưa thấy hết vai trò của Nhà nước. Thị trường hoạt động theo quy luật của “bàn tay vô hình”, mà các quy luật đó giống như quy luật “nước chảy xuống chỗ trũng”. Còn vai trò của Nhà nước can thiệp vào thị trường là dẫn dắt dòng nước chảy theo mục đích của mình (như đắp đê, khai mương,

đặt máy bơm, v.v.). Tức là quan hệ giữa nhân tố khách quan của quy luật thị trường với ý muốn chủ quan trong mục tiêu phát triển của Nhà nước không làm triệt tiêu lẫn nhau. Đây chính là điểm khó khăn nhất về phương diện tư duy cũng như hành động trong suốt quá trình chuyển đổi cơ chế quản lý từ nền kinh tế kế hoạch hóa tập trung sang kinh tế thị trường và cũng chính là điều bất cập trong cơ chế quản lý kinh tế hiện nay.

Những khuyết tật trên, các quốc gia, tùy theo điều kiện lịch sử và đặc điểm của mình và tùy theo mục tiêu của Nhà nước đó, để ra những công cụ quản lý khác nhau. Ngày nay, khi nói đến phát triển bền vững tức là sử dụng vai trò của Nhà nước để khắc phục 3 khuyết tật của thị trường nói trên. Đây cũng là đặc điểm của kinh tế thị trường hiện đại. Ngày nay, ở mỗi quốc gia, với đặc điểm chế độ chính trị, truyền thống văn hóa, lịch sử và năng lực quản trị khác nhau, mức độ giải quyết những khuyết tật nói trên có kết quả khác nhau. Có thể nói chính vai trò của Nhà nước sẽ làm hạn chế những thất bại của thị trường và có khả năng khắc phục những khuyết tật cố hữu của thị trường. Chức năng này càng quan trọng đối với cơ chế thị trường

theo định hướng xã hội chủ nghĩa mà nước ta đang theo đuổi.

Đại hội lần thứ XIII của Đảng đã vạch ra con đường phát triển của nước ta với những cột mốc quan trọng: năm 2030 và năm 2045, thể hiện được khát vọng ngàn đời của dân tộc. Hiện thực hóa mục tiêu trên trong thời đại cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và thời kỳ “hậu Covid-19” càng đòi hỏi nhiều hơn vai trò của Nhà nước, mà

trong đó vấn đề trung tâm vẫn là mối quan hệ giữa Nhà nước với thị trường và xã hội. Việc phân vai Nhà nước, thị trường và xã hội trong từng lĩnh vực cụ thể của đời sống kinh tế, xã hội - vốn cần được giải quyết mang tính hệ thống trong mô hình kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở nước ta - có lẽ vẫn tiếp tục là vấn đề thực tiễn đặt ra cho lý luận.

NỖ LỰC VƯƠN TỚI

(NHIỆM KỲ 2016-2021)

“ *Những người chỉ trọng kinh nghiệm mà khinh lý luận thì không hiểu rõ toàn bộ quá trình khách quan, thiếu phương châm vững chắc, chỉ biết một mà không biết mười. Nếu những người ấy lãnh đạo cách mạng thì sẽ thất bại”.*

(Hồ Chí Minh: *Toán tập*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2011, t.7, tr.127)

Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2016-2021 có chức năng, nhiệm vụ về cơ bản tương tự như nhiệm kỳ trước, theo Quyết định số 28-QĐ/TW ngày 25-7-2016, Thường trực Hội đồng do Bộ Chính trị quyết định theo nhiệm kỳ Đại hội đại biểu toàn quốc của Đảng. Thành viên và Quy chế làm việc của Hội đồng do Thường trực Hội đồng phối hợp với Ban Tổ chức Trung ương chuẩn bị, trình Ban Bí thư xem xét, quyết định. Hội đồng có Ban Thư ký khoa học và Văn phòng Hội đồng giúp việc. Ban Thư ký khoa học gồm các thư ký khoa học chuyên trách. Thành viên của Ban Thư ký khoa học do Thường trực Hội đồng quyết định. Văn phòng Hội đồng do đồng chí Chủ tịch Hội đồng quyết định về số lượng cán bộ, nhân viên và chức năng, nhiệm vụ với sự thống nhất của Ban Tổ chức Trung ương.

Thành phần Hội đồng Lý luận Trung ương, gồm: Chủ tịch Hội đồng; các Phó Chủ tịch Hội đồng, trong đó có 1 Phó Chủ tịch thường trực chuyên trách, một số Phó Chủ tịch chuyên trách và một số Phó Chủ tịch kiêm nhiệm; Tổng Thư ký chuyên trách; các Thành viên Hội đồng. Nhìn chung, nội dung cơ bản không thay đổi so với nhiệm kỳ trước.

Thành phần Hội đồng được Tổng Bí thư quyết định tại Quyết định số 35-QĐ/TW ngày 16-8-2016 gồm đồng chí Chủ tịch là một Ủy viên Bộ Chính trị, Thường trực Ban Bí thư, kiêm nhiệm nhiệm vụ Chủ tịch Hội đồng (sau này, giữa nhiệm kỳ, Chủ tịch Hội đồng được thay bằng đồng chí Nguyễn Xuân Thắng - Bí thư Trung ương Đảng); một đồng chí làm Phó Chủ tịch Thường trực; 3 đồng chí Phó Chủ tịch chuyên trách; 3 đồng chí Phó Chủ tịch kiêm nhiệm; 1 đồng chí Tổng Thư ký chuyên trách và 35 Thành viên Hội đồng. Tổng cộng có 43 thành viên Hội đồng. Như vậy, nhiệm kỳ này các thành viên Hội đồng được kiện toàn tăng thêm cả về số lượng (từ 42 lên 43 đồng chí) và chất lượng.

Nhiệm kỳ 2016-2021 cũng thành lập 4 tiểu ban. Mỗi tiểu ban của Hội đồng do một đồng chí trong Thường trực làm Trưởng Tiểu ban. Thư ký Tiểu ban là một đồng chí Thư ký khoa học hoặc cộng tác viên khoa học chuyên trách.

- Tiểu ban Chính trị, gồm 10 đồng chí.
- Tiểu ban Kinh tế, gồm 11 đồng chí.
- Tiểu ban Văn hóa - Xã hội - Con người, gồm 11 đồng chí.
- Tiểu ban Quốc phòng - An ninh - Đối ngoại, gồm 11 đồng chí.

**NHIỆT LIỆT CHÀO MỪNG CÁC ĐẠI BIỂU VỀ DỰ HỘI NGHỊ
TỔNG KẾT HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG NHIỆM KỲ 2016 - 2021**

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng chụp ảnh kỷ niệm với các đại biểu dự Hội nghị Tổng kết Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2016-2021

Cơ quan Hội đồng, ngoài các đồng chí là Thường trực Hội đồng, được hình thành từ 2 đơn vị trực thuộc Hội đồng gồm Ban Thư ký khoa học và Văn phòng Hội đồng.

Ngày 16-01-2017, Thường trực Hội đồng Lý luận Trung ương ra Quyết định số 196-QĐ/HĐLLTW ban hành Quy chế làm việc của Ban Thư ký khoa học. Quyết định xác định rõ chức năng, nhiệm vụ, tổ chức bộ máy, các nhiệm vụ chung và nhiệm vụ cụ thể; việc phân công trách nhiệm của Tổng Thư ký và thư ký khoa học; xác định phương thức hoạt động; trách nhiệm, quyền hạn và nhất là xác định rõ vị trí, quan hệ công tác của Ban Thư ký khoa học... đều được quy định rõ ràng hơn, góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả làm việc của Ban Thư ký khoa học. Có thể nói, đây tiếp tục là một bước tiến trong đổi mới, cải tiến quy chế làm việc của Ban Thư ký trong nhiệm kỳ 2016-2021.

Theo Quyết định số 197-QĐ/HĐLLTW ngày 16-01-2017 về Quy chế làm việc của Văn phòng Hội đồng Lý luận Trung ương. Văn phòng Hội đồng Lý luận Trung ương là cơ quan tham mưu, giúp việc Hội đồng, trực tiếp và thường xuyên là Thường trực Hội đồng. Văn phòng có nhiệm vụ: tham mưu, giúp Thường trực Hội đồng xây dựng kế hoạch hoạt động của Hội đồng, Cơ quan Hội đồng theo từng tháng, quý, năm và những công việc đột xuất phát sinh; đầu mối tiếp nhận và phát hành công văn, tài liệu đi, đến. Thực hiện các thủ tục hành chính, văn thư, bảo quản, bảo mật, lưu trữ tài liệu của Hội đồng, Cơ quan Hội đồng, các tiểu ban, Ban 609, Chương trình KX.04/16-20, đề tài, đề án do Hội đồng là cơ quan chủ trì và các chương trình nghiên cứu khoa học lý luận chính trị khác... Cơ cấu tổ chức bộ máy, trách nhiệm, quyền hạn... của Văn phòng Hội đồng tương tự nhiệm kỳ 2011-2015.

Bộ phận cộng tác viên khoa học chuyên trách: hoạt động theo Quyết định số 195-QĐ/HĐLLTW ngày 16-01-2017 của Thường trực Hội đồng Lý luận Trung ương ghi rõ: Cộng tác viên khoa học chuyên trách của Hội đồng Lý luận Trung ương là những cán bộ có kinh nghiệm trong nghiên cứu và tổ chức hoạt động nghiên cứu khoa học, có tuổi đời không quá 70, có nguyện vọng và đủ điều kiện sức khỏe tham gia công việc của Hội đồng, do Thường trực Hội đồng quyết định tuyển chọn, làm việc theo chế độ hợp đồng từng năm. Cũng như nhiệm kỳ trước, đây là bộ phận gồm những cán bộ có tri thức chuyên môn và kinh nghiệm thực tiễn, không thuộc biên chế của Hội đồng, nhưng chức năng, nhiệm vụ, chế độ làm việc, sinh hoạt với vị trí như là một thư ký khoa học, luôn hỗ trợ đắc lực cho các tiểu ban chuyên môn và Ban Thư ký khoa học hoàn thành nhiệm vụ được giao.

Bộ phận cộng tác viên tư vấn: hoạt động theo Quyết định số 85-QĐ/HĐLLTW ngày 30-9-2016 của Hội đồng Lý luận Trung ương, gồm 17 đồng chí, nguyên là cán bộ lãnh đạo cao cấp, Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Phó Thủ tướng, bộ trưởng, thứ trưởng, chuyên gia, nhà khoa học. Cán bộ tư vấn không làm việc thường xuyên mà theo định kỳ hoặc theo yêu cầu đột xuất của Thường trực Hội đồng. Bộ phận này cũng có quy chế làm việc, quy định rõ trách nhiệm và quyền hạn của mỗi thành viên.

Một số kết quả công tác chủ yếu trong nhiệm kỳ

1. Hội đồng Lý luận Trung ương đã thực hiện tốt nhiệm vụ tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư

Một trong những điểm nổi bật của Hội đồng trong nhiệm kỳ này là đã xây dựng 13 báo cáo tư vấn có chất lượng cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị ban hành các nghị quyết, kết luận. Các báo cáo tư vấn nhìn chung có chất lượng tốt, trên cơ sở các cuộc khảo sát, tổng kết thực tiễn, tổ chức các cuộc hội thảo, tọa đàm khoa học, lấy ý kiến chuyên gia, từ đó tổng hợp, chất lọc để kịp thời được Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị soạn thảo và ban hành các nghị quyết, kết luận. Các báo cáo tư vấn đã tập trung làm rõ những bất cập, hạn chế, những điểm nghẽn trong các vấn đề nghiên cứu, từ đó đề xuất với Bộ Chính trị, Ban Bí thư một số chủ trương, định hướng giải pháp lớn, các khâu đột phá, một số việc cần tập trung lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện trong nhiệm kỳ khóa XII. Nhiều đề xuất, kiến nghị mới được Bộ Chính trị, Ban Bí thư sử dụng, đưa vào các nghị quyết như: mối quan hệ giữa Nhà nước - thị trường - xã hội; hoàn thiện thể chế phát triển, thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; định hướng phát triển kinh tế tư nhân; đột phá chiến lược về xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là cán bộ cấp chiến lược; định hướng nhiệm vụ, giải pháp phát triển kinh tế biển...

2. Thực hiện tốt, hiệu quả trách nhiệm bộ chủ trì Chương trình nghiên cứu lý luận chính trị giai đoạn 2016-2020 (KX.04/16-20)

Thường trực Hội đồng Lý luận Trung ương - Ban Chủ nhiệm Chương trình KX.04/11-15 đã tập trung chỉ đạo xây dựng quy chế, kế hoạch hoạt động của Chương trình; tổ chức xét chọn đề tài; tổ chức khảo sát thực tế trong và ngoài nước; tổ chức kiểm tra định kỳ các đề tài; xây dựng báo cáo chất lọc các kết quả nghiên cứu; tổ chức quản lý tài chính, nghiệm thu các đề tài kịp thời, đúng tiến độ, hiệu quả, có chất lượng cao.

Các sản phẩm nghiên cứu của 34 đề tài thuộc Chương trình được chất lọc kịp thời, thường xuyên báo cáo Bộ Chính trị, Ban Bí thư và Tiểu ban Văn kiện Đại hội XIII của Đảng.

Có thể khái quát một số nội dung mới mà các đề tài trong Chương trình đã nghiên cứu, làm rõ:

(1) Làm rõ cục diện thế giới và khu vực

Tập trung phân tích về các nước lớn, sự điều chỉnh chiến lược của các nước lớn, cạnh tranh quyền lực của các nước lớn; toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế tiếp tục tiến triển nhưng đang phải đối mặt với sự trỗi dậy của chủ nghĩa bảo hộ, chủ nghĩa dân túy; tác động của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đến Việt Nam. Đồng thời, dự báo về xu thế biến động của thế giới và khu vực đến năm 2030; những kiến nghị, định hướng chính sách của Việt Nam trong giai đoạn 2021-2025 và đến năm 2030.

(2) Tiếp tục nghiên cứu về kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa

Tập trung làm rõ hơn nội hàm của kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và tiêu chí để đánh giá, nhất là nghiên cứu sâu hơn về thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; về mối quan hệ giữa Nhà nước - thị trường - xã hội. Đề xuất đổi mới tư duy nhận thức về cách tiếp cận về nước công nghiệp, hệ tiêu chí nước công nghiệp theo hướng hiện đại trong bối cảnh mới, theo mục tiêu phát triển đất nước; hệ tiêu chí nước công nghiệp theo hướng hiện đại, đồng thời đề xuất phương hướng, giải pháp và điều kiện để đạt được hệ tiêu chí đó.

(3) Nghiên cứu một số vấn đề về văn hóa - xã hội - con người

Nghiên cứu những vấn đề bức xúc thực tiễn đang đặt ra như về quản lý phát triển xã hội ở nước ta. Đề xuất khái niệm *mô hình an sinh xã hội* ở Việt Nam với 3 yếu tố; xây dựng mô hình an sinh xã hội đa tầng, đa dạng, linh hoạt, bền vững tới năm 2030 và hệ thống giải pháp để thực hiện theo mô hình đó. Tập trung nghiên cứu cơ sở lý luận và thực tiễn về xây dựng hệ giá trị văn hóa và giá trị chuẩn mực con người Việt Nam thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế. Nghiên cứu văn hóa trong chính trị và văn hóa trong kinh tế ở Việt Nam hiện nay. Tiếp tục làm rõ mối quan hệ giữa tăng trưởng kinh tế và phát triển văn hóa, thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội.

(4) Nghiên cứu một số vấn đề về quốc phòng, an ninh, đối ngoại

- Nghiên cứu một cách toàn diện hơn cả về cơ sở lý luận và khảo sát thực tiễn của 15 cuộc cách mạng màu trên thế giới để rút ra những gợi ý

Đồng chí Đinh Thế Huynh, Ủy viên Bộ Chính trị, Thường trực Ban Bí thư, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương tặng hoa cho các thành viên Hội đồng nhiệm kỳ 2011-2015 trong buổi lễ công bố quyết định thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2016-2021

cho Việt Nam trong phòng, chống “cách mạng màu”. Nghiên cứu phòng ngừa, xử lý mâu thuẫn, xung đột xã hội ở Việt Nam. Nghiên cứu về an ninh xã hội, an ninh con người trong điều kiện Việt Nam. Nghiên cứu về an ninh thông tin ở nước ta, nhất là trong sự tác động của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

- Lần đầu tiên đưa ra khái niệm đối ngoại đa phương; đánh giá toàn diện quá trình triển khai đối ngoại đa phương từ năm 1986 đến nay, đặc biệt là 10 năm gần đây; xác định những vấn đề đặt ra đối với đối ngoại đa phương của Việt Nam và đề xuất kiến nghị định hướng, giải pháp về đối ngoại đa phương của Việt Nam trong giai đoạn mới. Tiếp tục nghiên cứu

sâu hơn, cập nhật những vấn đề mới về mối quan hệ giữa độc lập, tự chủ và chủ động, tích cực hội nhập quốc tế đối với nước ta hiện nay.

(5) Các vấn đề về Đảng và hệ thống chính trị, thực hành dân chủ và xây dựng Đảng cầm quyền, Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa

- Những kết quả nghiên cứu khẳng định giá trị của Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011), tiếp tục khẳng định đường lối đổi mới của Đảng là đúng đắn, sáng tạo; kiến nghị bổ sung mối quan hệ lớn giữa thực hành dân chủ và tăng cường pháp chế, bảo đảm kỷ cương xã hội. Đồng thời cũng chỉ ra những vấn đề mới cần nghiên cứu và tổ chức thực hiện Cương lĩnh trong giai đoạn mới.

- Nghiên cứu sâu hơn, có những đóng góp mới, đầy đủ về Đảng cầm quyền, nội dung, phương thức cầm quyền của Đảng. Nghiên cứu sâu về ngăn chặn, đẩy lùi suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ, cung cấp luận cứ cho nhiệm vụ này và kiến nghị hệ thống giải pháp mới... Vấn đề phát huy dân chủ trong điều kiện một đảng lãnh đạo, cầm quyền cũng được tiếp tục nghiên cứu sâu hơn, cụ thể hơn, nhất là vấn đề dân chủ trong Đảng. Nghiên cứu vấn đề kiểm soát quyền lực trong hệ thống chính trị Việt Nam. Nghiên cứu về thực hiện nguyên tắc pháp quyền trong xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo. Nghiên cứu về mô hình tổ chức tổng thể hệ thống chính trị Việt Nam.

3. Hoàn thành tốt nhiệm vụ tổng kết một số vấn đề lý luận - thực tiễn qua 30 năm thực hiện Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, trọng tâm là 10 năm thực hiện Cương lĩnh (bổ sung, phát triển năm 2011)

Trong quá trình nghiên cứu tổng kết, xây dựng Báo cáo, Ban Chỉ đạo, Tổ Biên tập Báo cáo tổng kết Cương lĩnh đã nghiên cứu, kế thừa các kết quả tổng kết 30 năm đổi mới (1986-2016), tổng kết 20 năm thực hiện Cương lĩnh 1991 (1991-2011). Thu thập và sử dụng các kết quả nghiên cứu mới của các cơ quan, các nhà khoa học (đặc biệt là hệ thống chương trình, đề tài khoa học của Hội đồng Lý luận Trung ương, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Viện Hàn

lâm Khoa học xã hội Việt Nam...). Tập hợp ý kiến của nhiều nhà khoa học và chuyên gia thông qua các cuộc tọa đàm, hội thảo khoa học.

Báo cáo tổng kết khái quát quá trình phát triển nhận thức và tổ chức thực hiện Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội 30 năm qua (Cương lĩnh năm 1991), trọng tâm là 10 năm thực hiện Cương lĩnh (bổ sung, phát triển năm 2011); phân tích bối cảnh mới và đề xuất, kiến nghị phát triển đất nước đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045.

Hội đồng Lý luận Trung ương đã xuất bản cuốn sách *30 năm thực hiện Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội*.

4. Tích cực đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, phê phán các quan điểm sai trái, thù địch

Hội đồng đã sớm kiện toàn tổ chức bộ máy, nhân sự và xây dựng kế hoạch hoạt động của Ban Chỉ đạo 35 Hội đồng Lý luận Trung ương. Hoạt động của Ban Chỉ đạo 35 Hội đồng Lý luận Trung ương đã có chuyển biến tích cực, hiệu quả và dẫn đi vào nền nếp. Hội đồng đã tổ chức xây dựng 34 chuyên đề về luận cứ phê phán các quan điểm sai trái, thù địch, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trước và sau Đại hội XIII. Phối hợp với Hội đồng khoa học các cơ quan Đảng Trung ương và Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật tổ chức in ấn, phát hành cuốn sách *Một số luận cứ phê phán các quan điểm sai trái, thù địch, chống phá Đại hội XIII của Đảng* (tập 1 và tập 2). Tổ chức 5 cuộc tọa đàm về phê phán các quan điểm sai trái, thù địch, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trước và sau Đại hội XIII.

Tổ chức nghiên cứu, xây dựng 11 chuyên đề và cử cán bộ tham gia Ban Biên tập cuốn sách *Giữ vững nền tảng tư tưởng của Đảng trong tình hình mới* theo đề nghị của Ban Tuyên giáo Trung ương. Trực tiếp viết các bài phê phán các quan điểm sai trái, thù địch và đấu tranh với cá nhân có quan điểm sai trái, thù địch, xuyên tạc chủ trương, đường lối của Đảng đăng tải trên các báo, tạp chí, mạng xã hội.

5. Đẩy mạnh hợp tác quốc tế về lý luận

Tổ chức 4 cuộc hội thảo lý luận giữa Đảng Cộng sản Việt Nam và Đảng Cộng sản Trung Quốc; 2 cuộc hội thảo lý luận với Đảng Cộng sản Cuba; 4 cuộc hội thảo lý luận với Đảng Nhân dân Cách mạng Lào; 4 cuộc trao đổi lý luận với

Chụp ảnh kỷ niệm với đoàn Đại học Phần Lan sang thăm và trao đổi kinh nghiệm về phát triển giáo dục với Hội đồng Lý luận Trung ương (tháng 12-2018)

Đảng Cộng sản Nhật Bản; 1 cuộc hội thảo lý luận với Đảng Cộng sản Pháp; 2 cuộc đối thoại lý luận với Đảng Dân chủ Xã hội Đức.

Ngoài ra, Hội đồng còn phối hợp với Ban Đối ngoại Trung ương, Bộ Ngoại giao, một số viện nghiên cứu tổ chức trao đổi với một số đại sứ, học giả, chuyên gia nước ngoài đến làm việc tại Hà Nội.

Kết quả các cuộc hội thảo, đối thoại lý luận nhìn chung rất thiết thực, bổ ích; là cơ sở quan trọng giúp cho các cơ quan nghiên cứu lý luận của Việt Nam và các đảng bạn chia sẻ thông tin và kinh nghiệm; tiếp thu một số kinh nghiệm tốt của bạn góp phần tham mưu, tư vấn cho Đảng trong hoạch định đường lối, chủ trương, chính sách cũng như sự chỉ đạo thực tiễn trong công cuộc đổi mới. Đồng thời, các cuộc hội thảo, trao đổi lý luận với các đảng bạn đã góp phần củng cố, tăng cường quan hệ hợp tác giữa Đảng ta, nước ta với các đảng bạn, nước bạn.

Từ kết quả các cuộc hội thảo lý luận giữa Đảng ta với các đảng bạn, Thường trực Hội đồng chỉ đạo tuyển chọn, phối hợp với Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật biên tập, xuất bản và phát hành 10 cuốn sách...

6. Xây dựng các báo cáo chuyên đề trong Chương trình nghiên cứu, học tập của Bộ Chính trị, Ban Bí thư và Chương trình bồi dưỡng, nâng cao kiến thức cho các Ủy viên Trung ương Đảng khóa XII

Hội đồng đã tham mưu với Bộ Chính trị, Ban Bí thư 18 chuyên đề trong Chương trình nghiên cứu, học tập của Bộ Chính trị, Ban Bí thư khóa XII. Các chuyên đề nghiên cứu đều được giao cho các cơ quan, các chuyên gia chuẩn bị và Hội đồng tiến hành góp ý, thẩm định. Nhìn chung, các chuyên đề cơ bản bảo đảm chất lượng, đáp ứng yêu cầu nghiên cứu, học tập của Bộ Chính trị, Ban Bí thư.

Hội đồng cũng đã hoàn thành 8 chuyên đề phục vụ các lớp bồi dưỡng, nâng cao kiến thức cho các Ủy viên Trung ương Đảng khóa XII và một số chuyên đề phục vụ các lớp đào tạo nguồn cán bộ cao cấp của Đảng, Nhà nước; đồng thời đã phối hợp chặt chẽ với các cơ quan hữu quan, tổ chức tốt các lớp học gắn với các chuyên đề này. Nói chung, các chuyên đề được học viên đánh giá tốt.

7. Thực hiện tốt nhiệm vụ tham gia Tiểu ban Văn kiện Đại hội XIII của Đảng

Thường trực Hội đồng và nhiều đồng chí Thành viên Hội đồng tham gia các Tiểu ban, Tổ Biên tập các văn kiện Đại hội XIII của Đảng, trực tiếp và tập trung nhất là tham gia Tổ Biên tập Văn kiện.

8. Nâng cao chất lượng bản tin, trang thông tin điện tử của Hội đồng và xuất bản sách

Bản tin Lý luận và thực tiễn được phát hành hàng tháng, có nội dung phong phú, có chủ đề trọng tâm và chuyên mục, giới thiệu hoạt động lý luận chính trị và những kết quả nghiên cứu của các chương trình, đề tài cấp nhà nước; kết quả nghiên cứu của giới lý luận trong nước và nước ngoài, góp phần tăng cường đấu tranh phê phán các quan điểm sai trái, thù địch, bảo vệ chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng ta. Trong nhiệm kỳ, Hội đồng đã xây dựng và đưa vào hoạt động trang thông tin điện tử, đánh dấu bước phát triển quan trọng của Hội đồng, góp phần phục vụ kịp thời công tác nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn, nhu cầu khai thác thông tin của các tổ chức, cá nhân. Hội đồng quan tâm nhiều hơn đến việc xuất bản sách, công bố nhiều vấn

đề mới về lý luận - thực tiễn, những thành tựu mới trong công tác nghiên cứu lý luận trong và ngoài nước.

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Hội nghị tổng kết công tác của Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2016-2021 đã đánh giá: *"Hội đồng đã luôn bám sát đường lối, chủ trương của Đảng, chương trình làm việc của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư; tranh thủ sự ủng hộ, giúp đỡ, phát huy các mặt thuận lợi, kinh nghiệm hoạt động và thế mạnh của Hội đồng, khắc phục các khó khăn, thách thức, triển khai một khối lượng lớn công việc, có bước tiến mới, hoàn thành tốt chức năng, nhiệm vụ được giao, đặc biệt là đã thực hiện tốt nhiệm vụ nghiên cứu, tư vấn; Xây dựng một số báo cáo tư vấn có chất lượng, góp phần giúp Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị ban hành các nghị quyết, kết luận quan trọng về các vấn đề như: Xây dựng, hoàn thiện đồng bộ thể chế phát triển; thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội; định hướng phát triển kinh tế tư nhân trở thành một động lực quan trọng của nền kinh tế; xây dựng và hoàn thiện tổ chức bộ máy của*

Chủ tịch nước Trần Đại Quang trao Huân chương Độc lập hạng Nhất cho Hội đồng Lý luận Trung ương nhân dịp kỷ niệm 20 năm Ngày thành lập (1996-2016)

Đồng chí Nguyễn Xuân Thắng, Bí thư Trung ương Đảng, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương, Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh và các đồng chí lãnh đạo khai trương trang thông tin điện tử Hội đồng Lý luận Trung ương

Quét mã để xem video

hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả; xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là cán bộ cấp chiến lược có đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ; định hướng nhiệm vụ, giải pháp phát triển bền vững kinh tế biển, v.v..

... Có thể nói, 5 năm qua, Hội đồng Lý luận Trung ương đã có những cố gắng đổi mới mô hình và phương thức hoạt động, tăng cường tập hợp đông đảo các nhà khoa học, các viện nghiên cứu, học viện và các trường đại học; kế thừa thành quả, kinh nghiệm của các nhiệm kỳ trước, đạt được những bước phát triển đáng ghi nhận, hoàn thành tốt chức năng, nhiệm vụ được giao, góp phần vào thành công chung của Đảng ta, đất nước ta”.

LÝ LUẬN PHẢI VƯƠN LÊN DẪN ĐƯỜNG VÀ ĐỒNG HÀNH VỚI THỰC TIỄN, PHẢI CÓ TẦM NHÌN VƯỢT TRƯỚC*

• TỔNG BÍ THƯ NGUYỄN PHÚ TRỌNG

Hôm nay, tôi rất vui mừng được đến dự Hội nghị tổng kết công tác nhiệm kỳ 2016-2021 của Hội đồng Lý luận Trung ương. Với tình cảm của một người ít nhiều có quan hệ gắn bó với công việc của Hội đồng và tình đồng chí, đồng nghiệp thân thiết, tôi thân ái gửi tới các đồng chí và qua các đồng chí gửi tới toàn thể anh chị em làm công tác lý luận chính trị cả nước lời thăm hỏi chân tình và lời chúc mừng tốt đẹp nhất; chúc các đồng chí luôn luôn vui khỏe, hạnh phúc và thành công.

Tôi được biết, các đồng chí đã chuẩn bị rất kỹ cho Hội nghị quan trọng này. Trên cơ sở tổng kết, đánh giá hoạt động của Hội đồng trong nhiệm kỳ 2016-2021, các đồng chí đã xây dựng

phương hướng, nhiệm vụ công tác cho nhiệm kỳ 2021-2026 và các nhiệm kỳ tới. Qua Báo cáo của các đồng chí và các ý kiến phát biểu tại Hội nghị, tôi cơ bản đồng tình, đánh giá cao các kết quả mà Hội đồng đã đạt được trong nhiệm kỳ vừa qua (2016-2021), cũng như những phương hướng, nhiệm vụ đề ra cho thời gian tới. Sau đây tôi xin tham góp một số ý kiến có tính chất nhấn mạnh hoặc gợi mở thêm để các đồng chí tham khảo.

1. Về kết quả công tác của nhiệm kỳ 2016-2021

Có thể nói, đó là những kết quả to lớn, tương đối toàn diện, rất đáng trân trọng. Nổi bật là:

---

* Bài phát biểu của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Hội nghị tổng kết nhiệm kỳ 2016-2021 của Hội đồng Lý luận Trung ương, ngày 17-4-2021.

BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG
HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG

HỘI NGHỊ TỔNG KẾT NHIỆM KỲ 2016 - 2021

Hà Nội, ngày 17 tháng 4 năm 2021

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng phát biểu chỉ đạo Hội nghị tổng kết nhiệm kỳ 2016-2021 của Hội đồng Lý luận Trung ương

- Hội đồng đã luôn bám sát đường lối, chủ trương của Đảng, chương trình làm việc của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư; tranh thủ sự ủng hộ, giúp đỡ, phát huy các mặt thuận lợi, kinh nghiệm hoạt động và thế mạnh của Hội đồng, khắc phục các khó khăn, thách thức, triển khai một khối lượng lớn công việc, có bước tiến mới, hoàn thành tốt chức năng, nhiệm vụ được giao, đặc biệt là đã thực hiện tốt nhiệm vụ nghiên cứu, tư vấn; xây dựng một số báo cáo tư vấn có

chất lượng, góp phần giúp Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị ban hành các nghị quyết, kết luận quan trọng về các vấn đề như: Xây dựng, hoàn thiện đồng bộ thể chế phát triển; thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội; định hướng phát triển kinh tế tư nhân trở thành một động lực quan trọng của nền kinh tế; xây dựng và hoàn thiện tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả;

xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là cán bộ cấp chiến lược, có đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ; định hướng nhiệm vụ, giải pháp phát triển bền vững kinh tế biển, v.v..

- Hội đồng đã tổ chức triển khai, quản lý một cách khá chặt chẽ, bài bản, có hiệu quả Chương trình nghiên cứu lý luận chính trị giai đoạn 2016-2020 (KX.04/16-20). Các sản phẩm nghiên cứu của Chương trình có giá trị lý luận và thực tiễn, được chất lọc kịp thời báo cáo Bộ Chính trị, Ban Bí thư và góp phần thiết thực vào quá trình xây dựng dự thảo một số nghị quyết, chỉ thị, kết luận của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư và xây dựng dự thảo các văn kiện trình Đại hội XIII của Đảng.

- Hội đồng đã hoàn thành tốt nhiệm vụ tổng kết một số vấn đề lý luận - thực tiễn qua 30 năm thực hiện Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, trọng tâm là 10 năm thực hiện Cương lĩnh (bổ sung, phát triển năm 2011). Qua tổng kết đã làm rõ thêm quá trình phát triển nhận thức lý luận của Đảng, những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử của công cuộc đổi mới; những hạn chế, những vấn đề còn có ý kiến khác nhau cần giải quyết, và bước đầu đề xuất, kiến nghị một số quan điểm, định hướng

nhằm từng bước hoàn thiện lý luận về đường lối đổi mới, phát triển đất nước nhanh và bền vững, lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của Việt Nam trong giai đoạn mới.

Tôi đặc biệt hoan nghênh và ghi nhận tinh thần trách nhiệm, tích cực, chủ động của Hội đồng, các Tiểu ban của Hội đồng, nhất là Thường trực Hội đồng trong việc tham gia xây dựng dự thảo các văn kiện trình Đại hội XIII của Đảng, trọng tâm là dự thảo Báo cáo chính trị, dự thảo Báo cáo của Ban Chấp hành Trung ương khóa XII về các văn kiện trình Đại hội XIII của Đảng. Thường trực Hội đồng và nhiều đồng chí ủy viên Hội đồng là nòng cốt của Tổ Biên tập Văn kiện Đại hội XIII đã làm việc một cách tích cực, nghiêm túc, khoa học, cầu thị, với tâm huyết, ý thức trách nhiệm cao, thực sự đóng vai trò quan trọng trong quá trình xây dựng dự thảo các văn kiện. Nhiều vấn đề do Hội đồng đề xuất trên cơ sở chất lọc, tổng hợp kết quả tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận, tiếp thu ý kiến đóng góp của các chuyên gia, các nhà khoa học, cán bộ, đảng viên và nhân dân, đã được Tiểu ban văn kiện, Bộ Chính trị, Ban Chấp hành Trung ương và Đại hội xem xét, chấp nhận

đưa vào các văn kiện Đại hội XIII của Đảng, được cán bộ, đảng viên và nhân dân đồng tình, đánh giá cao.

- Tôi cũng rất vui mừng nhận thấy cơ quan Hội đồng đã thực sự là một tập thể đoàn kết, trách nhiệm, là đầu mối kết nối các thành viên của Hội đồng, tập hợp, phát huy trí tuệ, sức sáng tạo của các nhà khoa học, nhất là giới nghiên cứu lý luận trong cả nước; phát huy được tinh thần dân chủ, tích cực, sáng tạo và đổi mới trong thực hiện nhiệm vụ. Cơ sở vật chất, điều kiện làm việc của Hội đồng đã được cải thiện, đầu tư, nâng cấp một bước.

Có thể nói, 5 năm qua, Hội đồng Lý luận Trung ương đã có những cố gắng đổi mới mô hình và phương thức hoạt động, tăng cường tập hợp đông đảo các nhà khoa học, các viện nghiên cứu, học viện và các trường đại học; kế thừa thành quả, kinh nghiệm của các nhiệm kỳ trước, đạt được những bước phát triển đáng ghi nhận, hoàn thành tốt chức năng, nhiệm vụ được giao, góp phần vào thành công chung của Đảng ta, đất nước ta. Thay mặt Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư, tôi xin ghi nhận, biểu dương và chúc mừng những đóng góp của Hội

đồng Lý luận Trung ương trong nhiệm kỳ 2016-2021.

Bên cạnh những kết quả đạt được, Hội đồng cũng cần nhận thức sâu sắc và nỗ lực hơn nữa, khắc phục bằng được những hạn chế, thiếu sót, nhất là hạn chế về chất lượng, hiệu quả tư vấn ở tầm quan điểm, chiến lược, đường lối về lý luận chính trị như các đồng chí đã nêu trong Báo cáo. Đất nước ta đã qua 35 năm thực hiện công cuộc đổi mới, Đảng ta đã qua 30 năm thực hiện Cương lĩnh năm 1991, song hiện vẫn còn không ít vấn đề lý luận, thực tiễn chưa được luận giải thấu đáo và làm sáng tỏ; vẫn còn những vấn đề mới mà thực tiễn phát triển của thế giới, nhất là của Việt Nam đặt ra cần được nghiên cứu, tổng kết để góp phần phát triển, hoàn thiện đường lối, quan điểm, chủ trương của Đảng, làm cơ sở tăng cường sự thống nhất trong Đảng, sự đồng thuận trong xã hội, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh, phản bác các quan điểm sai trái, xuyên tạc của các thế lực thù địch, phản động.

2. Về phương hướng, nhiệm vụ trong thời gian tới

Công cuộc đổi mới đồng bộ, toàn diện của đất nước ta đang đi vào chiều

sâu, đặt ra những nhiệm vụ mới, hết sức nặng nề nhưng rất vẻ vang đối với giới lý luận Việt Nam, trước hết là đối với Hội đồng Lý luận Trung ương. Nhân dịp này tôi muốn trao đổi, gợi mở thêm một số vấn đề để các đồng chí cùng suy nghĩ, thảo luận.

Trước hết, cần nhận thức đầy đủ, sâu sắc hơn nữa yêu cầu của công tác lý luận chính trị trong thời kỳ mới. Đại hội XIII của Đảng đã xác định tầm nhìn chiến lược và lộ trình, bước đi rất cụ thể để phát triển đất nước trong 5 năm, 10 năm, 25 năm tới. Bối cảnh quốc tế và yêu cầu phát triển bứt phá của đất nước trong thời kỳ mới đòi hỏi Đảng ta phải tiếp tục đổi mới tư duy phát triển trên cơ sở phát huy tiềm năng, vị thế, điều kiện thực tiễn của chúng ta, phù hợp với xu thế phát triển của thế giới, thời đại. Do vậy, “không thể để kéo dài tình trạng còn lạc hậu của lý luận so với sự vận động và đòi hỏi của thực tiễn.

Lý luận phải vươn lên dẫn đường và đồng hành với thực tiễn”, “phải có tầm nhìn vượt trước” (như tôi đã nói tại Kỳ họp thứ tư của Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ này, ngày 23-12-2017);

phải tạo được những bước đột phá về lý luận phát triển, khai thông những điểm nghẽn về tư duy, nhận thức, quan điểm phục vụ cho việc hoàn thiện thể chế, xây dựng đường lối, chủ trương, định hướng, chính sách phát triển; khơi dậy khát vọng và phát huy ý chí, quyết tâm vươn lên của cả dân tộc; phấn đấu thực hiện thắng lợi các mục tiêu, nhiệm vụ mà Đại hội lần thứ XIII của Đảng đã đề ra. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhấn mạnh: “Không có lý luận cách mạng thì không có phong trào cách mạng” và “chỉ có một đảng có lý luận tiên phong hướng dẫn thì mới có thể làm tròn được vai trò chiến sĩ tiên phong”¹.

Trong Văn kiện Đại hội XIII của Đảng, công tác lý luận được nhấn mạnh và định hướng rất cụ thể gắn với xây dựng, chỉnh đốn Đảng trong sạch, vững mạnh toàn diện; trực tiếp là xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, lý luận, với yêu cầu cao: “Nâng tầm tư duy lý luận của Đảng, đẩy mạnh tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận, cung cấp kịp thời cơ sở khoa học cho việc hoạch định đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước”².

1. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 11, tr. 9.

2. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Sđd, t. II, tr. 234-235.

Hội đồng Lý luận Trung ương và giới lý luận nước ta phải trả lời cho được câu hỏi quan trọng: Để phục vụ và góp phần đạt được mục tiêu phát triển đất nước qua ba dấu mốc quan trọng 2025, 2030, 2045 thì mục tiêu phát triển lý luận Việt Nam là gì?

Phải chăng, đến năm 2025, trên cơ sở tổng kết 40 năm thực hiện công cuộc đổi mới, 50 năm thống nhất đất nước, cần hoàn thiện cơ bản hệ thống lý luận về đường lối đổi mới; đến năm 2030, trên cơ sở tổng kết 40 năm thực hiện Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, tổng kết 100 năm Đảng lãnh đạo cách mạng Việt Nam, có thể bổ sung, phát triển Cương lĩnh, đáp ứng yêu cầu của thời kỳ mới; bổ sung, làm phong phú và tiến thêm một bước để hoàn thiện hơn nền tảng tư tưởng của Đảng; và đến năm 2045, khi nước ta trở thành nước phát triển, có thu nhập cao thì chúng ta sẽ có một hệ thống lý luận hoàn chỉnh, khoa học và hiện đại về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của Việt Nam.

Cần xác định và thống nhất mục tiêu phát triển lý luận như vậy để quyết tâm phấn đấu, lao động, sáng tạo. Chú ý nghiên cứu những vấn đề mới về lý luận của thế giới; các vấn đề

mới do thực tiễn đặt ra; kinh nghiệm của các nước tiên tiến; của cuộc cách mạng về khoa học công nghệ,... Từng bước bổ sung, hoàn thiện lý luận, xây dựng một hệ thống (nền) lý luận của cách mạng Việt Nam trong giai đoạn mới: Xây dựng và bảo vệ đất nước, mở cửa hội nhập, là bạn, là đối tác tin cậy của các nước, có vị thế quan trọng trong khu vực và trên thế giới. Có thể nói, một chân trời sáng tạo rộng lớn, một thời cơ phát triển rất tốt đẹp đang mở ra trước Hội đồng Lý luận Trung ương và giới lý luận nước nhà.

Để phục vụ cho nhiệm vụ lớn lao ấy, Hội đồng phải tập trung nâng cao hơn nữa chất lượng tổng kết thực tiễn gắn với nghiên cứu lý luận trên cơ sở nắm vững và vận dụng sáng tạo phương pháp luận duy vật biện chứng của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh. Nâng cao chất lượng, hiệu quả tham vấn về lý luận chính trị, giúp Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư lãnh đạo, chỉ đạo sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Căn cứ vào Chương trình làm việc toàn khóa của Ban Chấp hành Trung ương, Hội đồng phải xây dựng và triển khai kế hoạch tổng kết thực tiễn và nghiên cứu lý luận để kịp thời xây dựng các báo cáo tư vấn; tổng kết, tham mưu cho

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng dự Hội nghị tổng kết nhiệm kỳ 2016-2021 của Hội đồng Lý luận Trung ương

Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư sớm kết luận những vấn đề thực tiễn đã chín, đã rõ; xây dựng các chuyên đề lý luận có chất lượng để phục vụ chương trình nghiên cứu của Bộ Chính trị, Ban Bí thư; triển khai có hiệu quả Chương trình nghiên cứu lý luận chính trị giai đoạn 2021-2025; phục vụ Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư ban hành các nghị quyết, kết luận; góp phần đưa Nghị quyết Đại hội XIII vào cuộc sống.

Phải gắn nghiên cứu lý luận với tổng kết thực tiễn phát triển các lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, quốc phòng, an ninh, đối ngoại; với

xây dựng hệ thống chính trị, đặc biệt là xây dựng Đảng, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, nền dân chủ xã hội chủ nghĩa theo cách tiếp cận và yêu cầu mới là hình thành đồng bộ thể chế phát triển đất nước dựa chủ yếu vào nền tảng khoa học - công nghệ và đổi mới sáng tạo, phát huy cao độ nhân tố con người là chủ thể phát triển, tạo động lực mạnh mẽ để đất nước phát triển nhanh, bền vững, thoát khỏi nguy cơ tụt hậu, không rơi vào “bẫy thu nhập trung bình”, thực hiện thành công mục tiêu trở thành nước phát triển, theo định hướng xã hội chủ nghĩa vào giữa thế kỷ XXI.

Năm bài học kinh nghiệm được tổng kết trong Báo cáo chính trị trình Đại hội XIII, như tôi đã nói tại Đại hội, phải chăng đây là những vấn đề lý luận căn cốt của cách mạng Việt Nam trong thời kỳ mới. Hội đồng Lý luận Trung ương phải tiếp tục nghiên cứu, bổ sung, phát triển và làm sâu sắc những nội dung này. Muốn thế, phải rất coi trọng việc nghiên cứu lý luận cơ bản gắn với việc tổng kết thực tiễn, nghiên cứu, học tập, tham khảo kinh nghiệm của nước ngoài, nhất là những mô hình phát triển năng động, sáng tạo, hiệu quả. Tổng kết thực tiễn ở tầm lý luận đòi hỏi một tinh thần và cách làm việc rất công phu, nghiêm túc, khoa học.

Với trách nhiệm được giao, Hội đồng cần chủ động, thể hiện tốt vai trò là đầu mối phối hợp với các ban, bộ, ngành trung ương, các cấp ủy địa phương, các cơ quan và đội ngũ cán bộ nghiên cứu lý luận chính trị cả nước trong hoạt động tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận. Sự nghiệp đổi mới càng đi vào chiều sâu thì càng có nhiều vấn đề lý luận, thực tiễn mới đặt ra, cần phát huy trí tuệ của cả hệ thống chính trị, của toàn dân, mà nòng cốt là các cơ quan và đội ngũ cán bộ làm công tác lý luận.

Hội đồng Lý luận Trung ương phải xây dựng được một cơ chế và tạo môi trường thuận lợi để thu hút, tập hợp được đông đảo đội ngũ cộng tác viên, những chuyên gia, những nhà khoa học giỏi, có tâm, có tầm trên tất cả các lĩnh vực của đất nước; mở rộng các hình thức thảo luận, tranh luận, đối thoại lý luận trên tinh thần khoa học, dân chủ, cầu thị; thật sự trân trọng những ý tưởng, những đề xuất lý luận có giá trị, hữu ích cho sự nghiệp của Đảng, Nhà nước và cho quốc kế dân sinh. Hết sức tránh tư tưởng bảo thủ, cục bộ, võ đoán, quy chụp và cách làm khép kín.

Phát huy dân chủ, tự do tư tưởng trong nghiên cứu lý luận vì lợi ích của đất nước, dân tộc; đồng thời chủ động, kiên quyết đấu tranh không khoan nhượng với các luận điểm phản động, thù địch, xuyên tạc; bảo vệ nền tảng tư tưởng, đường lối, chủ trương đúng đắn của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước. Hội đồng cần nỗ lực nhiều hơn để xây dựng hệ thống các luận cứ lý luận - thực tiễn thật sự khoa học, có tính chiến đấu, có sức thuyết phục cao, phục vụ một cách thiết thực, hiệu quả cuộc đấu tranh tư tưởng, lý luận với các thế lực thù địch, phản động đang và sẽ còn diễn ra gay gắt, quyết liệt.

Hội đồng Lý luận Trung ương cần được tiếp tục kiện toàn, đổi mới để đáp ứng tốt hơn nữa yêu cầu, nhiệm vụ đặt ra trong giai đoạn mới. Thực tiễn 25 năm với 5 nhiệm kỳ hoạt động, Hội đồng đã khẳng định được vai trò, vị thế của mình trong hệ thống các cơ quan ở Trung ương. Như tôi đã phát biểu trong lần gặp mặt và làm việc trước đây với Hội đồng: Các đồng chí cần làm “đúng vai và thuộc bài”. Cần khẳng định: Hội đồng Lý luận Trung ương là cơ quan trực thuộc Bộ Chính trị, chịu sự lãnh đạo, chỉ đạo trực tiếp, thường xuyên của Bộ Chính trị, Ban Bí thư, là cơ quan tổng kết thực tiễn và nghiên cứu lý luận của Đảng, làm tham mưu, tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về các vấn đề lý luận chính trị phục vụ công tác lãnh đạo, chỉ đạo của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư; phục vụ việc hoạch định, phát triển và hoàn thiện đường lối, chủ trương của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước.

Cần tổng kết nghiêm túc và phát huy những thành quả, ưu điểm đã đạt được; chỉ ra những mặt chưa được, những hạn chế, bất cập cả về chủ quan và khách quan để kịp thời khắc phục. Hội đồng cần chủ động làm việc với

Ban Tổ chức Trung ương, Văn phòng Trung ương Đảng, Bộ Khoa học và Công nghệ và các cơ quan liên quan khác của Đảng và Nhà nước trong việc xây dựng và hoàn thiện chức năng, nhiệm vụ, cơ cấu tổ chức bộ máy, nhân sự; cơ chế, chính sách hoạt động, chế độ đãi ngộ phù hợp..., trình Bộ Chính trị xem xét, quyết định. Đề nghị các cơ quan hữu quan tích cực giúp đỡ, phối hợp, hỗ trợ Hội đồng Lý luận Trung ương trong quá trình hoạt động, bảo đảm cho Hội đồng thực hiện tốt nhất chức năng, nhiệm vụ của mình.

Trong không khí cả nước đang náo nức, phấn khởi, tin tưởng trước thành công rất tốt đẹp của Đại hội lần thứ XIII của Đảng và Kỳ họp thứ 11 của Quốc hội khóa XIV, tích cực khẩn trương triển khai thực hiện Nghị quyết Đại hội và chuẩn bị cho cuộc bầu cử Quốc hội khóa XV và Hội đồng nhân dân các cấp, với trách nhiệm và tình cảm gắn bó thân thiết với Hội đồng và các đồng chí, tôi xin chúc Hội đồng Lý luận Trung ương tiếp tục nỗ lực phấn đấu, đạt được nhiều thành tích hơn nữa, thắng lợi và thành công hơn nữa, xứng đáng với niềm tin yêu và sự kỳ vọng của Đảng, Nhà nước và nhân dân. Chúc các đồng chí sức khỏe, có nhiều niềm vui và hạnh phúc trong lao động sáng tạo và cuộc sống.

Xin trân trọng cảm ơn.

TIẾP TỤC ĐỔI MỚI PHƯƠNG THỨC, NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG, HIỆU QUẢ HOẠT ĐỘNG CỦA HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG*

• GS.TS. NGUYỄN XUÂN THẮNG

Hôm nay, trong không khí cả nước thi đua triển khai thực hiện Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng, hướng tới kỷ niệm 46 năm Ngày giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước, ngày Quốc tế lao động 1-5, 131 năm Ngày sinh của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ngày bầu cử đại biểu Quốc hội khóa XV, đại biểu Hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2021-2026, Hội đồng Lý luận Trung ương long trọng tổ chức Hội nghị tổng kết nhiệm kỳ 2016-2021 và phương hướng, nhiệm vụ công tác nhiệm kỳ 2021-2026. Hội đồng vinh dự được đón đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, đồng chí Thủ tướng Phạm Minh Chính, các đồng chí lãnh đạo, nguyên lãnh đạo Đảng và

Nhà nước, đại diện lãnh đạo các ban, bộ, ngành, đoàn thể ở Trung ương và thành phố Hà Nội. Thay mặt Thường trực và các đồng chí Thành viên Hội đồng, tôi xin nhiệt liệt chào mừng và cảm ơn sự có mặt của đồng chí Tổng Bí thư, các đồng chí lãnh đạo, nguyên lãnh đạo Đảng và Nhà nước cùng toàn thể quý vị đại biểu, khách quý!

Hội nghị tổng kết nhiệm kỳ 2016-2021 và phương hướng, nhiệm vụ công tác nhiệm kỳ 2021-2026 của Hội đồng Lý luận Trung ương có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, đánh dấu tròn một phần tư thế kỷ Hội đồng được thành lập và hoạt động với tư cách là một cơ quan trực thuộc Bộ Chính trị, chịu sự lãnh đạo trực tiếp, toàn diện, thường xuyên của

* Bài phát biểu khai mạc Hội nghị tổng kết Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2016-2021 của đồng chí Nguyễn Xuân Thắng, Ủy viên Bộ Chính trị, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương, Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh.

Bộ Chính trị, Ban Bí thư. Do vậy, Hội nghị lần này không chỉ có nhiệm vụ nhìn lại, đánh giá kết quả nhiệm kỳ 5 năm qua, mà còn tổng kết công tác của Hội đồng qua 25 năm hoạt động và phát triển; rút ra những bài học kinh nghiệm sâu sắc; trên cơ sở đó, xác định mục tiêu, nhiệm vụ, đề ra phương hướng hoạt động của Hội đồng trong nhiệm kỳ tới và những năm tiếp theo; tiếp tục hoàn thiện vai trò, vị trí, chức năng, nhiệm vụ, kiện toàn tổ chức bộ máy để thực hiện tốt hơn những trọng trách được Đảng, Nhà nước và Nhân dân giao phó.

Với ý nghĩa đó, tại Hội nghị này, đề nghị các đồng chí thành viên Hội đồng thảo luận, đóng góp ý kiến, làm sâu sắc thêm một số nội dung sau:

Thứ nhất, tổng kết, đánh giá những kết quả đạt được của Hội đồng Lý luận Trung ương trong nhiệm kỳ vừa qua, đặt trong tổng thể một phần tư thế kỷ hoạt động của Hội đồng, nhất là trên các mặt: tổ chức thực hiện các chương trình tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận; tư vấn, tham mưu cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về các vấn đề lý luận chính trị, trong đó có việc xây dựng các chuyên đề nghiên cứu, học tập, tham gia vào quá trình xây dựng các văn kiện trình

Đại hội Đảng, đặc biệt là Văn kiện Đại hội lần thứ XIII; bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh, phản bác các quan điểm sai trái, thù địch; duy trì, phát triển quan hệ hợp tác, nhất là việc chủ trì và chịu trách nhiệm về nội dung của các cuộc hội thảo, trao đổi lý luận với các tổ chức nghiên cứu lý luận chính trị của các đảng cộng sản, đảng cầm quyền trên thế giới...

Với tinh thần thẳng thắn, khách quan, đề nghị các đồng chí nêu rõ không chỉ những thành tựu đã đạt được mà cả những hạn chế, bất cập còn tồn tại trên các mặt hoạt động của Hội đồng; nguyên nhân của những thành tựu và hạn chế; rút ra các bài học kinh nghiệm có tính xuyên suốt, nhất là những bài học về phát huy đúng vai trò, chức năng là cơ quan tư vấn về lý luận chính trị của Hội đồng; về sự phối hợp, tổ chức thực hiện, phát huy tinh thần chủ động, sáng tạo, nâng cao năng lực tổng hợp, phân tích, dự báo trong tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận của Hội đồng. Kết quả công tác của 5 nhiệm kỳ hoạt động, trong đó có nhiệm kỳ vừa qua, chính là thực tiễn sinh động và phong phú giúp chúng ta nhìn nhận, đánh giá một cách khách quan vị trí, vai trò, chức năng, nhiệm vụ của Hội đồng Lý luận Trung ương

GS.TS. Nguyễn Xuân Thắng, Ủy viên Bộ Chính trị, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương, Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh phát biểu khai mạc Hội nghị tổng kết Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2016-2021

Quét mã để xem video

xứng tầm là cơ quan tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận chính trị hàng đầu của Đảng.

Thứ hai, trên cơ sở tổng kết, đánh giá các kết quả đạt được, xác định mục tiêu, phương hướng, nhiệm vụ công tác của Hội đồng Lý luận Trung ương trong nhiệm kỳ tới và những năm tiếp theo. Hoạt động của Hội đồng cần bám sát chương trình làm việc toàn khóa của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư để có những tư vấn, tham mưu kịp thời cho Ban Chấp

hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư sớm kết luận các vấn đề đã chín, đã rõ, đã được thực tiễn kiểm chứng. Đặc biệt, cần xác định công tác tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận của Hội đồng gắn với những dấu mốc phát triển quan trọng của đất nước theo tinh thần Văn kiện Đại hội Đảng lần thứ XIII. Đó là:

- Đến năm 2025, đánh dấu thời điểm bản lề trong tiến trình hội nhập và phát triển của đất nước, khi nhiều vấn đề thực tiễn, lý luận trong sự nghiệp xây

dựng và bảo vệ Tổ quốc sau 50 năm kể từ khi đất nước hoàn toàn thống nhất, nhất là sau 40 năm tiến hành công cuộc đổi mới, đã được minh chứng, đã chín, đã rõ, có thể tổng kết, khẳng định: Cùng với việc nghiên cứu, vận dụng và bổ sung, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đây là cơ sở để chúng ta hoàn thiện lý luận về đường lối đổi mới - cấu phần quan trọng trong hệ thống lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của Việt Nam; bổ sung, hoàn thiện nền tảng tư tưởng của Đảng trong giai đoạn đổi mới, hội nhập và phát triển của đất nước.

- Đến năm 2030, kỷ niệm 100 năm thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam, đánh dấu bước ngoặt phát triển quan trọng của đất nước, với việc xác định mục tiêu trở thành nước đang phát triển, có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao: Đây là thời điểm chín muồi để chúng ta tiến hành tổng kết 40 năm thực hiện Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, nhất là 20 năm thực hiện Cương lĩnh (bổ sung, phát triển năm 2011); bổ sung, hoàn thiện cơ bản những nội dung then chốt của hệ thống lý luận về cách mạng Việt Nam. Trên cơ sở đó, xác định các

nội hàm mới để bổ sung, hoàn thiện Cương lĩnh, để Cương lĩnh tiếp tục là ngọn cờ tư tưởng, lý luận tiên phong của Đảng và dân tộc trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong giai đoạn mới (2030-2045).

Để làm được những công việc trên đây, các chương trình tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận của Hội đồng cần quán triệt sâu sắc quan điểm chỉ đạo của đồng chí Tổng Bí thư về: kiên định và đổi mới, kế thừa và phát triển, kết hợp nhuần nhuyễn giữa lý luận và thực tiễn. Bám sát hơn nữa yêu cầu tiếp tục luận giải và làm sâu sắc hơn những vấn đề lý luận quan trọng mà Báo cáo chính trị trình Đại hội XIII đã nêu ra, nhất là 5 bài học kinh nghiệm và 10 mối quan hệ lớn, như đồng chí Tổng Bí thư đã phát biểu tại Đại hội: “phản ánh các quy luật mang tính biện chứng, những vấn đề lý luận cốt lõi về đường lối đổi mới của Đảng ta, cần tiếp tục được bổ sung, hoàn thiện và phát triển phù hợp với thay đổi của thực tiễn; đòi hỏi chúng ta phải nhận thức đúng và đầy đủ, quán triệt sâu sắc và thực hiện thật tốt, có hiệu quả. Tuyệt đối không được cực đoan, phiến diện”.

Thứ ba, hơn 55 năm qua, nếu tính kể từ khi Bộ Chính trị ban hành Nghị

quyết số 131-NQ/TW ngày 28-12-1965 thành lập Ban Nghiên cứu lý luận Trung ương, dù được tổ chức dưới nhiều hình thức khác nhau, với nhiều tên gọi khác nhau (như: Ban Nghiên cứu lý luận Trung ương, thời kỳ 1965-1980; Viện Mác - Lênin, thời kỳ 1980-1992; Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, thời kỳ 1992-1996; và Hội đồng Lý luận Trung ương, từ năm 1996 đến nay), Đảng ta luôn có một cơ quan chuyên trách nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn, tư vấn, tham mưu phục vụ cho công tác lãnh đạo, chỉ đạo của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư. Trên thực tế, từ năm 1996 đến nay, Hội đồng Lý luận Trung ương là cơ quan chuyên trách nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn của Đảng, trực thuộc Bộ Chính trị, hoạt động ổn định, liên tục, có tổ chức bộ máy là cơ quan hội đồng.

Để Hội đồng Lý luận Trung ương đáp ứng được những yêu cầu, đảm đương được những trọng trách trong giai đoạn mới, đề nghị các đồng chí thảo luận, đóng góp ý kiến nhằm đổi mới phương thức, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của Hội đồng. Trước hết, xác định rõ vị trí, vai trò,

chức năng, nhiệm vụ của Hội đồng Lý luận Trung ương trong hệ thống chính trị; xây dựng tổ chức bộ máy Hội đồng hoạt động hiệu lực, hiệu quả; phát huy tốt hơn nữa vai trò của Thường trực Hội đồng, các Tiểu ban, Ban Thư ký, đội ngũ cộng tác viên và từng đồng chí thành viên Hội đồng; về cách thức tổ chức các kỳ họp của Hội đồng, sự phối hợp của Hội đồng với các ban, bộ, ngành trung ương và các địa phương, kế hoạch xây dựng đội ngũ cán bộ theo hướng kế thừa và phát triển, kết hợp giữa kiến thức uyên thâm, sâu rộng của các nhà khoa học có nhiều năm kinh nghiệm với sự năng động, đổi mới sáng tạo và hội nhập quốc tế của các nhà nghiên cứu lý luận trẻ; để Hội đồng Lý luận Trung ương thật sự là đầu mối tập hợp và kết tinh trí tuệ, sức sáng tạo của giới nghiên cứu khoa học lý luận chính trị trong cả nước.

Với tinh thần đó, thay mặt Thường trực Hội đồng, tôi xin tuyên bố khai mạc Hội nghị tổng kết nhiệm kỳ 2016-2021 và phương hướng, nhiệm vụ công tác nhiệm kỳ 2021-2026 của Hội đồng Lý luận Trung ương.

Chúc Hội nghị của chúng ta thành công tốt đẹp.

Xin trân trọng cảm ơn!

MỘT PHẦN ĐỜI ĐẢNG NHỎ - NHÌN LẠI VÀ ĐÔI ĐIỀU TÂM SỰ

• GS.TS. PHÙNG HỮU PHÚ*

Những năm tháng không thể nào quên

Tôi tham gia Hội đồng Lý luận Trung ương từ nhiệm kỳ đầu tiên - Nhiệm kỳ Đại hội VIII của Đảng (1996-2000), với tư cách là Hiệu trưởng Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội - thành viên vào loại trẻ nhất và có chức vụ vào loại thấp nhất. Chủ tịch Hội đồng lúc đó là GS. Nguyễn Đức Bình; thành viên Hội đồng là những nhà khoa học bậc thầy, bậc đàn anh rất đáng kính trọng như: Nguyễn Khánh, Phạm Minh Hạc, Đặng Xuân Kỳ, Nguyễn Duy Quý, Trần Xuân Trường, Trần Trọng Tân, Nguyễn Phú Trọng... Đây là những năm tháng tôi tập làm quen với công tác nghiên cứu lý luận, lắng nghe, học hỏi, tích lũy và làm theo các bậc tiền

bối. Nhiệm kỳ thứ hai (2001-2005), do bận rộn công việc của thành phố Hà Nội, tôi không tham gia Hội đồng. Từ nhiệm kỳ thứ ba (2006-2010) đến nay, tôi liên tục tham gia Hội đồng, và từ tháng 11-2007 được Bộ Chính trị phân công kiêm nhiệm Phó Chủ tịch Thường trực Hội đồng - thắm thoát đã gần trọn 3 nhiệm kỳ. Trong 51 năm công tác, tôi đã trải qua bốn môi trường làm việc: Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội (nay là Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội); Thành ủy, Hội đồng nhân dân thành phố Hà Nội; Ban Tuyên giáo Trung ương; Hội đồng Lý luận Trung ương, trong đó thời gian làm việc lâu nhất và gắn bó suốt quá trình công tác là trường đại học; sau đó là Hội đồng Lý luận Trung ương - 20 năm là thành viên Hội đồng, 14 năm là Phó Chủ tịch

* Nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, nguyên Phó Trưởng ban Thường trực Ban Tuyên giáo Trung ương, Phó Chủ tịch Thường trực Hội đồng Lý luận Trung ương 3 nhiệm kỳ, từ 2007-2021.

GS.TS. Phùng Hữu Phú phát biểu kết luận Tọa đàm khoa học “Phúc lợi xã hội cho công nhân, viên chức, người lao động và vai trò của Công đoàn Việt Nam” do Hội đồng Lý luận Trung ương phối hợp với Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam tổ chức

Thường trực. Với khoảng thời gian gần một thập niên rưỡi, hơn 5.000 ngày, gắn bó với Hội đồng, cùng anh em, bè bạn chung lưng đấu cật phấn đấu xây dựng Hội đồng, Cơ quan Hội đồng, trải qua bao nhiêu công việc, cùng chung vui buồn, sướng khổ... Với tôi, Hội đồng Lý luận Trung ương thật sự là một gia đình lớn, gắn bó máu thịt với một phần đời đầy ắp kỷ niệm, không thể nào quên.

Sự khỏe nhẹ và niềm vui của người nông phu trong vụ bội thu

Nhiệm kỳ thứ năm của Hội đồng Lý luận Trung ương (2016-2021) đã kết thúc tốt đẹp. Cuối tháng 4-2021 vừa rồi, Hội nghị Tổng kết nhiệm kỳ đã diễn ra trang trọng, hoàn hảo. Là một cán bộ nhiều năm gắn bó với Hội đồng, tôi thấy lòng khỏe nhẹ vì đã hoàn

thành nhiệm vụ, giống như anh nông phu vừa cày xong thửa ruộng nhà. Tôi vui mừng vì sau 25 năm, Hội đồng đã trưởng thành về nhiều mặt, đã làm được nhiều việc, tạo dấu ấn đáng tự hào. Là một trong những người đứng mũi chịu sào, tôi vui vì những điều mong muốn, trăn trở suốt bao năm, về cơ bản đã được thực hiện. Hội đồng đã có một cơ ngơi tuy chưa thật đàng hoàng, to đẹp, nhưng xinh xắn, tọa lạc trên một vị trí đắc địa và có những điều kiện cần thiết để tác nghiệp; vui vì Hội đồng đã có một tổ chức bộ máy gọn nhẹ, tương đối hoàn chỉnh, ngày càng chuyên nghiệp, hoạt động hiệu quả; có một đội ngũ chuyên gia có uy tín và danh tiếng với những công trình nghiên cứu, những đề xuất, tham vấn có giá trị được Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư và giới lý luận ghi nhận. Giản dị mà quý

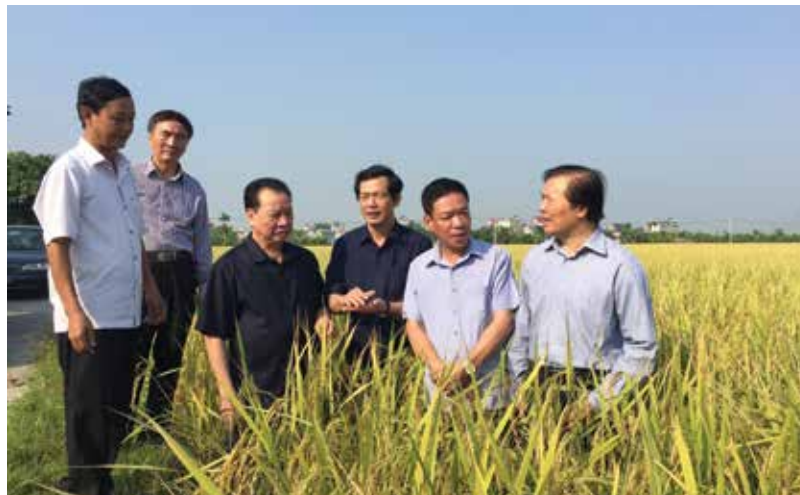

Đồng chí Lê Hồng Anh, Ủy viên Bộ Chính trị, Thường trực Ban Bí thư trao Huân chương Độc lập cho các cá nhân xuất sắc của Hội đồng Lý luận Trung ương

Lễ ký thỏa thuận hợp tác giữa Hội đồng Lý luận Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam với Hội đồng Khoa học Quốc gia Lào

Tham quan cánh đồng lúa cao sản xã Đông Phương, huyện Đông Hưng trong đợt nghiên cứu "Tổng kết một số vấn đề lý luận, thực tiễn qua 30 năm thực hiện Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, trọng tâm là 10 năm thực hiện Cương lĩnh 2011" tại Thái Bình

hơn nữa là Hội đồng, đặc biệt Cơ quan Hội đồng, đã thật sự trở thành một mái nhà chung mà mọi thành viên đều gắn bó, yêu mến, tự hào.

Tri ân những người bạn đồng hành

Nghiên cứu lý luận là một nghề rất khó, đòi hỏi rất cao. Để có một phát hiện mới, một ý tưởng mới, một kiến giải mới đòi hỏi phải bỏ rất nhiều công sức để đọc, để quan sát, chất lọc, phân tích, suy ngẫm - những công việc này không thể đo đếm một cách cơ học được. Làm công tác nghiên cứu ở nước ta càng rất khó vì ta chưa tạo lập được một thói quen, một tư duy, một văn hóa trọng lý luận, và do vậy còn rất thiếu môi trường thể chế tạo động lực cho sáng tạo lý luận, và cũng còn không ít những rào cản, những trở ngại lẽ ra không đáng có để làm nản lòng những người làm nghề nghiên cứu lý luận. Trong điều kiện như vậy, những gì Hội đồng làm được, Cơ quan Hội đồng làm được trong 25 năm qua, nhất là trong 5, 10 năm trở lại đây là rất quý. Với cá nhân tôi, gần 3 nhiệm kỳ giữ trách nhiệm Phó Chủ tịch thường trực Hội đồng có làm được chút công việc gì cũng là nhờ sự đồng thuận và ủng hộ của tập thể Thường trực Hội đồng;

sự cộng tác, giúp đỡ của các đồng chí thành viên Hội đồng, đặc biệt là anh chị em Cơ quan Hội đồng, từ các em, các cháu văn phòng, đội xe, đến anh em, bè bạn Ban Thư ký và cộng tác viên khoa học. Tôi xin được tri ân những tình cảm và sự giúp đỡ quý báu của tất cả mọi người và sẽ trân trọng giữ mãi những kỷ niệm đẹp về các bạn.

Mong ước và kỳ vọng

Đã qua gần 3 nhiệm kỳ làm quản lý ở Hội đồng; đã qua 51 năm công tác liên tục, đã đến lúc tôi cần được nghỉ ngơi và trở về với nghề gốc của mình là nghề giáo ở chính nơi tôi đã khởi nghiệp. Tạm biệt mái nhà đã gắn bó với tôi một phần đời đáng nhớ; tạm biệt các bạn, các em, các cháu từng chia ngọt, sẻ bùi, tôi cầu mong mọi người bình an, vui khỏe, hạnh phúc, tiếp tục đoàn kết, chung sức, đồng lòng xây dựng Hội đồng Lý luận thân yêu của chúng ta phát triển mạnh mẽ và bền vững. Tôi rất tin tưởng, dưới sự dẫn dắt đầy tâm huyết, trí tuệ, bản lĩnh và nhân văn của các đồng chí Thường trực, của Chi ủy, Hội đồng ta nhất định sẽ gặt hái nhiều thành công mới, tiếp tục bồi đắp và làm rạng ngời danh tiếng Hội đồng Lý luận Trung ương.

CÔNG TÁC LÝ LUẬN: THỰC TRẠNG, VẤN ĐỀ VÀ GIẢI PHÁP*

• GS.TS. TẠ NGỌC TẤN

Một số giải pháp nhằm đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác lý luận của Đảng

Từ thực tế và các vấn đề đặt ra có thể nêu lên một số giải pháp cơ bản nhằm đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác lý luận, đáp ứng yêu cầu phục vụ cho việc hoạch định đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước trong giai đoạn mới.

Đổi mới nhận thức của cán bộ, đảng viên, nhất là đội ngũ cán bộ chiến lược về công tác lý luận.

Việc đổi mới nhận thức về công tác lý luận đặt ra trước hết đối với *đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý, nhất là đội ngũ cán bộ chiến lược, những người đứng đầu các cơ quan đảng, nhà nước trong việc hiểu đúng vai trò, vị trí, tầm quan*

trọng và tính chất của công tác lý luận trong xây dựng, phát triển đất nước. Đây là điều kiện quyết định không chỉ để có một môi trường tích cực cho việc phát triển lý luận, mà quan trọng hơn là nhằm hai mục đích lớn hơn. Mục đích thứ nhất, từ nhận thức đúng đắn về lý luận, đội ngũ cán bộ chiến lược của Đảng sẽ ý thức đầy đủ hơn trong việc học tập, nghiên cứu, nâng cao sự hiểu biết có hệ thống về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, cùng những thành tựu lý luận mácxít hiện đại. Đến lượt nó, đó chính là cơ sở để củng cố niềm tin, lý tưởng và ý thức chính trị cho cán bộ. Mục đích thứ hai, giúp đội ngũ cán bộ chiến lược quan tâm đúng mức đến công tác tổ chức nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tế, tiếp nhận và vận dụng những thành

* Trích Báo cáo để dẫn trình bày tại Hội nghị lần thứ tư Hội đồng Lý luận Trung ương, ngày 23-12-2017 của GS.TS. Tạ Ngọc Tấn, nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, nguyên Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Phó Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương.

tự lý luận mới vào thực tiễn công cuộc đổi mới, xây dựng và phát triển đất nước.

Đổi mới nội dung, phương pháp, nâng cao chất lượng công tác nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn.

Về nội dung, kết hợp tốt 5 phương hướng nghiên cứu. *Phương hướng thứ nhất*, tiếp tục đào sâu nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin, khẳng định được những giá trị đúng đắn, những vấn đề phương pháp luận cốt lõi, những vấn đề lịch sử đã vượt qua. *Phương hướng thứ hai*, mở rộng việc nghiên cứu, tiếp thu có chọn lọc những thành tựu lý luận của nhân loại, những bài học thành công, thất bại của phong trào công nhân, cộng sản, của chủ nghĩa xã hội hiện thực và những thành tựu lý luận khác của nhân loại, theo phương châm tận dụng tốt nhất những giá trị tích cực của nhân loại phục vụ cho lợi ích dân tộc, cho mục tiêu xây dựng chủ nghĩa xã hội. *Phương hướng thứ ba*, tiếp tục nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh, làm rõ hơn và truyền bá sâu rộng trong cán bộ, đảng viên và nhân dân những giá trị sáng tạo to lớn của Người về vận dụng chủ nghĩa Mác - Lênin vào điều kiện lịch sử

GS.TS. Tạ Ngọc Tấn

cụ thể của Việt Nam. *Phương hướng thứ tư*, tiếp tục đẩy mạnh hoạt động nghiên cứu gắn với tổng kết thực tế, đặc biệt là các mô hình hay, những kinh nghiệm tốt trong việc giải quyết các mối quan hệ lớn, cập nhật và làm rõ những vấn đề mới phát sinh trong thực tiễn, phát hiện và phản biện kịp thời những chính sách không còn phù hợp. *Phương hướng thứ năm*, nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tế, tiếp tục làm sáng tỏ hơn mô hình chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, luận giải và làm rõ những vấn đề thực tiễn xây dựng, phát

Khảo sát về công nhân, công đoàn tại Khu công nghiệp Thăng Long (Đông Anh - Hà Nội)

triển đất nước đang đặt ra, xây dựng cơ sở khoa học và thực tế phục vụ tốt cho việc hoạch định đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước.

Để thực hiện tốt 5 phương hướng trên, cần thực sự đổi mới tư duy lý luận, đổi mới phương pháp nghiên cứu, tổng kết thực tiễn, vận dụng những phương pháp, cách tiếp cận hiện đại. Đặc biệt, “các cơ quan lãnh đạo của Đảng từ Trung ương tới cơ sở” phải “đổi mới phương pháp, phong cách, lề lối làm việc” theo yêu cầu mà Đại hội XII của Đảng đề ra là “khoa học, tập thể, dân chủ, gần dân, trọng dân, vì dân, bám sát thực tiễn, nói đi đôi với làm”¹.

Những phương pháp, phong cách đó là cần thiết đối với hoạt động lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng nói chung, đồng thời cũng là điều kiện cần thiết cho việc đổi mới nội dung, phương pháp nghiên cứu, phát triển lý luận nói riêng.

Đổi mới tổ chức hệ thống các cơ quan nghiên cứu và xây dựng, sử dụng đội ngũ cán bộ, chuyên gia lý luận.

Báo cáo Chính trị tại Đại hội XII của Đảng đã chỉ rõ yêu cầu: “Đổi mới mô hình tổ chức, phương thức hoạt động, nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động của cơ quan nghiên cứu lý luận của Đảng; đầu tư thích đáng cho việc xây dựng, phát triển đội ngũ cán bộ

1. Đảng Cộng sản Việt Nam: Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII, Sđd, tr. 51.

lý luận, nhất là những chuyên gia đầu ngành”¹. Trên thực tế, mô hình tổ chức các cơ quan nghiên cứu lý luận của Đảng đã được hình thành trong quá trình Đổi mới, đến nay chưa có thay đổi, cơ chế vận hành của hệ thống có những chuyển biến nhất định nhưng nhiều vấn đề chưa rõ ràng, nhất là cơ chế vận hành, sự phân định trách nhiệm, các điều kiện cho việc thực hiện nhiệm vụ chính trị, quan hệ giữa các cơ quan nghiên cứu trong cả nước. Hoạt động nghiên cứu, phát triển lý luận còn tách rời với hoạt động tham mưu về chính sách. Vì thế, việc đổi

mới mô hình tổ chức, cơ chế vận hành của các cơ quan nghiên cứu, phát triển lý luận theo tinh thần Đại hội XII của Đảng là cấp bách.

Việc xây dựng, sử dụng đội ngũ cán bộ, chuyên gia lý luận – từ công tác đào tạo ban đầu, đào tạo, bồi dưỡng chuyên gia đến chế độ sử dụng, đãi ngộ với cán bộ nghiên cứu lý luận, nhất là cán bộ khoa học đầu ngành, cần được đổi mới đồng bộ. Cần có chính sách thu hút nhân tài vào các ngành – đào tạo, nghiên cứu lý luận chính trị thông qua chính sách đãi ngộ thích đáng và nhiều biện pháp ưu đãi khác. Đối

Khảo sát về công nhân và công đoàn tại Khu công nghiệp Bình Dương

1. Đảng Cộng sản Việt Nam: Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII, Sđd, tr. 201.

Đoàn cán bộ Hội đồng Lý luận Trung ương do GS.TS. Tạ Ngọc Tấn làm Trưởng đoàn trao đổi với Lãnh đạo Đảng Nước Nga thống nhất về vấn đề xây dựng Đảng và phương thức lãnh đạo, cầm quyền, trong đợt khảo sát tại Liên bang Nga

với các chuyên gia đầu ngành, cần có chính sách sử dụng thống nhất, chế độ đãi ngộ thích hợp, khuyến khích đối với các thành tựu nghiên cứu. Cần có chính sách sử dụng, khai thác hợp lý đối với những cán bộ, chuyên gia lý luận đã quá tuổi lao động nhưng còn có sức khỏe và năng lực làm việc tốt.

Đổi mới về cơ chế, chính sách, chế độ trong công tác lý luận.

Cần thiết phải đổi mới chính sách đầu tư, phân bổ nguồn lực tài chính, kết cấu hạ tầng kỹ thuật và điều kiện làm việc cho công tác nghiên cứu lý luận. Về quản lý tài chính đối với hoạt động nghiên cứu lý luận, cần chuyển sang chế độ đặt hàng, quyết toán đầu

tư theo kết quả nghiên cứu, kiên quyết cắt bỏ những khâu thủ tục hành chính, giấy tờ phức tạp và không có ý nghĩa thực tế. Các kết quả nghiên cứu phải có địa chỉ sử dụng hoặc gắn liền với yêu cầu hoạch định chính sách. Cần có sự chỉ đạo, đánh giá chung, thống nhất trong cả hệ thống để tránh sự chồng chéo, trùng lặp đề tài, gây lãng phí nguồn lực đầu tư.

Để thúc đẩy hoạt động nghiên cứu lý luận cần có chính sách, chế độ đầu tư, đảm bảo các điều kiện hạ tầng kỹ thuật như thông tin, tư liệu, thư viện, không gian làm việc cho các cơ quan lý luận, các nhà khoa học, nhất là các chuyên gia đầu ngành.

ĐỂ VIỆT NAM CÓ MỘT NỀN LÝ LUẬN CÁCH MẠNG TIẾN BƯỚC CÙNG THỜI ĐẠI

• PGS.TS. PHẠM VĂN LINH*

Với cương vị là Phó Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương, nhiệm kỳ thứ năm, thời điểm cơ quan Hội đồng kỷ niệm 25 năm Ngày thành lập, tôi suy nghĩ nhiều về phát biểu chỉ đạo của đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Hội nghị Tổng kết nhiệm kỳ 2016-2021 của Hội đồng. Với nhiều ý kiến mang tính tổng kết, tâm huyết và sâu sắc, người đứng đầu Đảng ta trần trở về yêu cầu, sứ mệnh của lý luận chính trị đóng góp vào sự nghiệp phát triển của đất nước, làm thế nào để xây dựng được một nền lý luận cách mạng của Việt Nam xứng tầm với một đảng chân chính chuẩn bị kỷ niệm tròn 100 năm ngày thành lập? Đây là mong muốn chính đáng, có cơ sở và niềm tin chúng ta làm được, là việc làm có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc.

Một câu hỏi đặt ra là phải chăng hiện nay chưa có lý luận cách mạng riêng của Việt Nam. Điều này không đúng! Trải qua 91 năm từ ngày thành lập, lãnh đạo cách mạng đến nay, hệ thống các văn kiện của Đảng là những công trình vĩ đại, tổng kết từ thực tiễn, khái quát, rút ra những vấn đề lý luận ở tầm chủ trương, đường lối để lãnh đạo đất nước, giải quyết những vấn đề to lớn trong các giai đoạn lịch sử. Thử hỏi nếu không có lý luận cách mạng về giải phóng giai cấp, giải phóng dân tộc đúng đắn, Việt Nam có thể đánh đuổi giặc ngoại xâm, các đế quốc lớn xâm lược để giành độc lập trong điều kiện một nước nghèo, kém phát triển không? Và nếu không có lý luận cách mạng đúng đắn, hình thành nên đường lối đổi mới, làm sao Việt Nam có được

* Nguyên Phó Trưởng ban Tuyên giáo Trung ương, Phó Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương.

PGS.TS. Phạm Văn Linh phát biểu tại cuộc tọa đàm “Một số vấn đề lý luận - thực tiễn về tiếp tục đổi mới chính sách, pháp luật về đất đai trong thời kỳ đẩy mạnh toàn diện công cuộc đổi mới ở Việt Nam”

ơ đồ, vị thế, tiềm năng, uy tín quốc tế như ngày nay?

Một vấn đề nữa là, lý luận cách mạng của Việt Nam cần được hiểu như thế nào trong dòng chảy chung của nhân loại. Trước hết, cần khẳng định đó là hệ thống lý luận cách mạng, được xây dựng trên nền tảng của chủ nghĩa Mác - Lênin, đó là sự lựa chọn của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong quá trình đi tìm đường cứu nước và từ thực

tiễn Việt Nam trong gần một thế kỷ lãnh đạo cách mạng của Đảng. Không giáo điều, không rập khuôn máy móc, không sao chép, kiên định những nguyên lý, phương pháp luận đúng đắn kết hợp với tiếp thu những tinh hoa của nhân loại, Đảng Cộng sản Việt Nam, nhân dân Việt Nam từ thực tiễn phát triển đất nước sáng tạo, xây dựng nên lý luận của mình, giải quyết các vấn đề thực tiễn của mình. Thế giới

Hội nghị cộng tác viên Hội đồng Lý luận Trung ương năm 2018

ngày nay có nhiều trào lưu, học thuyết, mô hình chế độ xã hội khác nhau, kể cả những vấn đề liên quan đến “chủ nghĩa xã hội”. Tuy nhiên, chỉ có lý luận nào kế thừa, tiếp thu được tinh hoa của nhân loại, được chính đảng tiên phong đại diện cho lợi ích giai cấp công nhân, nhân dân, cả dân tộc vận dụng thành công, sáng tạo vào thực tiễn đất nước thì lý luận đó, nói như Chủ tịch Hồ Chí Minh, là chân chính nhất, cách mạng nhất.

Cuối cùng, một nền lý luận cách mạng Việt Nam trước hết phải là một bộ phận cốt lõi, cơ bản của nền tảng tư tưởng của Đảng Cộng sản Việt Nam, cơ sở để xây dựng nên cương lĩnh, đường lối cách mạng Việt Nam trong các giai đoạn, bảo đảm cho đất nước xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội. Nền lý luận cách mạng Việt Nam trước hết được xây dựng dựa trên những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin,

Các đại biểu dự tọa đàm khoa học “Phát huy nguồn lực tôn giáo trong phát triển đất nước hiện nay” do Hội đồng Lý luận Trung ương và Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam phối hợp tổ chức

kế thừa và phát triển trong điều kiện mới, đồng thời tiếp thu những tinh hoa của dân tộc và của thời đại, đặc biệt là vận dụng, phát triển sáng tạo vào thực tiễn Việt Nam. Đó là hệ thống lý luận về các vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam từ khi Đảng ra đời, lãnh đạo cách mạng lập nên nhà nước dân chủ nhân dân đầu tiên ở Đông Nam châu Á cho đến khi xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Rõ ràng rằng, đó chính là hệ thống lý luận cách mạng, khoa học và hoàn chỉnh về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam.

Hội đồng Lý luận Trung ương, một đầu mối quan trọng về nghiên cứu, tư vấn các vấn đề lý luận chính trị cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị và Ban Bí thư chắc chắn sẽ có vai trò to lớn trong việc hiện thực hóa mong muốn của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng về vấn đề này, đây cũng chính là mong muốn của toàn Đảng, toàn dân trong việc thực hiện khát vọng phát triển đất nước trở thành nước phát triển, theo định hướng xã hội chủ nghĩa vào giữa thế kỷ này.

HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG VỚI NHIỆM VỤ ĐẤU TRANH PHẢN BÁC CÁC QUAN ĐIỂM SAI TRÁI, THÙ ĐỊCH TRONG THỜI KỲ MỚI

• THƯỢNG TƯỚNG NGUYỄN TRỌNG NGHĨA*

Là một cơ quan tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về các vấn đề lý luận chính trị, Hội đồng Lý luận Trung ương những năm qua đã có những đóng góp rất to lớn, quan trọng vào công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, nhất là trong xây dựng các luận cứ lý luận, khoa học cũng như trực tiếp đấu tranh với các quan điểm sai trái, thù địch... Để tiếp tục phát huy thế mạnh của Hội đồng và đáp ứng yêu cầu đặt ra trong tình hình mới, theo tôi Hội đồng Lý luận Trung ương cần và có thể đẩy mạnh nghiên cứu, đổi mới, sáng tạo, giúp giải quyết các nhiệm vụ với các giải pháp sau:

Thượng tướng Nguyễn Trọng Nghĩa

Một là, bám sát chủ trương, Nghị quyết và các văn kiện Đại hội XIII của

* Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng ban Tuyên giáo Trung ương, thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2016-2021.

Đảng về công tác tư tưởng, lý luận trong tình hình mới, Hội đồng Lý luận Trung ương cần tham gia tích cực vào việc sơ kết Nghị quyết số 35-NQ/TW ngày 22-10-2018 của Bộ Chính trị khóa XII về tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới; Nghị quyết số 37-NQ/TW ngày 09-10-2014 của Bộ Chính trị khóa XI về công tác lý luận và định hướng nghiên cứu đến năm 2030, có nhiều báo cáo tư vấn chung và trên một số lĩnh vực cụ thể để Bộ Chính trị, Ban Bí thư khóa XIII có quyết sách mới về công tác lý luận và bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng.

Hai là, Hội đồng Lý luận Trung ương tiếp tục bám sát các định hướng, vận dụng có hiệu quả các biện pháp của Nghị quyết số 37-NQ/TW ngày 09/10/2014 của Bộ Chính trị khóa XI về công tác lý luận và định hướng nghiên cứu đến năm 2030, tiếp tục xây dựng các luận cứ lý luận, khoa học trên các lĩnh vực chính trị, tư tưởng, văn hóa phục vụ việc đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch.

Ba là, trong nghiên cứu, đấu tranh bảo vệ các quan điểm lý luận của Đảng, cần kết hợp nhiều biện pháp, chú trọng giữa “xây” và “chống”, lấy “xây” là nhiệm vụ cơ bản, chiến lược,

lâu dài, làm cho tư tưởng tiến bộ, tích cực thấm sâu vào toàn bộ đời sống xã hội, có tác dụng uốn nắn những biểu hiện lệch lạc, cải tạo những tư tưởng lạc hậu, đẩy lùi những sai trái.

Bốn là, với tiềm năng khoa học và kinh nghiệm nghiên cứu lý luận, Hội đồng Lý luận Trung ương cần tăng cường công tác dự báo về tình hình tư tưởng chính trị, chủ động nắm chắc tình hình tư tưởng, kịp thời nghiên cứu, làm rõ các vấn đề tư tưởng nảy sinh, còn vướng mắc trong thực tiễn, nhằm kịp thời định hướng và ổn định dư luận xã hội, bảo đảm sự thống nhất tư tưởng trong Đảng, đồng thuận trong xã hội.

Năm là, Hội đồng Lý luận Trung ương xây dựng có kế hoạch để thường xuyên hơn trong tổ chức các cuộc hội thảo, tọa đàm về những vấn đề lý luận mới, trao đổi, rút kinh nghiệm giữa các cơ quan chức năng, lực lượng nòng cốt chuyên sâu trong đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch với phương châm vừa làm, vừa rút kinh nghiệm.

Hỗ trợ các ban, bộ, ngành Trung ương và các địa phương trong nghiên cứu khoa học lý luận chính trị. Chủ động, phối hợp chặt chẽ với các cơ quan nghiên cứu lý luận và các cơ

quan thông tấn, báo chí, xuất bản trong quá trình tổ chức triển khai các hoạt động nghiên cứu và công bố kết quả nghiên cứu để cung cấp thông tin kịp thời, chính xác, khách quan, đúng định hướng cho các cơ quan liên quan, nâng cao hiệu quả của công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng.

Sáu là, phát huy vai trò của cơ quan nghiên cứu lý luận chính trị đầu ngành, đồng thời với đổi mới mạnh mẽ nội dung, phương thức hoạt động, bảo đảm tính Đảng, tính khoa học, tính chiến đấu, tính thực tiễn, nâng cao vai trò và hiệu quả hoạt động của cơ quan nghiên cứu lý luận của Đảng; đầu tư xây dựng, phát triển đội ngũ cán bộ lý luận, có cơ chế, chính sách thu hút, sử dụng, đãi ngộ các chuyên gia đầu ngành nhằm đạt tối ưu chất lượng nhiệm vụ.

Công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch là một

cuộc chiến đầy cam go, không khoan nhượng, phải hết sức kiên trì, kiên định, thường xuyên, liên tục, sáng tạo, mang tính trí tuệ và tính chiến đấu cao trên mặt trận tư tưởng. Với quyết tâm chính trị của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân, toàn hệ thống chính trị; với tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII, chúng ta sẽ tiếp tục vượt qua các khó khăn, thách thức, phấn đấu đạt những mục tiêu đề ra. Với bề dày kinh nghiệm và lực lượng cán bộ nghiên cứu lý luận đông đảo, tôi tin rằng Hội đồng Lý luận Trung ương chắc chắn sẽ có những đóng góp quan trọng vào việc bảo vệ, bổ sung, phát triển nền tảng tư tưởng của Đảng; hoàn thiện lý luận về đường lối đổi mới, về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta; góp phần làm thất bại mọi âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch, phản động, cơ hội chính trị trên lĩnh vực tư tưởng - văn hóa.

NHỮNG KỶ NIỆM SÂU SẮC, ẤN TƯỢNG, TỰ HÀO VÀ NHỮNG MONG MUỐN ĐỐI VỚI HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG

• THƯỢNG TƯỚNG, PGS.TS. BÙI VĂN NAM*

Hội đồng Lý luận Trung ương là cơ quan trực thuộc Bộ Chính trị, có vai trò tham mưu, tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về các vấn đề lý luận chính trị phục vụ công tác lãnh đạo, chỉ đạo. Trải qua 25 năm hoạt động, Hội đồng đã đạt được những thành tích và kết quả to lớn, đáp ứng kỳ vọng của lãnh đạo Đảng, Nhà nước về nghiên cứu và phát triển lý luận chính trị phục vụ hoạch định đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Là một trong 44 thành viên của Hội đồng nhiệm kỳ 2016-2021, với tư cách là đại diện lãnh đạo Bộ Công an, tôi cảm thấy rất vinh dự, tự hào khi được đóng góp một phần công sức

Thượng tướng, PGS.TS. Bùi Văn Nam

của mình vào công cuộc xây dựng và phát triển nền lý luận cách mạng của nước nhà.

Trong nhiệm kỳ 2016-2021 vừa qua, Hội đồng đã tổ chức triển khai thực hiện nhiều nhiệm vụ lớn và quan trọng, đạt được những kết quả hết sức

* Nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, nguyên Thứ trưởng Bộ Công an, thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2016-2021.

nổi bật, điển hình là: (1) Thực hiện nhiệm vụ tư vấn, cung cấp cơ sở khoa học cho Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Bộ Chính trị, Ban Bí thư hoạch định đường lối, chủ trương phát triển đất nước; (2) Tổ chức triển khai thực hiện có hiệu quả Chương trình nghiên cứu lý luận chính trị giai đoạn 2016 - 2020; (3) Hoàn thành nhiệm vụ tổng kết một số vấn đề lý luận và thực tiễn qua 30 năm thực hiện Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, trọng tâm là 10 năm thực hiện Cương lĩnh (bổ sung, phát triển năm 2011); (4) Hội đồng và các tiểu ban của Hội đồng tích cực, chủ động tham gia xây dựng dự thảo Văn kiện Đại hội XIII của Đảng, góp phần quan trọng vào sự thành công tốt đẹp của Đại hội; (5) Tích cực đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, phê phán các quan điểm sai trái, thù địch. Các báo cáo tư vấn của Hội đồng đã góp phần giúp Bộ Chính trị, Ban Bí thư có những quyết sách đúng đắn, kịp thời, phù hợp với thực tiễn. Qua đó thấy rằng, trong nhiệm kỳ vừa qua, Hội đồng đã hoàn thành tốt chức năng, nhiệm vụ của mình. Những kết quả đó đã được đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đánh giá cao trong bài phát biểu tại Hội nghị Tổng kết công tác của Hội đồng nhiệm kỳ

2016-2021. Đặc biệt, đồng chí Tổng Bí thư đã khẳng định Hội đồng là một tập thể đoàn kết, trách nhiệm, là đầu mối kết nối các thành viên của Hội đồng, tập hợp được sức mạnh trí tuệ tập thể của các nhà khoa học đầu ngành trong các lĩnh vực.

Là thành viên Hội đồng trong nhiệm kỳ vừa qua, tôi có ấn tượng sâu sắc về cách thức, phương pháp tổ chức thực hiện nhiệm vụ của Hội đồng rất khoa học, bài bản, chủ động, có kế hoạch và được kiểm tra, giám sát tiến độ thường xuyên. Các tiểu ban trực thuộc Hội đồng luôn được quan tâm kiện toàn, không ngừng nâng cao hiệu quả hoạt động, đi vào chiều sâu, phát huy được sức mạnh của tập thể các nhà khoa học. Quá trình hoạt động của Hội đồng luôn đề cao tính khoa học, dân chủ, đồng thời giữ vững nguyên tắc tập trung, ý kiến của các nhà khoa học, các thành viên Hội đồng luôn được lãnh đạo Hội đồng lắng nghe và tiếp thu một cách trân trọng. Điều này thể hiện rõ nét trong các hội nghị, các cuộc họp, hội thảo, tọa đàm và các buổi sinh hoạt khoa học của Hội đồng.

Sự phối hợp giữa Hội đồng Lý luận Trung ương và các ban, bộ, ngành, địa phương (trong đó có Bộ Công an) trong những năm qua có hiệu quả rõ rệt. Cụ thể, Hội đồng đã phối hợp với

Đoàn Bộ Công an thăm và chúc mừng Hội đồng Lý luận Trung ương nhân dịp kỷ niệm 20 năm thành lập (30-10-1996 – 30-10-2016)

Bộ Công an tổ chức nghiên cứu thành công nhiều chuyên đề phục vụ tổng kết 30 năm thực hiện Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội; kết hợp tổ chức các cuộc hội thảo khoa học, gần đây nhất là Hội thảo khoa học cấp quốc gia *“Bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh, phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới”* được tổ chức trước thềm Đại hội XIII của Đảng, tạo được tiếng vang và ấn tượng tốt đẹp. Có được thành công này là do sự chỉ đạo chặt chẽ của Thường trực Hội đồng, sự nhiệt tình tham gia của các thành viên Hội đồng, Văn phòng

Hội đồng. Lãnh đạo Bộ Công an xin ghi nhận sự phối hợp nhiệt tình, quan tâm giúp đỡ của Hội đồng đối với sự hình thành, bổ sung, phát triển hệ thống lý luận của lực lượng Công an nhân dân, phục vụ đắc lực cho thực tiễn công tác bảo vệ an ninh quốc gia, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội của đất nước trong tình hình mới.

Trong Văn kiện Đại hội XIII của Đảng, công tác lý luận đã được định hướng rõ ràng: *“Nâng tầm tư duy lý luận của Đảng, đẩy mạnh tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận, cung cấp kịp thời cơ sở khoa học cho việc hoạch định đường lối, chủ trương của Đảng, chính*

sách, pháp luật của Nhà nước". Đồng thời, trước tình hình thế giới và khu vực có những biến động nhanh chóng không ngừng, thời cơ và thách thức đối với đất nước luôn đan xen, đòi hỏi lý luận "phải có tầm nhìn vượt trước"¹, vì vậy thời gian tới, tôi rất mong Hội đồng tiếp tục triển khai thực hiện những chương trình nghiên cứu lý luận lớn, mang tính thời đại, quy tụ và tập hợp được các nhà khoa học xuất sắc, phát huy trí tuệ tập thể của đội ngũ trí thức cả nước để tập trung làm rõ những vấn đề lý luận căn cốt của cách mạng Việt Nam trong thời kỳ mới. Đồng thời, tôi cũng mong muốn Hội đồng phát huy hơn nữa vai trò cơ quan đầu mối phối hợp các ban, bộ, ngành Trung ương trong hoạt động tổng kết thực tiễn, nòng cốt là các cơ quan và đội ngũ làm công tác lý luận trên cả nước; tạo ra được những diễn đàn thảo luận sôi nổi về lý luận trên tinh thần dân chủ, khoa học, tiến bộ, cầu thị, trân trọng những ý kiến sáng tạo, đổi mới.

Về phía Bộ Công an, tôi trân trọng đề nghị trong thời gian tới, Hội đồng quan tâm phối hợp nghiên cứu làm sáng tỏ một số vấn đề mới đã được nêu trong Văn kiện Đại hội XIII của Đảng,

cụ thể: (1) Nghiên cứu, phát triển "lý luận an ninh" và "nghệ thuật bảo vệ an ninh quốc gia"; (2) Chủ trương "đổi mới và nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục, bồi dưỡng quốc phòng, an ninh cho cán bộ, công chức, viên chức và toàn dân"; (3) Nhiệm vụ "nâng cao năng lực dự báo chiến lược, giữ vững thế chủ động chiến lược" trong lĩnh vực quốc phòng, an ninh; (4) Nhiệm vụ xây dựng lực lượng Công an nhân dân với mục tiêu đến năm 2030 "có một số lực lượng tiến thẳng lên hiện đại"; (5) Chăm lo và thực hiện tốt chính sách "hậu phương Công an".

Năm năm tham gia Hội đồng vừa qua là khoảng thời gian rất có ý nghĩa đối với tôi, để lại trong tôi nhiều kỷ niệm sâu sắc, khó quên. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã dạy: "Không có lý luận cách mạng thì không có phong trào cách mạng" và "chỉ có một đảng có lý luận tiên phong hướng dẫn thì mới có thể làm tròn được vai trò chiến sĩ tiên phong"². Tôi hy vọng và mong muốn, với tinh thần đó, Hội đồng sẽ ngày càng phát triển, hoàn thành xuất sắc sứ mệnh mà Đảng, Nhà nước và Nhân dân giao phó.

1. Bài phát biểu của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng trong Kỳ họp thứ tư của Hội đồng Lý luận Trung ương ngày 23-12-2017.

2. Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.11, tr.93.

KỶ VỌNG TIẾP TỤC ĐỔI MỚI VÀ HỘI NHẬP TRONG NGHIÊN CỨU LÝ LUẬN

• PGS.TS. LÊ BỘ LĨNH*

Tôi có may mắn được tham gia hoạt động ở Hội đồng Lý luận Trung ương từ năm 2001, lúc đầu là thư ký khoa học, rồi có 2 nhiệm kỳ là thành viên Hội đồng. Với tôi, đây là môi trường tuyệt vời để học hỏi vì được tiếp xúc với các nhà lý luận và hoạt động chính trị lão luyện, được bàn luận những vấn đề lý luận vừa căn bản vừa thời sự trong thời kỳ đất nước đổi mới và phát triển với đầy ắp các sự kiện, những câu hỏi luôn đòi hỏi sự giải đáp thấu đáo.

Trong chặng đường tiếp theo, đất nước bước vào một thời kỳ phát triển mới, trong bối cảnh chịu sự tác động sâu rộng của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và đại dịch Covid - 19, chắc

PGS.TS. Lê Bộ Lĩnh

chắn nhiều vấn đề lý luận mới, hóc búa hơn tiếp tục được đặt ra. Thế giới đang chuyển sang một kỷ nguyên phát triển mới, toàn cầu hóa sẽ có những diện mạo khác; trật tự thế giới sẽ thay đổi; tư duy, chính sách về phát triển sẽ có những đổi mới căn bản.

---

* Thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương.

Trong bối cảnh đó, tôi kỳ vọng Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ tới sẽ có những nghiên cứu sâu về các vấn đề lý luận mới về phát triển, về khả năng nắm bắt những cơ hội do thời đại mới tạo ra cho các nước đang phát triển, trong đó có Việt Nam. Mỗi một cuộc cách mạng về công nghệ hoặc sau các cuộc khủng hoảng lớn mang tính toàn cầu đều xuất hiện các quốc gia vượt lên phía trước, rút ngắn con đường phát triển, không chỉ tiến kịp mà vượt lên các quốc gia phát triển trước đó. Trong vòng một, hai thập kỷ tới, cơ hội mang tính thiên niên kỷ lại mở ra, chỉ khác trước là nó đặt ra những vấn đề rất mới mà nền tảng lý luận hiện nay không đủ sức giải quyết và khả năng tụt hậu của các nước không nắm bắt kịp thời cơ sẽ lớn hơn rất nhiều so với trước đây.

Rõ ràng là việc đổi mới nội dung và phương thức hoạt động của Hội đồng là một yêu cầu bức thiết trong giai đoạn tới. Chúng ta đã chuyển mạnh mẽ sang kinh tế thị trường và hội nhập sâu rộng vào cộng đồng quốc tế, vì vậy việc hội nhập vào trào lưu tư tưởng nhân loại là điều tất yếu. Như V.I. Lênin đã viết: “Người ta chỉ có thể trở thành người cộng sản chân chính khi biết làm giàu trí óc của mình bằng

tất cả kho tàng tri thức mà nhân loại đã tạo ra”. Hệ thống đồ sộ tri thức về kinh tế thị trường vẫn tiếp tục được bổ sung, làm cho phong phú, như riêng thuyết kinh tế cơ cấu đã hình thành làn sóng thứ ba (từ nhà nước can thiệp đến nhà nước nhỏ sang thuyết cơ cấu mới coi thị trường là thiết chế cơ bản nhưng nhà nước có vai trò tích cực trong việc hỗ trợ chuyển đổi cơ cấu bằng cách xử lý các vấn đề liên quan đến ngoại tác và phối hợp).

Ngày nay, tốc độ phát triển của tri thức nhân loại đang bùng phát với tốc độ cấp số nhân, xã hội thông tin, nền kinh tế tri thức đang ngày càng định hình rõ, không có một học thuyết nào độc tôn và duy nhất đúng, vì vậy sự phong phú, đa dạng, đa chiều trong nhận thức sự phát triển là tiền đề cho việc tích hợp và lựa chọn đường hướng và chính sách phù hợp trong mỗi thời kỳ phát triển.

Những vấn đề mới về lý luận chắc chắn cũng sẽ vượt quá khả năng giải quyết của Hội đồng, vì vậy, cần phát huy sức mạnh của giới nghiên cứu lý luận trong các ngành, các lĩnh vực khác nhau trên tinh thần dân chủ và đổi mới. Lý luận chính trị là tâm điểm của Hội đồng, tuy nhiên bản thân lý luận chính trị với tư cách một khoa

PGS.TS. Lê Bộ Lĩnh (người ngoài cùng bên phải) tham gia Đoàn khảo sát của Hội đồng Lý luận Trung ương tại Thanh Hóa (tháng 6-2017)

học về lãnh đạo và chính sách lại cần dựa trên thành tựu nghiên cứu của nhiều lĩnh vực, không chỉ khoa học xã hội mà cả khoa học tự nhiên.

Tôi tin rằng, đội ngũ các nhà khoa học trẻ, trong đó có những người làm công tác lý luận của Đảng được đào tạo

cơ bản và có khát vọng lớn, sẽ đủ sức giải quyết những vấn đề đặt ra trong chặng đường tiếp theo hướng đến mốc kỷ niệm 100 năm thành lập Đảng (1930-2030) và 100 năm nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, nay là Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (1945-2045).

MỘT NHIỆM KỲ MỚI

(2021-2026)

“**Từ nay, công việc gì bất kỳ thành công hoặc thất bại, chúng ta cần phải nghiên cứu đến cội rễ, phân tách thật rõ ràng rồi kết luận. Kết luận đó sẽ là cái *thìa khóa phát triển công việc và để giúp cho cán bộ tiến tới. Có như thế thì người mới có tài, tài mới có dụng*”.**

(Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2011, t.5, tr.283)

Ngày 06-8-2021, thay mặt Bộ Chính trị, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã ký Quyết định số 26-QĐ/TW về việc thành lập Hội đồng Lý luận Trung ương trực thuộc Bộ Chính trị khóa XIII, nhiệm kỳ 2021-2026.

Theo Quyết định, Hội đồng Lý luận Trung ương là cơ quan tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về các vấn đề lý luận chính trị, làm cơ sở cho việc hoạch định, hoàn thiện, phát triển đường lối, chính sách của Đảng, về những chương trình, đề tài, đề án khoa học cấp nhà nước về lý luận chính trị, phục vụ trực tiếp công tác lãnh đạo của Đảng.

Hội đồng có nhiệm vụ trực tiếp nghiên cứu một số chương trình, đề tài, đề án khoa học do Bộ Chính trị, Ban Bí thư giao hoặc do Hội đồng đề xuất được Bộ Chính trị, Ban Bí thư chấp thuận; đồng thời kế thừa, chắt lọc kết quả của các chương trình, đề tài, đề án nghiên cứu khác, để thực hiện tốt chức năng tư vấn của Hội đồng và thực hiện một số nhiệm vụ khác do Bộ Chính trị, Ban Bí thư giao.

Hội đồng thẩm định những vấn đề mà các ngành, các cấp trình Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư có liên quan đến chức năng, nhiệm vụ của Hội đồng Lý luận Trung ương; nghiên cứu, đề xuất những luận cứ về lý luận đấu tranh và trực tiếp tham gia đấu tranh bác bỏ những quan điểm sai trái, thù địch, xuyên tạc đường lối, quan điểm của Đảng. Đồng thời, duy trì và củng cố mối quan hệ với các cơ quan nghiên cứu lý luận của các đảng cộng sản và đảng cầm quyền trên thế giới.

Thường trực Hội đồng do Bộ Chính trị quyết định theo nhiệm kỳ Đại hội đại biểu toàn quốc của Đảng. Thành viên và Quy chế làm việc của Hội đồng do Thường trực Hội đồng phối hợp với Ban Tổ chức Trung ương chuẩn bị, trình Ban Bí thư xem xét, quyết định.

Hội đồng có 1 Ban Thư ký khoa học và Văn phòng Hội đồng giúp việc. Ban Thư ký khoa học gồm các thư ký khoa học chuyên trách. Thành viên của Ban Thư ký khoa học do Thường trực Hội đồng quyết định. Văn phòng Hội đồng do đồng chí Chủ tịch Hội đồng quyết định về chức năng, nhiệm vụ, số lượng cán bộ, nhân viên với sự thống nhất của Ban Tổ chức Trung ương.

Thành phần Hội đồng Lý luận Trung ương, gồm: Chủ tịch Hội đồng; các Phó Chủ tịch Hội đồng, trong đó có 1 Phó Chủ tịch thường trực chuyên trách,

Đồng chí Nguyễn Xuân Thắng, Ủy viên Bộ Chính trị, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương, Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh trao quyết định cho các đồng chí Thường trực Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2021-2026

1 Phó Chủ tịch kiêm Tổng Thư ký chuyên trách và một số Phó Chủ tịch kiêm nhiệm; các Ủy viên Hội đồng.

Đồng chí GS.TS. Nguyễn Xuân Thắng, Ủy viên Bộ Chính trị, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2016-2021, Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh được phân công giữ chức Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2021-2026.

Theo Quyết định của Bộ Chính trị, đồng chí GS.TS. Tạ Ngọc Tấn, nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, nguyên Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Phó Chủ tịch chuyên trách Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2016-2021 được cử làm Phó Chủ tịch thường trực Hội đồng; các đồng chí: Thượng tướng, PGS.TS. Nguyễn Văn Thành, nguyên Ủy viên Trung ương Đảng,

Lễ công bố quyết định của Bộ Chính trị về công tác cán bộ Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2021-2026, ngày 06-8-2021

nguyên Thứ trưởng Bộ Công an; GS.TS. Nguyễn Quang Thuấn, nguyên Chủ tịch Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam, Phó Chủ tịch chuyên trách Hội đồng nhiệm kỳ 2016-2021 và PGS.TS. Phạm Văn Linh, nguyên Phó Trưởng ban Tuyên giáo Trung ương, Phó Chủ tịch chuyên trách nhiệm kỳ 2016-2021 làm Phó Chủ tịch chuyên trách Hội đồng nhiệm kỳ 2021-2026; đồng chí PGS.TS. Bùi Nhật Quang, Ủy viên Trung ương Đảng, Chủ tịch Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam làm Phó Chủ tịch kiêm nhiệm và đồng chí TS. Bùi Trường Giang, nguyên Phó Trưởng ban Tuyên giáo Trung ương làm Phó Chủ tịch chuyên trách kiêm Tổng Thư ký.

DẤU ẤN CÙNG NĂM THÁNG

“*Lý luận do kinh nghiệm cách mạng ở các nước và trong nước ta, do kinh nghiệm từ trước và kinh nghiệm hiện nay gom góp phân tích và kết luận những kinh nghiệm đó thành ra lý luận*”.

(Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2011, t.5, tr.312)

**NHIỆT LIỆT CHÀO MỪNG CÁC ĐẠI BIỂU VỀ DỰ HỘI NGHỊ
TỔNG KẾT HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG NHIỆM KỲ 2016 - 2021**

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng chụp ảnh kỷ niệm với cán bộ, công nhân viên cơ quan Hội đồng Lý luận Trung ương

DANH SÁCH THÀNH VIÊN HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG QUA CÁC NHIỆM KỲ

NHIỆM KỲ THỨ NHẤT (1996-2000)

(Theo Quyết định số 06-QĐ/TW ngày 30-10-1996 của Bộ Chính trị)

Số TT	Họ và tên	Chức danh trong Hội đồng
1	Nguyễn Đức Bình	Chủ tịch Hội đồng
2	Phạm Minh Hạc	Phó Chủ tịch Thường trực
3	Nguyễn Khánh	Phó Chủ tịch
4	Nguyễn Duy Quý	Phó Chủ tịch
5	Hữu Thọ	Phó Chủ tịch
6	Đặng Hữu	Thành viên
7	Nguyễn Khoa Điềm	Thành viên
8	Nguyễn Phú Trọng	Thành viên
9	Tô Huy Rúa	Thành viên
10	Phạm Quang Nghị	Thành viên
11	Đỗ Hoài Nam	Thành viên
12	Hà Đăng	Thành viên
13	Trần Trọng Tân	Thành viên
14	Đặng Xuân Kỳ	Thành viên
15	Nguyễn Duy Gia	Thành viên
16	Trần Xuân Trường	Thành viên
17	Phạm Xuân Nam	Thành viên
18	Lê Hữu Tăng	Thành viên
19	Đào Duy Quát	Thành viên
20	Lê Hữu Nghĩa	Thành viên
21	Phạm Tất Dong	Thành viên

22	Hà Học Hội	Thành viên
23	Trần Ngọc Hiền	Thành viên
24	Phan Huy Lê	Thành viên
25	Phùng Hữu Phú	Thành viên
26	Nguyễn Thanh Tuyền	Thành viên
27	Nguyễn Quang Điển	Thành viên
28	Dương Phú Hiệp	Thành viên
29	Lương Xuân Quý	Thành viên

NHIỆM KỲ THỨ HAI (2001-2005)

(Theo Quyết định số 13-QĐ/TW ngày 10-11-2001 của Bộ Chính trị
và Quyết định số 24-QĐ/TW ngày 22-01-2002 của Ban Bí thư)

Số TT	Họ và tên	Chức danh trong Hội đồng
1	GS.TS. Nguyễn Phú Trọng	Chủ tịch Hội đồng
2	GS.TS. Đỗ Hoài Nam	Phó Chủ tịch
3	GS.TS. Lê Hữu Nghĩa	Phó Chủ tịch
4	GS. Đặng Xuân Kỳ	Phó Chủ tịch chuyên trách
5	Hồng Hà	Tổng Thư ký
6	GS. Nguyễn Đức Bình	Thành viên
7	GS.TS.VS. Nguyễn Duy Quý	Thành viên
8	GS.TS. Lê Hữu Tăng	Thành viên
9	TS. Đào Duy Quát	Thành viên
10	PGS.TS. Nguyễn Ngọc Long	Thành viên
11	PGS.TS. Nguyễn Quang Điển	Thành viên
12	GS. Lê Xuân Tùng	Thành viên
13	PGS.TS. Nguyễn Thị Mơ	Thành viên
14	GS.TS. Chu Văn Cấp	Thành viên
15	GS.TS. Lương Xuân Quý	Thành viên
16	Ngô Văn Dự	Thành viên
17	GS.TSKH. Nguyễn Văn Đặng	Thành viên
18	TS. Lê Thế Giới	Thành viên
19	GS.TS.VS. Phạm Minh Hạc	Thành viên

20	TS. Hồng Vinh	Thành viên
21	TS. Phạm Quang Nghị	Thành viên
22	TS. Lê Duy Đồng	Thành viên
23	PGS.TS. Nguyễn Thị Doan	Thành viên
24	PGS.TS. Phan Xuân Biên	Thành viên
25	TS. Phan Hồng Giang	Thành viên
26	PGS.TS. Tô Huy Rứa	Thành viên
27	Lê Đức Bình	Thành viên
28	PGS.TS. Đào Trí Úc	Thành viên
29	TS. Trần Hậu	Thành viên
30	TS. Đỗ Quang Tuấn	Thành viên
31	PGS.TS. Nguyễn Trọng Phúc	Thành viên
32	PGS.TS. Vũ Văn Hiến	Thành viên
33	GS.TS. Dương Phú Hiệp	Thành viên
34	TS. Lê Minh Vụ	Thành viên
35	PGS.TS. Lê Văn Cương	Thành viên
36	Hoàng Thụy Giang	Thành viên

NHIỆM KỲ THỨ BA (2006-2010)

(Theo Quyết định số 40-QĐ/TW ngày 15-3-2007 của Ban Bí thư)

Số TT	Họ và tên	Chức danh trong Hội đồng
1	PGS.TS. Tô Huy Rứa	Chủ tịch Hội đồng
2	GS.TS. Lê Hữu Nghĩa	Phó Chủ tịch kiêm nhiệm
3	GS.TS. Đỗ Hoài Nam	Phó Chủ tịch kiêm nhiệm
4	PGS.TSKH. Nguyễn Văn Đặng	Phó Chủ tịch Thường trực
5	TS. Nguyễn Viết Thông	Tổng Thư ký
6	GS.TS. Hoàng Chí Bảo	Thành viên
7	PGS.TS. Phan Xuân Biên	Thành viên
8	TS. Tạ Minh Châu	Thành viên
9	ThS. Nguyễn Quang Chiến	Thành viên
10	GS.TS. Nguyễn Thị Doan	Thành viên
11	Ngô Văn Dự	Thành viên

12	PGS.TS. Nguyễn Quang Điển	Thành viên
13	PGS.TS. Phạm Văn Đức	Thành viên
14	GS.TSKH. Vũ Minh Giang	Thành viên
15	PGS.TS. Lê Thế Giới	Thành viên
16	PGS.TS. Phạm Xuân Hằng	Thành viên
17	GS.TS. Vũ Văn Hiến	Thành viên
18	GS.TS. Nguyễn Văn Huyền	Thành viên
19	TS. Đinh Thế Huynh	Thành viên
20	PGS.TS. Trần Du Lịch	Thành viên
21	PGS.TS. Lê Bộ Lĩnh	Thành viên
22	PGS.TS. Ngô Quang Minh	Thành viên
23	GS.TS. Phùng Hữu Phú	Thành viên ¹
24	PGS.TS. Tạ Ngọc Tấn	Thành viên
25	GS.TS. Mạch Quang Thắng	Thành viên
26	PGS.TS. Lê Minh Thông	Thành viên
27	GS.TS. Nguyễn Văn Thường	Thành viên
28	TS. Lê Đình Tiến	Thành viên
29	TS. Nguyễn Thanh Tuyển	Thành viên
30	GS.TSKH. Đào Trí Úc	Thành viên
31	PGS.TS. Ngô Doãn Vịnh	Thành viên
32	PGS.TS. Lê Minh Vụ	Thành viên
33	TS. Trương Như Vương	Thành viên
34	PGS.TS. Trần Quốc Toàn	Thành viên ²
35	TS. Nguyễn Mạnh Hùng	Thành viên ³
36	TS. Nguyễn Văn Hùng	Thành viên ⁴
37	PGS.TS. Dương Văn Quảng	Thành viên ⁵
38	TS. Nguyễn Văn Thọ	Thành viên ⁶

1. Theo Quyết định số 628-QĐNS/TW ngày 09-11-2007 của Bộ Chính trị, đồng chí Phùng Hữu Phú, Thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương, kiêm giữ chức Phó Chủ tịch Thường trực Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2006-2010.

2, 3, 4, 5, 6. Bổ sung sau khi có Quyết định số 40-QĐ/TW ngày 15-3-2007 của Ban Bí thư.

NHIỆM KỲ THỨ TƯ (2011-2015)

(Theo Quyết định số 35-QĐ/TW ngày 08-9-2011 của Bộ Chính trị)

Số TT	Họ và tên	Chức danh trong Hội đồng
1	TS. Đinh Thế Huynh	Chủ tịch Hội đồng
2	GS.TS. Phùng Hữu Phú	Phó Chủ tịch Thường trực
3	GS.TS. Lê Hữu Nghĩa	Phó Chủ tịch chuyên trách
4	GS.TS. Vũ Văn Hiến	Phó Chủ tịch chuyên trách
5	GS.TS. Tạ Ngọc Tấn	Phó Chủ tịch kiêm nhiệm
6	GS.TS. Nguyễn Xuân Thắng	Phó Chủ tịch kiêm nhiệm
7	PGS.TS. Nguyễn Việt Thông	Tổng Thư ký
8	GS.TS. Đỗ Hoài Nam	Thành viên
9	GS.TS. Nguyễn Thị Doan	Thành viên
10	GS.TS. Phạm Vũ Luận	Thành viên
11	PGS.TS. Tô Lâm	Thành viên
12	GS.TS. Hoàng Chí Bảo	Thành viên
13	PGS.TS. Ngô Quang Minh	Thành viên
14	PGS.TS. Trần Văn Phòng	Thành viên
15	PGS.TS. Phạm Văn Đức	Thành viên
16	PGS.TS. Nguyễn Văn Thọ	Thành viên
17	PGS.TS. Trần Đình Thiên	Thành viên
18	TS. Đinh Xuân Thảo	Thành viên
19	PGS.TS. Trần Quốc Toàn	Thành viên
20	PGS.TS. Phạm Văn Linh	Thành viên
21	PGS.TS. Vũ Văn Phúc	Thành viên
22	TS. Nguyễn Mạnh Hùng	Thành viên
23	TS. Lê Đình Tiến	Thành viên
24	TS. Đặng Kim Sơn	Thành viên
25	ThS. Bùi Thanh Sơn	Thành viên
26	PGS.TS. Lê Xuân Bá	Thành viên
27	PGS.TS. Nguyễn Chí Bền	Thành viên
28	GS.TS. Nguyễn Văn Khánh	Thành viên
29	GS.TS. Trần Ngọc Thêm	Thành viên
30	PGS.TS. Phạm Quang Long	Thành viên
31	PGS.TS. Trần Du Lịch	Thành viên

32	GS.TS. Trương Bá Thanh	Thành viên
33	GS.TS. Nguyễn Văn Nam	Thành viên
34	Mai Quang Phấn	Thành viên ¹
35	GS.TSKH. Phan Xuân Sơn	Thành viên
36	PGS.TS. Nguyễn Việt Thảo	Thành viên
37	PGS.TS. Nguyễn Đăng Thành	Thành viên
38	GS.TS. Đinh Xuân Dũng	Thành viên
39	GS.TS. Đỗ Quang Hưng	Thành viên
40	TS. Trần Hồng Hà	Thành viên ²
41	GS.TSKH. Vũ Minh Giang	Thành viên ³
42	PGS.TS. Phan Xuân Biên	Thành viên ⁴

NHIỆM KỲ THỨ NĂM (2016-2021)

(Theo Quyết định số 35-QĐ/TW ngày 16-8-2016 của Ban Bí thư)

Số TT	Họ và tên	Chức danh trong Hội đồng
1	TS. Đinh Thế Huynh	Chủ tịch Hội đồng
2	GS.TS. Phùng Hữu Phú	Phó Chủ tịch Thường trực
3	GS.TS. Tạ Ngọc Tấn	Phó Chủ tịch chuyên trách
4	GS.TS. Vũ Văn Hiến	Phó Chủ tịch chuyên trách
5	PGS.TS. Nguyễn Văn Thọ	Phó Chủ tịch chuyên trách
6	GS.TS. Nguyễn Xuân Thắng	Phó Chủ tịch ⁵
7	PGS.TS. Phạm Văn Linh	Phó Chủ tịch
8	GS.TS. Nguyễn Quang Thuấn	Phó Chủ tịch
9	PGS.TS. Nguyễn Việt Thông	Tổng Thư ký kiêm Ủy viên Thường trực
10	GS.TS. Nguyễn Thị Doan	Thành viên
11	Thượng tướng, PGS.TS. Bùi Văn Nam	Thành viên
12	Trung tướng Nguyễn Trọng Nghĩa	Thành viên
13	PGS.TS. Đoàn Minh Huấn	Thành viên

1. Thay đồng chí Nguyễn Tuấn Dũng theo Quyết định số 593-QĐNS/TW ngày 10-9-2012 của Ban Bí thư.

2. Bổ sung theo Quyết định số 484-QĐNS/TW ngày 23-3-2012 của Ban Bí thư.

3, 4. Bổ sung theo Quyết định số 487-QĐNS/TW ngày 27-3-2012 của Ban Bí thư.

5. Ngày 02-3-2018, Bộ Chính trị quyết định đồng chí Nguyễn Xuân Thắng, Bí thư Trung ương Đảng, Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Phó Chủ tịch phụ trách Hội đồng Lý luận Trung ương giữ chức Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2016-2021.

14	GS.TS. Lê Hữu Nghĩa	Thành viên
15	TS. Vũ Ngọc Hoàng	Thành viên
16	Nguyễn Thế Trung	Thành viên
17	ThS. Lê Quang Vĩnh	Thành viên
18	PGS.TS. Lê Bộ Lĩnh	Thành viên
19	TS. Phạm Công Tạc	Thành viên
20	TS. Đặng Đình Quý	Thành viên ¹
21	PGS.TS. Trần Quốc Toàn	Thành viên
22	PGS.TS. Nguyễn Việt Thảo	Thành viên
23	PGS.TS. Phạm Văn Đức	Thành viên
24	Thiếu tướng, GS.TS. Trương Giang Long	Thành viên
25	Thiếu tướng, PGS.TS. Nguyễn Bá Dương	Thành viên
26	PGS.TS. Đinh Xuân Thảo	Thành viên
27	PGS.TS. Trương Ngọc Nam	Thành viên
28	PGS.TS. Trần Văn Phòng	Thành viên
29	TS. Nguyễn Quốc Dũng	Thành viên
30	PGS.TS. Bùi Văn Huyền	Thành viên
31	TS. Nguyễn Quốc Tuấn	Thành viên
32	PGS.TS. Nguyễn Mạnh Hùng	Thành viên
33	TS. Nguyễn Duy Thụy	Thành viên
34	TS. Nguyễn Đình Cung	Thành viên
35	GS.TS. Trần Công Phong	Thành viên
36	PGS.TS. Nguyễn Thế Chinh	Thành viên
37	TS. Đặng Kim Sơn	Thành viên
38	PGS.TS. Phạm Quang Minh	Thành viên
39	PGS.TS. Nguyễn Hồng Sơn	Thành viên
40	GS.TS. Trần Thọ Đạt	Thành viên
41	PGS.TS. Võ Văn Sen	Thành viên
42	PGS.TS. Nguyễn Mạnh Toàn	Thành viên
43	PGS.TS. Phan Xuân Biên	Thành viên
44	TS. Nguyễn Văn Phong	Thành viên

1. Theo Quyết định số 158-QĐNS/TW ngày 08-11-2018 của Ban Bí thư, bổ sung đồng chí Nguyễn Vũ Tùng là thành viên Hội đồng Lý luận Trung ương, thay đồng chí Đặng Đình Quý đi nhận nhiệm vụ mới.

NHIỆM KỲ THỨ SÁU (2021-2026)

(Theo Công văn số 1484-CV/VPTW ngày 06 tháng 8 năm 2021
của Văn phòng Trung ương Đảng)

Số TT	Họ và tên	Chức danh trong Hội đồng
1	GS.TS. Nguyễn Xuân Thắng	Chủ tịch Hội đồng
2	GS.TS. Tạ Ngọc Tấn	Phó Chủ tịch Thường trực
3	Thượng tướng, PGS.TS. Nguyễn Văn Thành	Phó Chủ tịch chuyên trách
4	GS.TS. Nguyễn Quang Thuấn	Phó Chủ tịch chuyên trách
5	PGS.TS. Phạm Văn Linh	Phó Chủ tịch chuyên trách
6	PGS.TS. Bùi Nhật Quang	Phó Chủ tịch
7	TS. Bùi Trường Giang	Phó Chủ tịch chuyên trách kiêm Tổng Thư ký
8	TS. Võ Văn Dũng	Thành viên
9	PGS.TS. Đoàn Minh Huấn	Thành viên
10	Trung tướng Trịnh Văn Quyết	Thành viên
11	Trung tướng, PGS.TS. Trần Quốc Tỏ	Thành viên
12	TS. Lê Hoài Trung	Thành viên
13	TS. Nguyễn Anh Tuấn	Thành viên
14	TS. Lê Hải Bình	Thành viên
15	TS. Nguyễn Minh Vũ	Thành viên
16	TS. Cao Đức Phát	Thành viên
17	GS.TS. Đặng Nguyên Anh	Thành viên
18	PGS.TS. Nguyễn Quốc Dũng	Thành viên
19	PGS.TS. Trần Vi Dân	Thành viên
20	Thiếu tướng PGS.TS. Nguyễn Bá Dương	Thành viên
21	GS.TS. Trần Thọ Đạt	Thành viên
22	GS.TS. Phạm Văn Đức	Thành viên
23	TS. Nguyễn Hoàng Giang	Thành viên
24	PGS.TS. Vũ Thị Phương Hậu	Thành viên
25	TS. Nguyễn Quốc Hiệp	Thành viên
26	GS.TS. Trần Thị Vân Hoa	Thành viên
27	PGS.TS. Nguyễn Mạnh Hùng	Thành viên
28	PGS.TS. Bùi Văn Huyền	Thành viên
29	PGS.TS. Lại Quốc Khánh	Thành viên
30	PGS.TS. Lê Bộ Lĩnh	Thành viên

31	PGS.TS. Đoàn Triệu Long	Thành viên
32	TS. Nguyễn Việt Long	Thành viên
33	PGS.TS. Lê Văn Lợi	Thành viên
34	GS.TS. Phan Trung Lý	Thành viên
35	TS. Ngô Đức Mạnh	Thành viên
36	TS. Nguyễn Văn Phong	Thành viên
37	GS.TS. Trần Văn Phòng	Thành viên
38	ThS. Bùi Tuấn Quang	Thành viên
39	GS.TS. Lê Quân	Thành viên
40	GS.TS. Hồ Sỹ Quý	Thành viên
41	PGS.TS. Nguyễn Hồng Sơn	Thành viên
42	PGS.TS. Bùi Hoài Sơn	Thành viên
43	PGS.TS. Nguyễn Quốc Sửu	Thành viên
44	GS.TS. Trần Hồng Thái	Thành viên
45	PGS.TS. Nguyễn Việt Thảo	Thành viên
46	TS. Bùi Văn Thạch	Thành viên
47	TS. Vũ Chiến Thắng	Thành viên
48	PGS.TS. Lê Minh Thông	Thành viên
49	TS. Nguyễn Duy Thụy	Thành viên
50	PGS.TS. Phạm Minh Tuấn	Thành viên

HOẠT ĐỘNG TƯ VẤN

Qua 5 nhiệm kỳ, Hội đồng Lý luận Trung ương đã tổ chức triển khai nghiên cứu, khảo sát, tổng kết thực tiễn xây dựng hơn 50 báo cáo tư vấn về các vấn đề lý luận chính trị, làm cơ sở cho việc hoạch định, hoàn thiện, phát triển đường lối, chính sách của Đảng trên các lĩnh vực: chính trị, xây dựng Đảng, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; văn hóa, xã hội, con người; quốc phòng - an ninh - đối ngoại. Các nghiên cứu, đề xuất của Hội đồng đã được Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư đánh giá cao và được sử dụng đưa vào các văn kiện Đại hội IX, X, XI, XII và XIII của Đảng, cũng như một số nghị quyết của Ban Chấp hành Trung ương.

Riêng nhiệm kỳ 2016-2021, Hội đồng đã xây dựng 13 báo cáo tư vấn có chất lượng, góp phần giúp Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị ban

hành các nghị quyết, kết luận quan trọng về các vấn đề như: xây dựng, hoàn thiện đồng bộ thể chế phát triển; thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội; định hướng phát triển kinh tế tư nhân trở thành một động lực quan trọng của nền kinh tế; xây dựng và hoàn thiện tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả; xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là cán bộ cấp chiến lược, có đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ; định hướng nhiệm vụ, giải pháp phát triển bền vững kinh tế biển, vv..

Danh mục các báo cáo tư vấn của Hội đồng trong nhiệm kỳ 2016-2021

1. Định hướng giải pháp đột phá nhằm ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự

- diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ (*phục vụ Hội nghị Trung ương 4 khóa XII*).
2. Một số vấn đề lý luận - thực tiễn về hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa (*phục vụ Hội nghị Trung ương 5 khóa XII*).
  3. Một số vấn đề lý luận - thực tiễn về tiếp tục đổi mới cơ chế, chính sách, khuyến khích và tạo điều kiện phát triển kinh tế tư nhân (*phục vụ Hội nghị Trung ương 5 khóa XII*).
  4. Một số vấn đề lý luận - thực tiễn về đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng, xây dựng tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả (*phục vụ Hội nghị Trung ương 6 khóa XII*).
  5. Vấn đề nông nghiệp trong hội nhập quốc tế.
  6. Một số vấn đề lý luận - thực tiễn về xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược đủ năng lực, phẩm chất và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ (*phục vụ Hội nghị Trung ương 7 khóa XII*).
  7. Cơ sở lý luận - thực tiễn xây dựng cán bộ, nhất là cán bộ cấp chiến lược, đủ năng lực, phẩm chất và uy tín ngang tầm nhiệm vụ (*phục vụ Hội nghị Trung ương 7 khóa XII*).
  8. Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về Chiến lược Biển Việt Nam (*phục vụ Hội nghị Trung ương 8 khóa XII*).
  9. Quốc gia khởi nghiệp, doanh nghiệp khởi nghiệp.
  10. Về tổ chức công đoàn trong bối cảnh nước ta tham gia TPP và các hiệp định thương mại tự do thế hệ mới.
  11. Một số vấn đề trọng tâm phục vụ xây dựng dự thảo Báo cáo chính trị trình Đại hội XIII của Đảng (*phục vụ Hội nghị Trung ương 10 khóa XII*).
  12. Một số vấn đề trọng tâm phục vụ xây dựng Báo cáo 10 năm thực hiện Cương lĩnh 2011 (*phục vụ Hội nghị Trung ương 10 khóa XII*).
  13. Một số vấn đề lý luận - thực tiễn đặt ra và định hướng giải pháp trên một số lĩnh vực lớn trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư (*phục vụ Hội nghị Trung ương 10 khóa XII*).

TỔ CHỨC, QUẢN LÝ NGHIÊN CỨU KHOA HỌC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ

25 năm qua (1996-2021), Hội đồng Lý luận Trung ương đã thực hiện chức năng tổ chức, quản lý nghiên cứu khoa học lý luận chính trị nhằm xây dựng lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của Việt Nam.

Hội đồng đã tổ chức quản lý 203 đề tài cấp nhà nước. Thông qua hệ thống chương trình, đề tài nghiên cứu khoa học cấp nhà nước về lý luận chính trị, những kết quả nghiên cứu đã cung cấp các luận cứ khoa học phục vụ trực tiếp việc hoạch định và phát triển đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước, trực tiếp góp phần xây dựng mô hình lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Nhiệm kỳ 2016-2021, Hội đồng Lý luận Trung ương được Bộ Khoa học và Công nghệ giao là bộ chủ

trì Chương trình nghiên cứu lý luận chính trị KX.04/16-20.

Kết quả nổi bật của việc tổ chức quản lý, triển khai thực hiện các chương trình, đề tài khoa học lý luận chính trị 25 năm qua là:

(1) Góp phần củng cố, phát triển, bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng

Đây là đóng góp nổi bật có ý nghĩa quan trọng hàng đầu trong công tác nghiên cứu lý luận của Hội đồng và các chương trình khoa học do Hội đồng quản lý, tổ chức thực hiện. Điểm nổi bật nhất là đã phân tích, đánh giá những cống hiến và khẳng định những giá trị bền vững của chủ nghĩa Mác - Lênin; chỉ ra những hạn chế lịch sử trong một số quan điểm nhất định, đánh giá của chủ nghĩa Mác - Lênin nhìn từ thực tiễn ngày nay; làm rõ vị trí, vai trò, nội

dung tư tưởng Hồ Chí Minh và sự vận dụng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn cách mạng Việt Nam, nhất là trong công cuộc đổi mới toàn diện ở Việt Nam. Trong 25 năm qua, Hội đồng đã chủ động, tích cực đấu tranh phê phán các quan điểm sai trái, thù địch, góp phần bảo vệ

vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng.

(2) Đóng góp lớn vào việc đổi mới tư duy lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, góp phần làm nên những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử qua 35 năm đổi mới.

HỘI THẢO QUỐC TẾ

Hội đồng Lý luận Trung ương được giao trọng trách giữ mối quan hệ với các cơ quan nghiên cứu lý luận của các đảng cộng sản và đảng cầm quyền trên thế giới. Đặc biệt, Hội đồng Lý luận Trung ương được Bộ Chính trị, Ban Bí thư giao nhiệm vụ trực tiếp tổ chức các cuộc hội thảo lý luận, các cuộc tọa đàm, trao đổi lý luận - thực tiễn với một số đảng cầm quyền và đảng cộng sản ở các nước như: Đảng Cộng sản Trung Quốc, Đảng Cộng sản Cuba, Đảng Nhân dân Cách mạng Lào, Đảng Cộng sản Nhật Bản, Đảng Cộng sản Pháp, Đảng Dân chủ Xã hội Đức. Qua 25 năm hoạt động, Hội đồng đã thực hiện 42 cuộc hội thảo trao đổi lý luận với một số đảng như sau:

- Hội đồng Lý luận Trung ương đã phối hợp với Ban Tuyên truyền, Đảng Cộng sản Trung Quốc tổ chức 15 cuộc hội thảo lý luận.

- Hội thảo lý luận với Đảng Nhân dân Cách mạng Lào 7 lần.

- Hội thảo lý luận với Đảng Cộng sản Pháp 3 lần.

- Trao đổi lý luận với Đảng Cộng sản Nhật Bản 9 lần.

- Hội thảo lý luận với Đảng Cộng sản Cuba 4 lần.

- Đối thoại lý luận với Đảng Dân chủ Xã hội Đức 4 lần.

Ngoài ra, Hội đồng Lý luận Trung ương đã trao đổi, tiếp xúc với nhiều đoàn đại biểu, học giả quốc tế.

ẤN PHẨM ĐÃ XUẤT BẢN CỦA HỘI ĐỒNG

25 năm qua, Hội đồng Lý luận Trung ương phối hợp với Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật tổ chức biên tập, xuất bản và phát hành hàng trăm đầu sách lý luận chính trị, từng bước bổ sung làm phong phú thêm lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam.

Sách lý luận chính trị của Hội đồng Lý luận Trung ương xuất bản tại Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật, được hình thành trên cơ sở các sản phẩm của các công trình nghiên cứu lý luận chính trị của các tổ chức và cá nhân các nhà khoa học. Đó là các cuốn sách được chứng cứ từ các đề tài thuộc các chương trình nghiên cứu lý luận chính trị cấp quốc gia, do Bộ Chính trị, Ban Bí thư trực tiếp chỉ đạo, gắn liền với 5 nhiệm kỳ hoạt động của Hội đồng Lý luận Trung ương; sách tổng hợp từ các hội thảo khoa học trong nước, hội thảo, trao đổi lý luận quốc tế với sự tham gia của nhiều chuyên gia, các nhà khoa học, nhà quản lý, hoạt động thực tiễn, cung cấp nguồn thông tin, tư liệu

chính thống, tin cậy, có giá trị lý luận và thực tiễn, phục vụ các hoạt động nghiên cứu, tham khảo, học tập củng cố niềm tin của cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân, phục vụ công tác đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch. Sách lý luận chính trị của Hội đồng Lý luận Trung ương xuất bản tại Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật, bao gồm nhiều chủ đề khác nhau, có thể phân thành các mảng sách như sau: 1) Sách chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, nền tảng tư tưởng của Đảng; 2) Sách xây dựng Đảng và hệ thống chính trị; 3) Sách về lý luận và thực tiễn phát triển kinh tế; 4) Sách về các lĩnh vực văn hóa, xã hội, con người; 5) Sách về quốc phòng, an ninh, đối ngoại; 6) Sách về đấu tranh trên mặt trận tư tưởng, lý luận, bác bỏ các quan điểm sai trái, thù địch, phản động, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng; sách về hợp tác quốc tế; 7) Sách tổng kết về đổi mới, thực hiện Cương lĩnh và Niên giám khoa học.

Tổng số sách xuất bản trong 25 năm qua khoảng 360 cuốn.

Lời kết

Qua 25 năm xây dựng, trưởng thành và phát triển, Hội đồng Lý luận Trung ương thật sự là cơ quan tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về các vấn đề lý luận chính trị, làm cơ sở cho việc hoạch định, hoàn thiện, phát triển đường lối, chính sách của Đảng, về những chương trình, đề tài khoa học cấp nhà nước về lý luận chính trị, phục vụ trực tiếp công tác lãnh đạo của Đảng, nổi bật là: Trung thành, kiên định với chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, nghiên cứu lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam; nghiên cứu sâu tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; góp phần quan trọng tổng kết 30 năm thực hiện Cương lĩnh năm 1991, đặc biệt là 10 năm thực hiện Cương lĩnh (bổ sung, phát triển năm 2011); Hiến pháp năm 2013, Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 2001-2010, 2011-2020 và 2021-2030, Báo cáo chính trị trình các Đại hội IX, X, XI, XII và XIII, gắn liền với 35 năm thực hiện đường lối đổi mới của Đảng; đồng thời chú trọng, kiên quyết đấu tranh chống các quan điểm sai trái, thù địch, phản động, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng. Trong thời kỳ mới, chức năng, nhiệm vụ, tổ chức bộ máy của Hội đồng Lý luận Trung ương được xác định rõ hơn, hoàn thiện hơn: “Hội đồng Lý luận Trung ương là cơ quan trực thuộc Bộ Chính trị, chịu sự lãnh đạo, chỉ đạo trực tiếp, thường xuyên của Bộ Chính trị, Ban Bí thư, là cơ quan tổng kết thực tiễn và nghiên cứu lý luận của Đảng, làm tham mưu, tư vấn cho Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về các vấn đề lý luận chính trị phục vụ công tác lãnh đạo, chỉ đạo của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư; phục vụ

việc hoạch định, phát triển và hoàn thiện đường lối, chủ trương của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước”¹. Với niềm tin tưởng sâu sắc, chúng ta kỳ vọng Hội đồng Lý luận Trung ương sẽ có những bước phát triển mạnh, xứng đáng là cơ quan hàng đầu về nghiên cứu, tham mưu, tư vấn lý luận chính trị của Đảng Cộng sản Việt Nam, vì sự phát triển hùng cường, thịnh vượng của đất nước, vì hạnh phúc của nhân dân.

---

1. Bài phát biểu của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Hội nghị tổng kết nhiệm kỳ 2016-2021 của Hội đồng Lý luận Trung ương ngày 17-4-2021, tại Hà Nội.

MỘT SỐ HÌNH ẢNH HOẠT ĐỘNG CỦA CƠ QUAN HỘI ĐỒNG LÝ LUẬN TRUNG ƯƠNG

Đại hội Chi bộ cơ quan Hội đồng Lý luận Trung ương nhiệm kỳ 2016-2020

Đoàn đại biểu Hội đồng Lý luận Trung ương thăm và làm việc tại quần đảo Trường Sa

Hội nghị tổng kết công tác năm 2015 và Hội nghị cán bộ, công chức cơ quan Hội đồng Lý luận Trung ương

Ban Thư ký Hội đồng Lý luận Trung ương (tháng 3-2021)

Công đoàn cơ quan Hội đồng Lý luận Trung ương tổ chức quyên góp ủng hộ đồng bào miền Trung bị lũ lụt

Đoàn viên Chi đoàn cơ quan Hội đồng Lý luận Trung ương tham gia "Phiên chợ 0 đồng" ủng hộ những người bệnh có hoàn cảnh khó khăn

Đoàn viên Chi đoàn cơ quan Hội đồng Lý luận Trung ương tham gia phong trào tình nguyện hiến máu

Một tiết mục văn nghệ của Chi đoàn thanh niên nhân dịp kỷ niệm 24 năm thành lập Hội đồng

Quét mã để xem video

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT

Số 6/86 Duy Tân, Cầu Giấy, Hà Nội

ĐT: 080.49221, Fax: 080.49222, Email: suthat@nxbctqg.vn, Website: www.nxbctqg.vn

Sách điện tử: www.stbook.vn, www.thuviencoso.vn

“Không có lý luận cách mạng thì cũng không thể có phong trào cách mạng”, “chỉ đảng nào được một lý luận tiên phong hướng dẫn thì mới có khả năng làm tròn vai trò chiến sĩ tiên phong,”

V.I. Lênin

MÃ ĐỊNH DANH
CUỐN SÁCH

SÁCH NHÀ NƯỚC ĐẶT HÀNG